

ÚT IGAZSÁG ÉLET

Tanítványság: a kegyelem útja

David A. Busic

Jézust követő életnek soha nem kell unalmasnak, monotonnak vagy egyhangúnak lennie, és főleg nem kell egyedül járnunk az úton. Miközben nagyon szeretnénk egyre jobban hasonlítani Jézushoz; felfedezzük, hogy a tanítványság nem más, mint a kegyelem szakadatlan és végtelen útja. David Busic az *Út, Igazság, Élet* c. könyvében arra kér bennünket, hogy gondoljuk végig azokat a lehetséges utakat, amelyen Isten megmentő, megszentelő, megtartó és mindenben elégséges kegyelmét felfedezhetjük, és amely bármikor, életutunk bármely pontján be tud lépni az életünkbe. Van Valaki, aki szeretettel hív magához és felkészít bennünket a Kegyelem útjára. Ha hívására hűséggel válaszolunk, akkor sokkal mélyebb és közvetlenebb kapcsolatba fogunk kerülni Jézus Krisztussal, aki maga az Út, az Igazság és az Élet.

David A. Busic (DMin, DD) a Názáreti Egyház egyetemes szuperintendenseként szolgál. Korábban a Nazarene Theological Seminary (Názáreti Egyház Teológiai Szemináriuma) elnökeként szolgált Kansas City-ben (USA), és több gyülekezet vezető lelkipásztora volt Kaliforniában, Kansasban és Oklahoma államban. David Busic szerzője a *The City: Urban Churches in the Wesleyan-Holiness Tradition* c. könyvnek (A Város: Wesleyánus Szentség hagyományú gyülekezetek a városokban) és két kötetes tanulmányt írt az Ó- és Újtestamentumban található személyek jelleméről *Perfectly Imperfect* (Tökéletesen Tökéletlen) címmel.

990 Ft

ÚT
IGAZSÁG
ÉLET

David A. Busic

ÚT IGAZSÁG ÉLET

Tanítványság:
a kegyelem útja

Názáreti Egyház Alapítvány
2023

A könyv eredeti címe:

Way Truth Life
David A. Buisc
Copyright © 2021
The Foundry Publishing
PO Box 419527
Kansas City, MO 64141 (USA)
thefoundrypublishing.com

Ez a kiadvány a The Foundry kiadóengedélyével történt
Minden jog fenntartva

Fordította:
Tóth Júlia

Copyright © 2021 by David A. Busic
© Názáreti Egyház Alapítvány, Budapest, 2023
Hungarian transtation © Tóth Júlia

A bibliai idézeteket a Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliája 2014-es kiadásából vettük (RUF).

A kiadó írásbeli engedélye nélkül a kiadvány egyetlen részletéről sem készíthető másolat, nem sokszorosítható, nem tárolható visszakereshető digitális tárolóeszközökön, illetve más eszköz segítségével sem továbbítható, például szkennelve, fénymásolva vagy fényképfelvételt készítve róla. Ez alól kivétel, ha nyomtatott formában rövid idézet jelenik meg forrásmegjelöléssel.

Kiadja a Názáreti Egyház Alapítvány
Felelős kiadó: Gusztin Imre

ISBN: 978-615-81537-1-3

A könyvben szereplő internetes hivatkozási linkek csak a megjelenés időpontjában érvényesek, és nem találhatók meg minden nyelven. A linkek csupán utalásként és forrásanyagként szolgálnak. A kiadó nem feltétlenül ért egyet mindegyikkel, és tartalmukért, megbízhatóságukért nem vállal garanciát. Nem garantálja azt sem, hogy ezek a jövőben elérhetők maradnak az interneten.

Művem Robert E. Busic emlékének ajánlom.

Hálás vagyok édesapámnak, aki megtanított arra, hogy a tanítványság olyan út, melyet át- és átszõ a kegyelem; az út végcélja pedig, hogy egyre jobban hasonlítsunk Krisztusra.

„Taníts engem utaidra, URam, hogy igazságod szerint járjak, és teljes szívvel féljem nevedet.” Zsoltárok 86:11

Tartalom

Köszönetnyilvánítás	8
Bevezetés	11
Csodálatos kegyelem	21

Az út

Kereső kegyelem	37

Az igazság

A megmentő kegyelem	55

Az élet

Megszentelő kegyelem	79
Megtartó kegyelem	113
Elégséges egyelem	151
Utószó: Jézus Krisztus Úr!	169

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Elismerés illet mindenkit, aki egy mű létrejöttéhez bármilyen módon is hozzájárul. Ez engem is hálára kötelez, melyet nem tudok nekik leróni.

Amikor a Názáreti Egyház egyetemes szuperintendensi tisztére megválasztottak, már akkor tudtam, hogy kollegáim, az Egyetemes Szuperintendensek Testületének tagjai nagy hatással lesznek az életemre. Azt azonban előre fel sem tudtam mérni, hogy valójában milyen felbecsülhetetlen értéket jelentenek a számomra. Igaz ugyan, hogy szinte minden esetben eltérő véleményen vannak, mégis számos vezetői megbeszélésünkön egyvalamiben mindig egyetértenek; eredeti szándékuk mellett következetesen kitartanak. Mindig azt teszik, ami az egyház javára válik, még akkor is, amikor az sokba kerül nekik; mindezt pedig hűséggel és imádsággal teszik. Erős jellemükben és szívük tisztaságában teljes mértékben megbízom. Köszönöm Filimao Chambo, Gustavo Crocker, Eugenio Duarte, David Graves, Jerry Porter, Carla Sunberg és J. K. Warrick. Ti inspiráltatok, hogy ezt a könyvet megírjam, mégpedig azért, hogy egyházunkat és gyülekezeteinket küldetésünk teljesítésében segítse: „tegyünk Krisztus tanítványáivá sokakat a nemzetek között”.

Köszönöm Scott Raineynek, a Názáreti Egyház Globális Tanítványsági Szolgálatának igazgatójának, hogy felkért ennek az egyszerű könyvnek a megírására, mely a tanítványság szentségét a kegyelem vándorútként mutatja be. Köszönöm Bonnie Perrynek, a The Foundry kiadó szerkesztősege vezetőjének, hogy megingathatatlanul hiszel abban, hogy a leírt jó teológia továbbadása a gyermekeinknek egy olyan feladat, amiért érdemes dolgozni. Köszönöm Andra Spivennek, hogy a szerkesztői feladatokat vállalta. Jó szemed van rá, hogy világos legyen a megfogalmazás. Mindig feltette nekem a kérdést: „Mi lenne, ha ezt így mondanád...”

Végezetül köszönet ifjúkorom Názáreti Gyülekezetének, amely létszámát tekintve ugyan nem túl nagy, ámde annál szeretetteljesebb. Köszönöm, hogy a szentség útján terelgettek, és nem csupán arra tanítottak, amit Isten Krisztusban értünk tett, hanem arra is, amit Isten Krisztusban szakadatlanul végez bennünk és általunk akkor, ha feladjuk az önmagunkhoz való jogot és megengedjük Jézusnak, hogy valóban Őr legyen az életünkben.

A szerző megjegyzése

Korábbi írásaimban is azt a gyakorlatot követtem, hogy a lábjegyzetek alapos tanulmányozására kértem az olvasót. Ezzel mélyebben megértjük a tanítványság lényegét és a kegyelem útját. A sok megjegyzés és dilemma rámutat arra, hogy mennyire értékelem mások gondolatait, és kifejezi azt a vágyamat, hogy olyan további információkat adjak az olvasónak, ami nem terheli a főszöveget. A könnyebb hozzáférhetőség érdekében minden fejezet elején teljes forráshivatkozást adok, akkor is, ha korábban már idéztem abból a műből.

BEVEZETÉS

Jézus egy felfedezőútra hív bennünket. „Jöjj, kövess engem”. Ez egy szerető jóbarát egyszerű meghívása egy közös utazásra. A keresztyén élet nem csupán arról szól, hogy elhisszük mindazt, ami helyes. Nem csupán intellektuális egyetértésről van szó, ez annál sokkal több. Jézus arra hív, hogy vele együtt járjunk az úton.

Azt, hogy Jézussal együtt megyünk más szóval tanítványságnak nevezzük. Jézus útján járunk Jézussal együtt. Az út időnként kacsaringós, váratlan, éles kanyarokkal tarkított. Vannak rajta könnyebb szakaszok, más alkalommal pedig lehetetlenül nehéznek, meredeknek tűnik. A tanítványság lényege és célja (görögül telos) azonban mindig ugyanaz: olyannak lenni, mint Krisztus.

Ha számodra mindez lehetetlennek tűnik, akkor valójában pont ez a legjobb kiindulási pont. Tulajdonképpen ez lehetetlen lenne, ha nem lenne bennünk szilárd bizonyosság: az utat Jézussal tesszük meg. Épp ezért hívjuk a kegyelem útjának.

Jézus azt felelte neki: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (János 14:6). Itt nem csupán egy jól kiszámítható eredménnyel járó, kölcsönös egyezményen alapuló, Istennel megkötött, kiszámítható egyenletről van szó. Jézus egy kapcsolaton alapuló tanítványságról beszél. Kétségtől

vül az Út, az Igazság és az Élet nem elvont filozófiai fogalom vagy nem életelek gyűjteménye. Az Út, az Igazság és az Élet egy Személy.

Jézus rámutat az út valódi céljára (telos); az Isten szándéka szerinti életet úgy érhetjük el, ha a Jézus személyében beteljesedett úton és igazságban járunk¹. A kegyelem útja alapvetően kapcsolatról szól.

James K. A. Smith így jellemzi a tanítványság lényegét: „ez olyan út, mely a sötétség birodalmából az Isten szeretett Fiának országába tart (Kolossé 1:13).”² Az út szóhasználat is erre utal: egyik országból a másik országba tart.³ Állampolgárság-váltással valamint hűségesküvel is jár. Ez pedig teljességgel lehetetlen Isten kegyelme nélkül, mely Jézus Krisztusban jelent meg, aki maga az Út. Smith így folytatja: Krisztus Mennybe szóló útlevelet ad a kezünkbe; Krisztus Testében megtanulunk az ő országának „helybéli lakosaiként” élni. Egy ilyen másik országba történő vándorlás nem csupán annyit jelent, hogy a másik ország felségterületén találjuk magunkat, mintha oda teleportáltak volna minket. El kell sajátítanunk az új életmódot, új nyelvet kell tanulnunk és új szokásokat kell követnünk, és el kell hagynunk a rivális ország régi szokásrendszerét.⁴

„... elmegyek helyet készíteni a számotokra” (János 14:2b). Komolyan meg vagyok arról győződve, hogy amikor Jézus ezt mondta, akkor ígérete garanciát is jelentett számunkra. Ő személyesen foglal nekünk helyet az útra, és megérkezésünkkor szállást is biztosít majd számunkra. Ő maga az útleveél számunkra, mely lehetővé teszi, hogy ebben az új országban – az ő országában – polgárjogot kapjunk. Ráadá-

---

¹ Richard John Neuhaus a „telos” szót így határozza meg: „végső cél, mely értelmet ad az aktuális kérdésnek”. (Neuhaus: *Death on a Friday Afternoon: Meditations on the Last Words of Jesus from the Cross*. New York, 2000, Basic Books, 127. o.)

² James K. A. Smith: *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit*. Grand Rapids, 2016, Brazos Press. 66. o.

³ John Bunyan: *A Zarándok útja* (1678) c. fikciós művében is megjelenik. Az út koncepciója vonul végig, amikor a főszereplő útra indul saját városából és különböző országokon halad végig, mire eléri célját.

⁴ Smith: *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit*. 66. o.

sul az a legjobb, hogy megígérte, hogy a hazavezető zárandokúton a saját társaságát is biztosítja számunkra. A kegyelem útján ez igazi remény a számunkra.

Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet

Amikor Jézus ezt mondta: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet”, akkor nem egy olyan elvont alapelvet mondott, melyet aranymondásként a falra akaszthatunk és nézegethetjük. Egy természetes élethelyzetben adta ezt a választ bizonytalankodó és megriadt tanítványainak, akik kérdéseket tettek fel neki. Ez János Evangéliumának abban a szakaszában található, melyet a teológusok „Jézus búcsúbeszédének” nevezek (János Ev. 14. résztől a 17-ig). János a többi evangélistához képest sokkal mélyebb betekintést enged abba, hogy Jézus miről gondolkodott és mi mindent tanított tanítványainak szenvedésútjának és kereszthalálának utolsó óráiban. Ezért ezt a négy fejezetet sokszor nevezik Jézus Krisztus végakarátának és testamentumának is.⁵

Ne felejtjük el, hogy a tanítványok borzalmasan rossz hírt hallottak. Egy kölcsönkapott szobában gyűltek össze, alig volt helyük, nagyon szorosan voltak. Jézus megmosta a tizenkét tanítvány lábát, ez azonban elég kellemetlenül érinthette őket. Ezután pedig úgy folytatta, hogy valaki el fogja árulni őt (13:21). Az pedig még tovább súlyosbította a helyzetet, hogy miután több évig mindenhová együtt mentek, Jézus most azt mondja nekik, hogy elhagyja őket és ahová ő megy, oda ők nem mehetnek vele (13:33).

Mindez pedig nagyon elkésérítő! Jézus pedig érzi, hogy komoly szavai mennyire rájuk nehezednek. Nem véletlenül mondja nekik, hogy „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek” (14:1). A „nyugtalankodjék” szó ugyanaz a szó, mint amit a háborgó vízre használtak, amikor a Galileai tavon tombolt a vihar. A viharos szél hatására a víz felkorbácsoló-

---

⁵ Frederick Dale Bruner úgy utal a János 14-16 részekre mint Jézus tanítványságról mondott prédikációjára, ahol a 17 rész a záróimádság, és a kettő együtt képezi „Jézus missziós egyháznak adott tömör rendszeres teológiáját”. (Bruner: *The Gospel of John: A Commentary*. Grand Rapids, 2012, Eerdmans, 78. o.)

dott és örülden kavargott. A tanítványok ugyanígy érezhették magukat; érzelmviláguk felkorbácsolódott. Gyomruk kavargott, fejük pedig szédült. Érzéseik teljesen elborították őket. Zaklatott szívüket Jézus igyekszik megvigasztalni „Ne nyugtalankodjék a szívetek ... elmegyek helyet készíteni a számotokra ... ismét eljövök, és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (János 14:1-3).

Aztán megszólal Tamás, aki úgy vonult be a történelembe, mint kételkedő. Ugyanakkor nagyon örülök annak, hogy ott volt, mivel Tamásban volt annyi bátorság, hogy hangosan kimondja azt a kérdést, ami egyébként mindenkiben ott motoszkált. Tamás olyan, mint az a diák, aki előadás közepén megállítja az előadót és megszólal: „Bocsánat, lehet, hogy én vagyok értetlen, de fogalmam sincs róla, hogy miről beszél.” Valójában azonban egyáltalán nem volt értetlen és a kérdése sem volt buta. Nagyon becsülöm Tamás lélekjelenlétét. Eléggé bátor volt ahhoz, hogy néven nevezze a dolgot: „Uram, nem tudjuk, hova mégysz: honnan tudnánk akkor az utat?” (János 14:5).

Hát, ilyen az élet. Vannak olyan helyzetek, amikor azt se tudjuk, hogy hová kapjuk a fejünket. Akkor most merre menjünk? Vannak olyan helyzetek, amikor azt gondoljuk, hogy tudjuk, merre tartunk – legalábbis azt gondoljuk, hogy tudjuk –, majd később be kell látnunk, hogy teljesen eltévedtünk. Túl sok az útkereszteződés és az útelágazás, több irányba mehetünk, ugyanakkor vannak utak, melyek zsákutcák. Az élet talányos helyzeteiben semmire sem vágyunk jobban, mint egy jó térképre. Ugyanakkor sok ember nem találja az áhított térképet, tehát arra az elhatározásra jutnak, hogy sokkal jobb akármerre menni, mint nem jutni sehová. Így aztán találomra elindulnak azon az éppen kínálózó úton, mely a legkisebb erőfeszítést igényli.

Hálásak vagyunk Jézusnak, hogy Tamás kérdésére megadta a választ (így a miénkre is). „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak én énáltalam” (14.6). Nagyon érdekes megfigyelnünk, hogy Jézus először egyértelműen „az út” szót használja. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy az igazság és az élet kevésbé lenne

fontos. Egyszerűen csak azt jelenti, hogy az „Igazság” és az „Élet” megmagyarázza, hogy miért is maga Jézus „Az Út”.⁶

Ő az Út, mivel ő az Igazság – Isten kijelentett igazsága. Ő az Út, mivel Isten élete minden ember számára benne van elrejtve – és csakis őbenne. Általa kapjuk meg Isten életét, és ezzel együtt ő az, aki Isten életét megtestesíti számunkra. A János Evangéliumában megjelenő Jó Hír az, hogy Jézusban – aki a testté lett Ige és Isten egyszülött Fia – láthatjuk és ismerhetjük meg Istent oly módon, ahogy ember számára soha előtte nem volt lehetséges. Ő Isten önkinyilatkoztatása, melyre maga Isten hatalmazta fel.⁷ Más szóval Jézus nem csupán egy a sok út közül, hanem ő maga az Út, mivel ő a láthatatlan Isten látható és kivételes kinyilatkoztatása, akit, ha ismerünk, akkor ismerjük az Atyát is. (1:13 és 20; 6:46; 8:19; 12:45).⁸

„Senki sem jöhet az Atyához, csak énáltalam” (Jn.14:6). „honnan tudnánk akkor az utat?” (Jn. 14:5). Ezzel a kérdéssel mindannyian tudunk azonosulni, mivel akár kimondjuk, akár nem, szellemi természetű kérdéseinkre mindannyian keressük a választ. Társadalmunk szellemileg sokkal nyitottabb napjainkban, mint korábban volt. Ezzel az a probléma, hogy az emberek bármilyen szellemi áramlatra nyitottak; válogatás nélkül.

---

⁶ Sokan Raymond Brown-t tartják generációnk Johannita Rendjének (János-lovagok) legfőbb alakjának. Meggyőződése, hogy „az út Jézus állításának első számú állítmánya, miközben az igazság és az élet csupán magyarázza az út fogalmát.” (Brown: The Gospel According to John XII-XXI. The Anchor Bible Commentary. New York, 1970, Doubleday, 621. o.)

Amennyiben ez így igaz, akkor az igazság és az élet az út magyarázata – másképpen fogalmazva Jézus az Út, mivel ő az Igazság és ő az Élet. Jézus saját személyében testesíti meg mindhármat.

⁷ Bruner: The Gospel of John. 811. o.

Bruner emlékeztet bennünket arra, hogy „Jézus az, aki az Atya Istent önmagában megtestesíti. Nagyszerű reménységet ad, hogy ahogyan az Atya nagyon-nagyon jószagos, úgy Jézus is mindig jó volt, mindig jó és mindig is jó marad.”

⁸ Engem ez a mondat mindig is nagyon inspirált. (Joel B. Green and William H. Willimon, szerk.: The Wesley Study Bible: New Revised Standard Version, Nashville, 2009 Abingdon Press.)

A modern nyugati világkép a fogyasztói mentalitásból táplálkozik. Ez pedig összefüggésben áll napjaink politikai álláspontjával, ami elfogadja a pluralizmust. Ez a felfogás késztet arra sok embert, hogy egy adott spirituális felfogást egyenértékűnek tekintsen az összes többivel mindaddig, amíg ez személyes vágyaival összhangban áll és számára hiteltelnek tűnik. Ezek szerint teljesen mindegy, hogy valaki a buddhizmust, a hinduizmust, az iszlámot, a szcientológiát, a judaizmust, a keresztyénséget vagy bármi más vallást választ is, ha őszinte szívvel gyakorolja és döntését jónak tartja, akkor egyik alternatíva ugyanolyan jó számára, mint a másik, mivel szerintük (és világnézetükre alapozva) minden út ugyanahhoz az Istenhez vezet.

Ezzel a felfogással többek között az a probléma, hogy a hitrendszer sokszor szöges ellentétben állnak egymással, és egymásnak homlok-egyesen ellentmondó állításokat fogalmaznak meg. Amikor ennek fényében összevetjük a keresztyénséget a különböző vallásrendszerekkel, akkor megállapíthatjuk, hogy ez az egyetlen hit, amely konkrétan megfogalmazza, hogy Jézus az egyetlen Istenhez vezető út. „Senki sem mehet az Atyához, csak én általam”. Ha valaki Jézus Krisztus kizárólagos állítását szívből hiszi, akkor lehetetlen, hogy ezzel egyidőben abban is higgyen, hogy bármi más út is az Atyához vezetne. Ha mégis megtenné, ezzel magát Krisztust is megtagadná, aki ezt az állítást megfogalmazta. Jézus nem azt mondta, hogy „Többek között rajtam keresztül is eljuthatsz az Atyához.” Nem mondta, hogy „Dönthettek úgy is, hogy engem követtek, ha szeretnétek, de van sok más lehetőség is, ami ugyanúgy célravezető, mint amit én ajánlok nektek.” Azt sem mondta, hogy „Nekem az is jó, ha bármelyik szellemi utat választjátok, amennyiben komolyan veszitek”. Még csak nem is utalt semmi ilyenre. Egyértelműen megmondta, hogy ő az Atyához vezető egyetlen út.⁹

---

⁹ Természetesen ez Isten szuverenitását egyáltalán nem korlátozza, aki bőséges kegyelmével keresi azokat is, akik más vallásokhoz és más tradíciókhoz ragaszkodnak, és úgy halnak meg, hogy talán soha nem ismerték Jézust és soha nem is hallottak Jézus nevééről. Isten mindig szabadon azt teszi, amit saját szuverenitásából fakadóan tenni akar. Teljes szívvel számíthat rá, hogy a kegyelem meghökkentő dolgokat fog velünk láttatni, amikor Isten mindent mindenben helyreállít.

Családommal új városba költöztünk. Feleségemmel hamarosan egy találkozóra voltunk hivatalosak. Két külön autóval mentünk. Mivel neki mindig jobb tájékozódó képessége volt, ezért ő ment előttem. Hirtelen nagyon sűrű lett a forgalom és szem elől tévesztettem. Azt gondoltam, hogy az ő kocsiját látom, tehát követtem. Mikor rádöbbsentem, hogy nem a megfelelő autót követem, és teljesen más úton haladok, akkor már túl késő volt ahhoz, hogy a megbeszélt időpontra odaérjek. Egyszerűen megfordultam és hazamentem. A történet tanulsága egyszerű: bármennyire is komolyan veszed az általad követett utat, az attól még vezethet rossz irányba.¹⁰ Az útnak helyesnek kell lennie! Lehet, hogy útközben valaki nagyon jól érzi magát és könnyedén, ügyesen halad, de ha rossz irányba tart, akkor teljesen mindegy mennyire hamar ér oda, mert rossz helyen fog kikötni.

Jézus állítása radikálisan befogadó, mivel meghívása mindenkinek szól, hogy ezt az utat kövesse. Ugyanakkor radikálisan kizáró is, mivel az ember igazságot kereső legjobb igyekezete is zsákutcába vezet, ha nem azon az egyetlen Úton jár, amely az Egyetlen Igaz Istenhez vezet.

Minden ember – mindegyikünk egyenként – bűnösnek találhatik, mivel szellemi értelemben véve rossz irányba indultunk és rossz irányba tartunk. Ez oda vezetett, hogy Istentől távol kerültünk. Ézsaiás próféta megfogalmazza a lényegét: „Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az ÚR őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.” (Ézs.53:6) Pál apostol ugyanezt fogalmazza meg a Rómaiakhoz írt levelében „mindenki vétkezett, és nélkülözi Isten dicsőségét” (3:23). Miért? Mivel az életben mindannyian a rossz utat választottuk. Úgy döntöttünk, hogy a saját utunkat választjuk ahelyett, hogy Isten akaratát és útját keressünk az életünkre nézve.

Az Evangélium (a Jó Hír) az, hogy Jézus pont az ilyen emberekért jött, mint amilyenek mi vagyunk. Egy másik evangélista, Lukács így jegyzi le Jézus missziós célját: „Mert az Emberfia azért jött, hogy meg-

---

¹⁰ Senki sem lehet komolyabban meggyőződve hitéről, mint egy öngyilkos merénylő. Bármennyire is komoly, bármennyire is szenvedélyesen vallja saját csoportjának igazát, ez egyáltalán nem elég, mivel hite nem a végső realitáson alapul.

keresse és megtartsa az elvesztett.” (Lukács 19:10). Nem hagyja, hogy tanácstalanul ott ácsorogjunk az útelágazásnál, vagy ami még ennél is rosszabb, hogy céltalanul bolyongjunk a rossz irányba vezető úton. Jézus eljött, hogy világosan megmutassa nekünk az Élő Istenhez vezető egyetlen utat, amely az ő Királyságába és az örök életbe vezet.

Az egyik kommentár Jézus szavait szabad fordításban így fogalmazza meg: „Én, én vagyok az az Út, mely oda vezet titeket. Én, én vagyok az az Igazság, mely az oda vivő úton vezet titeket. Én, én vagyok az az Élet, mely az oda vivő úton megadja nektek azt az erőt, mellyel az Igazságot tudjátok követni.”¹¹ „Az én¹² vagyok az Út” kijelentése nem útbaigazítások sorozata, nem is térkép, és nem is talányos nyomkövető játék, amit vagy megfejtünk vagy nem. „Én vagyok az Igazság” kijelentése nem életet megregulázó elvek törvénykönyve vagy filozófiai eszmrendszer. „Én vagyok az Élet”, ami nem egy választható alternatív életmódot kínál optimista gondolkodással. Én vagyok a valóságos Élet, és ez az egyetlen lehetséges módja annak, hogy valóban isteni méltósággal élő emberekké váljunk. Jézus Krisztus nem csupán azt állítja magáról, hogy ő az út, az igazság és az élet, hanem azt is, hogy ő valóban Isten egyszülött fia, a keresztyén krisztuskövetés alapköve. Ezáltal egyáltalán nem rosszindulatúan viszonyul más hitrendszerekhez; csupán azt mondja, hogy egyetlen út vezet az Atyához, rajta, Jézus Krisztuson keresztül.

Ő az egyetlen módja annak, hogy megmeneküljünk. Fredrick Bruner figyelte meg a következőket: A keleti emberek folyton az Útra vágynak (Tao), a nyugati embereket az Igazság érdekli leginkább (Veritas), általában pedig megállapítható, hogy égtájtól függetlenül mindenkit az

---

¹¹ Bruner: The Gospel of John. 823. o.

¹² Az „én” személyes névmás (ego) valóban nagyon személyes. Elveszi a tárgyiasítást és a személyességre helyezi a hangsúlyt. Azt is érdemes megjegyezni, ahogyan azt már számtalan esetben meg is tették, hogy Jézus „Én Vagyok” megnyilvánulása a János Evangéliumában visszaül arra a történetre, amikor Isten megjelent Mózesnek az égő csipkebokorban, és kijelentette magáról, hogy „Vagyok, aki Vagyok” (2.Mózes 3:14). A „Vagyok” kijelentés a héber szent iratokban mindenütt Yahweh-ként szerepel.

Életre vágyik (az igazi, valódi Életre). Jézus önmagában mindhármat egyesíti.¹³

Képzeljétek el, hogy egy ismeretlen városban vagytok, és megkérdeztek valakit, hogy hogyan találtok meg egy nehezen megtalálható helyet. A megkérdezett ember pedig így válaszol: „A legközelebbi nagy kereszteződésig tarts jobbra, majd haladj át a téren a templom mellett és maradj a középső sávban. A harmadik utcánál fordulj jobbra és menj el a stoptábláig, ahol egy négysávos kereszteződéshez érsz.” Még az egyértelmű eligazítás ellenére is eléggé valószínű, hogy valahol elvéted a kanyart és eltévedsz.

Tegyük fel, hogy az útbaigazítás helyett a megkérdezett azt mondja; „hát, ha még soha nem jártál ott, akkor nem egyszerű oda jutni... gyere utánam, sőt jobbat mondok; elviszlek!”. Ebben az esetben már nem csupán útbaigazítást kapsz, hanem ő garantálja, hogy oda fogsz jutni, sőt vele mehetsz. Ekkor már biztos lehetsz benne, hogy nem véted el az utat és célba érsz. Jézus ezt teszi velünk. Nem csak tanácsot ad és nem csupán iránymutatást ad. Velünk jön és a kegyelem útján végig is visz bennünket. Sőt mit több! Nem csupán megmondja az oda vezető utat, hanem ő maga lesz számunkra az Út!

Lesslie Newbigin brit teológus és közismert missziológus nagyon találóan fogalmazza meg az előttünk álló perspektívát: „Ha csupán arról lenne szó, hogy Jézus tanít bennünket az útról vagy eligazítást ad, akkor megköszönhetnénk neki az információt, utána pedig egyedül folytatnánk az utunkat. Ő maga az út ... Valójában ezt az utat követve járunk az egyetlen úton, ami az Atyához vezet.”¹⁴

Lewis Carroll Alice Csodaországban c. művében Alice útelágazáshoz ér. Megkérdezi Fakutyát:

- „Lenne szíves megmondani merre kell mennem?
- Az attól függ hova akarsz jutni – felelte a Fakutya.

---

¹³ Bruner: The Gospel of John. 822. o.

¹⁴ Lesslie Newbigin: The Light Has Come: An Exposition of the Fourth Gospel. Grand Rapids, 1987, Eerdmans. 181. o.

- Ó, az teljesen mindegy – mondta Alice.
– Akkor az is mindegy, hogy merre mégy – mondta a Fakutya.

Kempis Tamás foglalta össze talán a leglényeglátóbban Jézus Tamásnak adott válaszát. Krisztus követése című klasszikusában így összegez:

Kövess engem.

Én vagyok az út, az igazság és az élet.

Út nélkül sehová sem lehet eljutni, igazság nélkül nincs megismerés, élet nélkül nem élhetsz.

Én vagyok az út, amelyen járnod kell, az igazság, akinek hittet tartozol, az élet, amelyen kívül másban nem érdemes reménykedned.

Én vagyok az eltéríthetetlen út, a csalhatatlan igazság, a soha véget nem érő élet.

Nyílegyenes út, végső igazság, igaz élet, boldog élet, teremtetlen élet.

Ha megmaradsz az én utamon, megismered az igazságot, az igazság szabaddá tesz, és eljutsz az örök életre.¹⁵

Jézusban megtaláljuk az utat az Atyához. Ő a hazavezető út.

Jézusban megtaláljuk az Igazságot. Saját személyében testesíti meg az Atya jellemét és természetét, aki soha nem változik, sziklaszilárd és mindig biztos.

Jézusban megtaláljuk az Életet – meghozzá azt a bővelkedő életet, mely már most a miénk, és majd a megígért örök életben is az lesz, amikor Isten mindent újjá tesz.

Ez a kegyelem útja.

---

¹⁵ Kempis Tamás: Krisztus követése. 3. könyv 56. fejezet.

1

CSODÁLATOS KEGYELEM

A kegyelem mindenütt jelen van.

Egy vidéki plébános naplója, Georges Bernanos

A „Csodálatos a Kegyelem” (Az Úr irgalmam végtelen) napjaink egyik leghíresebb és legkedveltebb himnusza. Igaz ugyan, hogy több, mint kétszáz éves, mégis sok száz nyelven és sok száz dialektusban énekelik.¹⁶ Ez a himnusz nemzeteken, emberi fajokon, földrajzi és generációs határokon átível. Nem kell ahhoz keresztyénnek lenni, hogy valaki ismerje a teljes szöveget és szíve legmélyéig hatoljon.

---

¹⁶ Miközben ezeket a sorokat írom, Dél-Afrikában a johannesburgi repülőtéren ülök. Hallom, ahogy az egyik reptéri alkalmazott pont ezt az éneket dúdolgatja magában. Bill Moyers amerikai újságíróval pedig az történt, hogy részt vett egy Lincoln Centerben szervezett rendezvényen, ahol a résztvevők közösen énekeltek a „Csodálom Jézus nagy kegyét” című himnuszt. Az ének olyan egyesítő erővel hatott keresztyénekre és nem keresztyénekre egyaránt, hogy lelkében megrendülve, az élmény hatására ugyanezzel a címmel megrendezte nagyszerű dokumentumfilmjét.

John Newton angol lelkipásztor írta a himnuszt. Fiatalkorában egy rabszolgahajó kapitánya volt, és személy szerint felelt azért, hogy Nyugat-Afrikából rabszolgák tömegeit szállítsa Nagy-Britanniába. Miközben egy kegyetlen, tomboló óceáni viharban élet-halál harcot vívott, olyan belső párbeszéd zajlott le benne, amely radikálisan megváltoztatta, és utána soha nem volt már a régi.

Nem csupán az történt, hogy ezután a kegyelem útjára lépett Istennel, hanem komolyan megbánta, hogy szerepet játszott a rabszolga-kereskedelemben, és emiatt komoly bűnbánatot is tartott. Lemondott a kapitányi tisztről, anglikán lelkipásztor lett, később pedig ő lett William Wilberforce mentora, aki a rabszolgafelszabadítás élharcosa volt a Brit Birodalomban. Newton 82 éves korában halálos ágyán ezt mondta: „Az emlékezetem szinte teljesen cserbenhagyott. Két dolgot viszont világosan tudok: nagyon bűnös vagyok, és azt tudom, hogy Krisztus pedig nagyon nagy Megváltó.” Nem csoda, hogy olyan nagy-szerűen tudott írni és költői vénája volt; megkapta és megtapasztalta a csodálatos kegyelmet, a kegyelem pedig gyökeresen át is formálta őt.

A kezdetben tartott könyv a kegyelemről szól. Ez a kegyelem útjáról szól. Ha ezen haladunk, akkor egyre inkább Jézus Krisztus hasonlatosságára alakulunk át, aki „az Út, az Igazság és az Élet.” A kegyelem nagyon sok formában megnyilvánul mind a Szentírásban, mind saját életünkben, ugyanakkor a kegyelem természete minden esetben ugyanaz. A kegyelem Isten személyes ajándéka a számunkra, és olyan kölcsönös kapcsolatot jelent, ami átformáló erővel hat ránk.

Mi a kegyelem?

Mit jelent Isten kegyelme? Hogyan lép be az életünkbe, milyen hatással van ránk, hogyan változtat meg, és hogyan ad erőt ahhoz, hogy Krisztushoz hasonló életet éljünk? A kegyelemre számos meghatározást ismerünk:

- Isten kedvessége, melyre érdemtelenek vagyunk.
- Isten szeretete, melyre érdemtelenek vagyunk.

- Szívesség, kegy, pedig a benne részesülő pont az ellenkezőjét érdemli.
- Isten szeretetének viszonzást nem váró, szabad megnyilvánulása, melynek egyetlen indítéka az Adományozó túlárado jóindulata.¹⁷
- Isten jósága, melyért nem kér cserébe semmit.

A kegyelem különféle meghatározása megpróbálja leírni a leírhatatlant; Isten meghökkentően szeretetteljes viszonyulását az arra érdemtelen emberiséghez. Jellemzésére épp ezért használjuk a „csodálatos” szót. Emberi foglaimkat messze felülmúlja, amit kapcsolatainkra és emberi viszonyainkra használunk.

Minden, a pénzügyekben jártas ember tudja, mi az a „türelmi idő hitel”. Ezt halasztott kezdetű hitelnek is nevezik. Olyan rövid halasztási időszakot jelent, ami alatt még nem kell megkezdeni a törlesztést. A „türelmi idő” jellemzője, hogy lejár. Csak rövid ideig tart. Előbb-utóbb vége lesz, és utána a szerződés szerinti kamatokkal kell fizetni a részleteket. Valameddig tart ugyan, de utána a kondíciókat teljesíteni kell.

Isten kegyelme nem ilyen. Isten kegyelme ingyenes (de ez nem azt jelenti, hogy „nincs ára”. A fejezet végén ezt részletesen tárgyaljuk.), és ez azért jó, mert a magunk erejéből egyáltalán nem tudnánk megszerezni magunknak. Soha nem tudjuk kifizetni vagy megfizetni azt, amivel Istennek tartozunk. Csak és kizárólag Isten kegyelme tudja értünk megtenni azt, amit mi magunkért képtelenek vagyunk megtenni. Ezért mondjuk, hogy a kegyelmet nem lehet kiérdemelni vagy valahogy megszerezni.

Isten sokkal jobban bánik velünk, mint ahogy azt valaha is meg tudnánk érdemelni. Kedvesen bánik velünk, pedig pont az ellenkezőjét érdemelnénk. Ez készítet bennünket arra, hogy eltökélt tanítványként kövessük Jézust.

---

¹⁷ Ez a megfogalmazás Spiros Zodhiates Újtestamentum kutatótól, nyelvtudóstól és misszióvezetőtől származik, aki már nincs közöttünk.

„Ajándék” – ez a kegyelem legegyszerűbb meghatározása. Pál apostol a görög hétköznapi nyelvből vette kölcsön a charis szót, ami ajándékot vagy kegyelmet jelent; charis; ezzel segített megérteni annak felfoghatatlan nagyságát, amit Isten tett értünk Jézus Krisztusban (2.Korinthus 8:9; 9:15; Galata 2:21; Efézus 2:4-10). Nagyon fontos megjegyezni, hogy a charis a char szótövből ered – „az, ami örömet hoz”.¹⁸ Amikor valaki kegyelemben részesül, az hálát és örömet ébreszt benne. Ha pedig ebből a szempontból nézzük, akkor a kegyben részesülő személy viszonzásképpen hálás lesz, és az életét az ajándékozónak szenteli (odaadó életet fog élni). Ez nem azt jelenti, hogy az isteni kegyelem üzleti tranzakció lenne. A kegyelem viszonzásának vágya (vagy elvárása) elveszi az ajándék igazi (eredeti) erejét.¹⁹ A kölcsönösségen alapuló gondolkodásmód aláássa az ajándék eredeti szándékát és jelentősen csökkenti annak valódi értékét.

Amikor ajándékot adok a barátomnak, akkor valami ilyesmit mondok neki: „Szeretetem jeléül fogadd el ezt az ajándékot.” A természetes válaszreakció a barátom részéről egyszerű „köszönöm” lenne.

Mi lenne, ha a barátom azt mondaná: „Nagyon kedves tőled. Mennyivel tartozom?” Ekkor az ajándékozás nyelvről üzleti nyelvre váltanánk: Valami nagyon kedveset kaptam tőled, ezért cserébe én is tartozom neked.

---

¹⁸ Thomas A. Langford: Reflections on Grace. Eugene, 2007, Cascade Books. 28. o.

¹⁹ John M. G. Barkley: Paul and the Gift.. (Grand Rapids, 2015, Eerdmans) c. művében komolyan fejtegeti az ajándék lényegét: szerinte az nyugati felfogás, hogy az ajándékot „szívélyesen átnyújtják és nem várnak érte cserébe semmit”. Az ókori világban (sőt sok helyen még manapság is) az ajándékot azzal a konkrét szándékkal adták, hogy cserébe valamit kapjanak – például erősíteni akarták a társadalmi összetartozást, azaz, hogy az ajándékot kapó személyt lekötelezzék. Az Újtestamentumban az evangéliumok ebben az értelemben használják a „megváltás ajándéka” kifejezést. Igaz ugyan, hogy nem érdemeljük meg és nem is szerezhettük meg magunknak, a kegyelem mégis hálára készít bennünket, és arra, hogy ezentúl igazságban járjunk, az igazság pedig engedelmességre kötelez. (Isten jóságos kegyelme lekötelez minket.)

De van még egy probléma azzal, ha a kegyelem ajándékát összemossuk a visszafizetendő üzleti alapon történő cserével. A kegyelem mögöttes tartalma az, hogy semmit sem tehetünk azért, hogy Isten jobban szeressen minket, és semmit sem tehetünk azért, hogy Isten kevésbé szeressen annál, ahogy azt mindig is tette.²⁰ Nincs bennünk semmi olyan kiemelkedően jó tulajdonság, mely érdemessé vagy képessé tenne arra, hogy Isten szeretetét kiérdemeljük, és nincs bennünk semmi olyan rossz, ami elválaszthatna minket Isten szeretetétől, amely a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van (Róma 8:35-39). Isten nem azért szeret minket, mert jók vagyunk, és Isten nem gyűlöl minket azért, mert rosszak vagyunk. Isten természete alapvetően a szent szeretet, ami azt jelenti, hogy Isten tetteit mindig az jellemzi, hogy önmagát adja, melyet kegyelem által ránk áraszt.²¹

Philip Yancey ezt ismeri fel, amikor így ír: „A kegyelem azt jelenti, hogy Isten annyira szeret bennünket, amennyire csak egy végtelen Isten szeretni képes.”²² Mivel Isten eredetileg nem a jó magatartásunk miatt szeret minket, ezért a jó magatartás hogyan is bírhatná rá arra, hogy még jobban szeressen? Hasonló módon, hogyan tudná Istent befolyásolni a helytelen magatartásunk abban, hogy kevésbé szeressen? Nem tudsz többet imádkozni, többet adakozni, többet szolgálni azért, hogy Isten ilyet mondjon: „Most már sokkal jobb a magatartása. Na végre, már összeszedte magát. Most már sokkal jobban szeretem, mint előtte.” Nem, Isten úgy szeret, ahogy vagy. Amikor Isten szeretetéről van szó,

---

²⁰ Philip Yancey: *Meghökkentő kegyelem*. Budapest, 2014, Harmat. 78. o.

²¹ „Isten leglényegesebb jellemvonása a szeretet. 'Az Isten szeretet' – mondja János apostol egyszerűen, mégis a legkomolyabban. Isten szeretetéhez hozzátehetjük, hogy 'szent szeretet'. Ez azonban alig visz bennünket közelebb ahhoz, hogy megértsük Istent, mivel szeretete természeténél fogva szent szeretet. A 'szent' módosító jelző azonban emlékeztet bennünket arra, hogy Isten rajunk kívül áll, és alapvetően más, mint akik mi vagyunk. Isten természete alapvetően különbözik a mi természetünkétől.” Diane LeClerc, *Discovering Christian Holiness: The Heart of Wesleyan-Holiness Theology*. Kansas City, 2010, Beacon Hill Press of Kansas City. 274. o.

²² Yancey: 78. o.

akkor nem múlik semmi a tetteiden vagy a viselkedéseden, mivel nem kiérdemelted, hiszen Isten szívének minden szándéka a szeretet.

Isten igazsága, irgalma és kegyelme között sokszor így tesznek különbséget: Igazságossága az, hogy azt kapod, amit megérdemelsz. Irgalma az, hogy nem kapod meg, amit megérdemelsz. Kegyelme pedig az, hogy megkapod, amit nem érdemelsz.

Jézus sok példázatot mondott, hogy segítsen Isten Országá szem-pontjából látni saját földi életünket. A példázatok nem csupán erkölcsi tanulsággal szolgáló történetek, ezek segítségével egy sokkal jobb élet lehetőségét tárta elénk. Segítenek abban, hogy jobban megértsük az Isten természetéről és szívéről alkotott fogalmainkat, és másként lássuk őt. Gondoljunk most az elveszett juh, az elveszett dragma és a tékozló fiúk történetére (Lukács 15.).²³ Jézus úgy jellemzi Istent, mint aki juh-pásztor, és legfőbb öröme nem az, hogy kilencvenkilenc juha megvolt és követték a szabályokat, hanem azért ujjong, mert azt az egy hozzá tartozó elveszettet megtalálta. Jézus úgy jellemzi Istent, mint aki hasonlít ahhoz az asszonyhoz, aki egész házát kitakarítja azért, hogy az elgurult dragmát megtalálja. Amikor megtalálja, akkor olyan kitörő öröme van, hogy összehívja a barátnőit, hogy azok is vele örüljenek. Utána pedig úgy jellemzi Istent, mint egy apát, akit annyira gyötör az otthonától messzire szakadt tékozló fia utáni szeretet, hogy naponta fürkészi a horizontot, hátha meglátja a hazafelé tartó fiút. Amikor végre észreveszi tékozló fiát, annyira előnti az irgalom, hogy „amikor még távol volt” elé futott és kitörő örömmel üdvözölte otthon. (Lukács 15:20). Mindhárom történet megláttatja velünk Isten természetét és szíve szeretetének mélységét. Isten szíve akkor ujjong, ha valaki „megkerül”! A kegyelem felülkerekedik az elkóborolt, az eltévedt és a hűtlenség útján bolyongó ember elveszett állapotán.

Jézus másik példázatot is mondott a szőlőmunkásokról, akiknek a nap végén a szőlősgazda ugyanazt a fizetést adja, pedig néhányan közü-

---

²³ A „fiúk” szót szándékosan tettem többesszámba. Jézus példabeszédében nyilvánvaló, hogy mindkét fiú elveszett volt, csak másképpen – csak az egyikük elment otthonról, a másik nem.

lük sokkal kevesebb óraszámban dolgoztak, mint a többiek (Máté 20:1-16). Ennek a történetnek üzleti szempontból semmi értelme nincs. Gazdasági szempontból bölcstelenségnek tűnik. A vállalkozás tulajdonosa látszólag nagyon meggondolatlanul viselkedik, ami azzal a kockázattal jár, hogy a legkeményebben dolgozó alkalmazottakat elidegeníti, a kevesebbet dolgozó lustákat pedig még nagyobb passzivitásra ösztönzi.

Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy ez a példázat nem a legjobb üzleti gyakorlatról szól, hanem Isten extravagáns kegyelméről. A kegyelem nem táblázat, amely percre pontosan nyilvántartja a ledolgozott órákat, majd összesíti és a szerződésben rögzített elvek alapján kiszámolja a járandóságot, és kiemelt díjazásban részesíti a legkeményebben dolgozókat. A kegyelem nem az arra érdemeseknek fizet; azokat jutalmazza, akik erre méltatlanok, és nekik mindenképpen ajándékot ad. Ha ez a füleidnek botrányosnak hangzik és ésszel felfoghatatlanul logikátlan, akkor már kezded érteni a kegyelem lényegét.

A kegyelem személyes

Azért tudunk beszélni róla, mert személyesen átéljük, mégpedig azért, mert elképesztően személyes és kapcsolati élmény. A kegyelem két okból személyes: először is a kegyelem nem tárgy és nem árucikk.

A kegyelem nem valami megszentelt kenőanyag, amit Isten „keresztyén motorolajként” belénk önt, hogy segítsen a tanítványság „hajtómotorjának” hatékonyabban működni bennünk. A kegyelem személyes, mert Jézus Krisztusban személyesen jön hozzánk, aki azt mondta, hogy „Én vagyok az út, az igazság és az élet.”²⁴

Thomas Langford wesleyánus hagyományok mentén gondolkodó teológus azt mondja, hogy az egyház történelme során mindig két meghatározással küzdöttek:

---

²⁴ Amikor János evangéliuma a Szentlelket „másik” Pártfogóként említi, akkor ezzel azt mondja, hogy az Igazság Lelke Jézus szolgálatát folytatja, aki maga az Igazság (14.6, 16–17).

Egyrészt a kegyelemre úgy gondolnak, mint olyan valamire, ami Isten birtokában van, és amit oda tud adni, az emberek pedig elfogadják tőle, és így a kegyelem a birtokukba kerülhet. Tágabb értelemben véve a kegyelem olyan légkört vagy olyan erőteret teremt, amely Isten hatalmát és tetteit képviseli az emberek életében és közösségében. Másrészt a kegyelmet úgy definiálják, mint ami egy személy; a kegyelem maga Isten – Isten jelenléte az ember személyében. Kegyelmet hirdetni annyit jelent, mint Isten jelenlétét és teremtet világról gondoskodó cselekedeteit hirdetni. Ez az értelmezés a kegyelmet Jézus életére, halálára és feltámadására alapozza. Jézus Krisztus maga a kegyelem, és a kegyelem maga Jézus Krisztus.²⁵

Rám mindig megdöbbenő erővel hat Diarmaid MacCulloch fajsúlyos megfogalmazása a keresztyénség monumentális történetéről: „Pált a Damaszkuszba vezető úton történt titokzatos találkozás alkalmával nem egy intézmény ragadta meg, hanem egy személy.²⁶ Tarzusi Saul – aki később Pál apostol néven vált ismertté – egyáltalán nem volt felkészülve erre az elképesztő kijelentésre. Addig a pillanatig egy vallási rendszernek, egy jól körülhatárolt intézménynek, a törvény hagyományainak volt elkötelezett híve. Mindent behatóan ismert. Jól képzett és szenvedélyes rajongója volt, viszont egy személy alapjaiban megváltoztatta. Ez a személy a Názáreti Jézus volt, akit Pál később Krisztusnak és Úrnak nevez.

Pál korábbi hitrendszere teljes mértékben a törvényen alapult és ahhoz minden körülmények között ragaszkodott. A damaszkuszi úton történtek után gyökeresen megváltozott a felfogása (ApCsel 9:1-22). Változatlanul hitte, hogy a törvény jó, azonban hiányos.

A személlyel való találkozás után Pál a jóról (zsidó hagyományok) valami összehasonlíthatatlanul jobbra fordította a figyelmét: Jézus Krisztus személyére. A Krisztussal történt bensőséges találkozás után olyan igazságot fedezett fel, ami nem a saját igazsága.²⁷ Pál meggyőző-

---

²⁵ Langford, *Reflections on Grace*, 18. (Langford: Gondolatok a Kegyelemről)

²⁶ Diarmaid MacCulloch, *Christianity: The First Three Thousand Years* (New York: Penguin Books, 2009), 9

dött róla, hogy a hívő és Krisztus (mint személy) között fennálló kapcsolat annyira bensőségesé válhat, hogy ezt úgy jellemzi, hogy „Krisztussal eggyé vált” állapot, ami teljes egységet jelent. A Pál által használt egység szó nem egy elvont, görög-római vagy platóni fogalom. Jézus Krisztus valóságos, térben és történelmi időben létező ember volt (és ma is él). Hozzánk hasonló emberi testben létezett ugyan, de ennél sokkal több. A damaszkuszi úton történt találkozás után Pál megismerte a feltámadott, transzcendens személyt is, akinek halála, feltámadása és mennybemenetele megfordította a bűn és büneset következtében katasztrófába tartó életünket (1Kor 15:22). Valójában Saul névváltozása Pálra nem csupán megtérésének „páfodulóját” jelenti, hanem azt is kifejezésre juttatja, hogy megváltozott a látásmódja: „... és egyszerre, mintha pikkelyek estek volna le a szeméről, újra látott”. (ApCsel 9:18) Teljesen megújult. Pál tiszta, makulátlan ajándékot kapott, melyet sem megnyerni, sem megérdemelni nem tudott. Hirtelen meglátta, hogy a törvény mire mutatott rá mindig – egy személyre. Később ezt így írta le: „mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt az Isten ereje és az Isten bölcsessége.” (1Kor 1:23-24). Ez botrányos volt azoknak, akik a zsidó törvényekhez ragaszkodtak, akiket kötött a tradíció, és örülségnek hatott azoknak, akik benne voltak a görög kultúra elitjében és a nyugati világkép filozófiai irányzatait követték. Azoknak viszont, akik Jézusban hittek, Isten Krisztusát jelentette (görögül a christos szó jelentése „felkent”), Isten kegyelméből Jézusban lett megváltásuk.²⁸ Az iszlám számára az Ige könyvvé vált (Korán); a keresztyének számára az Ige testté

---

²⁷ Dikaion, „igazzá téve” (vagy ahogy a tizenhatodik századi protestáns reformáció közismertté vált kifejezése mondja: „megigazulttá lett”), azt fogalmazza meg, hogy a kegyelem rajtunk kívül álló forrásból származik.

²⁸ Strong's Concordance of the New Testament (Strong Újszövetségi konkordanciája szerint a charis; grace szó legalább nyolcvannyal alkalommal fordul elő Pál első századi gyülekezeteknek írt leveleiben.)

lett (János 1:14).²⁹ Emberré vált. Az egy örök Isten emberi személlyé vált, testet öltött. Megtestesült.

Az első keresztyének nem eszményért, nem elvekért vagy életenergiáért adták az életüket. Nem intézményt és nem vallást hirdettek. Személyt hirdettek. Élő, valóságos személyt, akit valóságosan megfeszítettek, akit testben eltemettek, és aki valóságosan, új teremtményként, első zsengeként feltámadt a halálból, aki ténylegesen Mennybe ment és valóban vissza fog térni a földre.

Legtalálóbban Dietrich Bonhoeffer fogalmaz: „Egy eszmével az ember a felismerés, a lelkesedés, talán a megvalósítás viszonyába is léphet, de sohasem személyes engedelmes, követő viszonyba. Az élő Jézus Krisztus nélküli keresztyénség szükségszerűen követés nélküli keresztyénség marad, és a követés nélküli keresztyénség mindig Jézus Krisztus nélküli keresztyénség: eszme, mítosz csupán.”³⁰

Ezért a kegyelem útján nem egy rendszer hívei vagyunk, nem könyvet vagy használati utasítást követünk, nem egy valláshoz ragaszkodunk és nem hagyományok ápolásával foglalkozunk. Jézus Krisztust követjük, őt imadjuk és őt szolgáljuk. A kegyelem által élvezzük mindazt az előnyt, ami Jézus életéből, szolgálatából, halálából, feltámadásából és mennybemeneteléből származik, aki Úr és Krisztus.

A Krisztus-központú, kegyelem megfogalmazás nem azt jelenti, hogy figyelmen kívül hagyhatjuk a kegyelem még fajsúlyosabb Szentháromság teológiáját (Istent, mint aki a Teremtő és az Atya Isten; és a Szentlélek erejét a hívő ember életében). Amikor a kegyelmet személyként értelmezzük, akkor tudnunk kell, hogy bármi, amit személyesen megismerhetünk Istentől, az annak az embernek az életében, tanításában és megtapasztalásában nyilvánul meg a legjobban, akit Isten kiválasztott arra, hogy önmagát megismertesse velünk. A keresztyén tanítványság célja, hogy a kegyelemben részesülőket Jézus Krisztus kép-

---

²⁹ Ezt a fontos különbségtételt Daniel Gomisnak, a Názáreti Egyház afrikai kerületi igazgatójának köszönöm és lekötelez.

³⁰ Dietrich Bonhoeffer: Követés. Budapest, 1996, Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya. 24. o.

mására és hasonlatosságára formálja. A kegyelem nem valami, hanem valaki; egy személy.

Ez az állítás elvezet minket a második okhoz, amiért azt mondjuk, hogy a kegyelem személyes: a kegyelem minden emberhez olyan mértékben jut el, amilyen mértékben igénye és befogadóképessége van rá. Minden egyes ember egyénileg, egyedi módon kapja meg a kegyelmet, és alkalmazza azt az életében.

Sok barátom van, de mindegyikhez különböző módon viszonyulok, mert mindegyiknek egyedi a személyisége. Három gyermekem van, és igaz ugyan, hogy mindet egyformán szeretem, de nem tudom mindegyiket egyformán kezelni. Teljesen mások, tehát a gyermeknevelési módszereimet a személyükhöz kell szabnom. Barátként és szülőként is ez a szeretetteljes viszonyulás.

Hasonlóképpen a kegyelemben is minden ember egyedi módon részesül, és az egyedileg működik az életében, mivel a kegyelmet a szentháromság egy Istennel való személyes kapcsolatban tapasztaljuk meg, melyet az Atya adott nekünk Jézus Krisztusban a Szentlélek ereje által. A kegyelem személyes, mert személy által jön hozzánk, és személyre szabva kapjuk, mindenki a szükségei szerint. Ahogy Isten egyre többet ad nekünk önmagából, úgy adatik több kegyelem is számunkra.

A kegyelem sokba kerül

Dietrich Bonhoeffer emlékeztet arra, hogy a kegyelem ingyenes ugyan, de ára van. Közismert, „Követés” c. könyvében Bonhoeffer kifejti az olcsó és a drága kegyelem közti különbséget; aminek nincs feltétele vagy nincs elváráshoz kötve: „Az olcsó kegyelem követés nélküli, kereszt nélküli kegyelem, az emberré lett Jézus Krisztus nélküli kegyelem.”³¹

Továbbá Bonhoeffer kertelés nélkül megfogalmazza, hogy az olcsó kegyelem „[e]gyházunk halálos ellensége”, a tanítványság „legádázabb ellensége, valamint „több keresztyént tett tönkre, mint a cselekedetekre

---

³¹ Bonhoeffer, Követés. 16. o.

szólító felhívás bármelyik parancsa.”³² Van, aki azt mondja, hogy csakis kegyelem által igazulunk meg, ez pedig Isten ajándéka, azonban a megigazult élet gyümölcszeként az ember mindent hátrahagy és követi Krisztust.³³ Bonhoeffer helyesen mutat rá arra, hogy amikor valaki hallja Jézus követésre való hívását, akkor a tanítvány első tette – még a szóbeli hitvallás előtt – az engedelmisség. (Márk 2:14).³⁴

Bonhoeffer azzal folytatja, hogy a kegyelem sokba kerül, mert a kegyelmet kapott ember egyetlen és helyes válaszreakciója a teljes és maradéktalanul odaszánt tanítványi élet.

Drága, mert követésre hív, kegyelem, mert Jézus Krisztus követésére hív; drága, mert az ember életébe kerül; kegyelem, mert csak így ajándékoz életet; drága, mert a bűnt elveti, kegyelem, mert a bűnöst megigazítja. Mindenekelőtt azért drága a kegyelem, mert Istennek került sokba, Istennek FIA életébe került; – „áron vétettetek meg” – és nekünk nem lehet olcsó, ami Istennek drága. Mindenekelőtt azért kegyelem, mert Istennek nem volt túl drága a Fia a mi életünkért, hanem odaadta értünk. A drága kegyelem – Isten emberré létele.³⁵

A tanítványság a kegyelem útja. Kegyelemmel kezdődik, a kegyelem ad hozzá erőt, és elejétől a végéig a kegyelem hatja át. Valódi tanítványság nem létezik anélkül, hogy Jézust követnénk és neki engedelmeskednénk. Isten kegyelmét ajándékként kaphatjuk meg – ingyenesen – azonban nem maradhat a miénk anélkül, hogy a tanítványság árát mi magunk meg ne fizetnénk.

A kegyelem csodálatos

Philip Yancey felidéz egy jelenetet a *The Last Emperor* (Az utolsó császár) című filmből (1987). A fiatal fiút felkenik Kína legutolsó csá-

---

³² Bonhoeffer, *Követés*. 15., 19., 22. o.

³³ Bonhoeffer, *Követés*. 20. o.

³⁴ Bonhoeffer, *Követés*. 23. o.

³⁵ Bonhoeffer, *Követés*. 16. o.

szárává. Luxusban él és rengeteg szolga engedelmeskedik a parancsainak.

Testvére megkérdezi tőle: “Mi történik, ha rosszat teszel?”

A gyermek császár azt feleli: “Akkor valaki más büntetést kap”. Ennek szemléltetésére a gyermek uralkodó eltör egy értékes műtárgyat, majd az egyik szolgát megbüntetik a vétkéért.³⁶

Ez az ősi királyok és uralkodók életében bevett szokás volt. Igazságtalan és kegyetlen volt. Aztán valaki megérkezett közénk egy távoli világból. Ez a valaki olyan Király volt, aki új jelentéstartalmat adott annak, hogy mit is jelent hatalommal bírni. A régi rendet az ellenkezőjére fordította és egy új uralkodási formát iktatott be. Amikor valamilyen szolgája vétkezett, a Király magára vállalta azt a büntetést, ami jogosan a szolgának járt volna. Yency így összegzi: „A kegyelem csakis azért ingyenes, mert az adományozó maga fizette meg az árát.”³⁷

Ez sem nem igazságos, sem nem irgalmas – ez kegyelmes tett. Ez a „kölséges kegyelem”. Lehet, hogy pont ezért szeretjük még annyi év után is énekelni Newton „Csodálom Jézus nagy kegyét” c. himnuszát.

Akkor most nézzük meg azt, hogy Isten túlradó kegyelme hogyan is működik a mindennapi életünkben? Egy dolog tudni azt, hogy mit is jelent valójában a kegyelem, és jó tudni, hogy Isten ezzel a túlradó kegyellemmel szeret bennünket, de milyen hatása van ennek az életünkben?. Mit változtat ez a hétköznapijaimon?

A kegyelem sokrétű, árnyalt és változatos módokon, különböző megnyilvánulási formákban tapasztalható meg. A könyv további részében a kegyelem útjának sokszínűségét fejtegetjük.

---

³⁶ Yancey: 67. o.

³⁷ Yancey: 67. o.

AZ ÚT

*A megelőző kegyelem által Isten előttünk
járva utat készít és magához hív
bennünket.*

2

KERESŐ KEGYELEM *

*Mert az Emberfia azért jött, hogy
megkeresse és megtartsa az elveszettet...*
(Lukács 19:10)

A tanítványság olyan, mint egy kitartó engedelmesség, amivel következetesen ugyanabba az irányba haladunk, ahol Jézus a vezetőnk és egyben a társunk is.³⁸ Ezt a kegyelem útjának nevezzük. A kegyelem útja mindig dinamikus, mert lényegét tekintve ez egy kapcsolat. A hit

---

* A fejezet bizonyos részeit az író másik szerzeményéből vettük át, melynek címe „Kegyelem, mely előttünk jár: megelőző kegyelem a wesleyánus lelkületben (David A. Busic “The Grace That Goes Before: Prevenient Grace in the Wesleyan Spirit,” by David A. Busic, in Wesleyan Foundations for Evangelism, ed. by Al Truesdale (Kansas City, MO: The Foundry Publishing, 2020). Used by permission. Az idézetek engedélyezve.

³⁸ A „kitartó engedelmesség, amivel következetesen ugyanabba az irányba haladunk” kifejezést Eugene Peterson lelkipásztor-teológus tanítványságról szóló

útja inkább kaland, mint robot, inkább élvezet, mintsem kényszeres kötelesség, mivel a tanítványság útjának minden lépését Isten kegyelme járja át. Isten kegyelmét életünk egyes szakaszaiban mindannyian más és másféle módon tapasztaljuk meg. A kegyelmet életünk különböző szakaszaiban különböző megnyilvánulási formákban éljük meg. A kegyelem különböző szakaszait és megnyilvánulási formáit nem egy meghatározott sorrendben éljük meg. Attól függ, hogy tanítványi életünkben mikor milyen célt szolgál a kegyelem.³⁹

Legalább öt szentírási példát látunk arra, hogy Isten kegyelmét hogyan éljük át. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a kegyelmet különféleképpen osztályozhatjuk úgy, mintha különböző kategóriákba sorolható lenne, vagy típus szerint osztályozhatnánk azt.⁴⁰

Jackson mutat rá arra, hogy „a kegyelem egyes számban van”⁴¹ vagy ahogy John Wesley fogalmaz: a kegyelem egyszerűen „Isten szeretete”.⁴² Wesley szerette volna elkerülni a kegyelem csoportokba való be-

---

könyvből vettük kölcsön (A Long Obedience in the Same Direction: Discipleship in an Instant Society, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1980).

³⁹ Igaz ugyan, hogy a kegyelem bizonyos megnyilvánulási formáit sorrendiségben éljük meg. A teológusok valóban utalnak az üdvösség rendjére (ordo salutis). Mindazonáltal Diane LeClerc fontos megjegyzést tesz: „Mivel ezekre a keresztyén élet lépéseiként tekintenek, egyes tudósok inkább az üdvösség útjának (via salutis) látják, nyomatékossíva ezzel azt, hogy egyik szakasz a másikba torkollik.” (Diane LeClerc: *Discovering Christian Holiness: The Heart of Wesleyan-Holiness Theology*. Kansas City, MO, 2010 Beacon Hill Pres, 315. o.)

⁴⁰ Az előző fejezetben ez volt az egyik leglényegesebb pont. A kegyelem nem egy dolog. A kegyelem személy és személyes. Tom Noble utal arra a tendenciára, hogy a kegyelmet hajlamosak voltak objektív erőnek tekinteni, vagy egy közegnek. Ez a középkori augusztinuszi hagyományokból jött át. A keresztyéneket különböző kegyelmi állapotok hatják át. Ez az irányzat a tizenheteik századi protestáns skolasztikába is áthúzódott. A kegyelem ilyen „skolasztikus modellje” hozza magával a saját problémáit; elsősorban azt, hogy hajlamos Isten tettét személytelenné tenni, ezzel pedig a Szentlélek személyes cselekedeteit felváltja a személytelen „kegyelmi állapot”. (T. A. Noble: *Holy Trinity: Holy People: The Theology of Christian Perfecting*. Eugene, OR, 2013 Cascade Books, 100. o.)

⁴¹ Jack Jackson: *Offering Christ: John Wesley's Evangelistic Vision*. Nashville, 2017 Kingswood Books, 53. o.

sorolását, ezért úgy döntött, hogy a kegyelem megtapasztalására helyezi a hangsúlyt. „A tanítványság mélységétől függően az emberek Isten kegyelmét különbözőféleképpen tapasztalják meg. A természeti ember (még nem keresztyének), megtapasztalja Isten megelőző kegyelmét; a felébredt ember megtapasztalja Isten meggyőző és megigazító kegyelmét; a megigazult ember, átél a megszentelő kegyelmet, amely a gondolkodásukat és a szívüket formálja át.”⁴² Jackson szerint Wesley teológiája nagyon gyönyörűen írta le a lényegét; logikus, mégis rugalmas, különbséget tesz a „kegyelem, mint dolog”, és a kegyelem, mint „személyes együtt járás” között, ami kapcsolatot jelent, és benne vannak az életkörülmények, a megélések is, valamint az Isten által rendelt találkozások és a gondviselés időzítése. A kegyelem személy, és személyesen kapjuk meg.

Ezt szem előtt tartva a következő példákat látjuk, melyek segítenek jobban megérteni, hogy hogyan is tapasztalhatjuk meg leginkább Isten szeretetét a kegyelem útján. Felismerhetjük, hogy ezek nem különböző „kegyelemfajták”, hanem olyan átélések, melyek által Isten szeretetét különböző módokon tapasztalhatjuk meg az életünk során.⁴⁴

• Kereső Kegyelem

---

⁴² Albert C. Outler: *The Works of John Wesley: Sermons* III 71-114. (Sermon 110, “Free Grace”) Nashville, 1986, Abingdon Press, 544. o.

⁴³ Jackson, *Offering Christ*, 53.

⁴⁴ Az üdvösségnek, mint teológiai fogalomnak William Greathouse és H. Ray Dunning szerinti értelmezésének tág jelentése van: „az »üdvösség« egy igen tág jelentéskörű teológiai szakkifejezés, amely felöleli Isten arra irányuló munkájának egészét, hogy az ember helyreálljon, és visszakapja elveszített örökségét. A kezdeti megtérésen kívül magában foglalja e helyreállítás minden összetevőjét, beleértve akár a végleges üdvözülést vagy »megdicsőülést« is.” William M. Greathouse and H. Ray Dunning: *Bevezetés a Wesleyánus teológiába*. Budapest, 2009, Názáreti Egyház Alapítvány, 97. o.

Továbbá Greathouse és Dunning magyarázata szerint az üdvösség nem egy egyszeri és egyetlen esemény, élmény vagy megtapasztalás „Az Újszövetség a megváltásról három igeidőben beszél: múlt időben, jelenidőben és jövő időben.”

- Megváltó Kegyelem
- Megszentelő Kegyelem
- Megtartó Kegyelem
- Elégséges Kegyelem

A következő fejezetekben minden egyes kegyelem módot részleteiben, biblikusan, teológiai szempontból és megtapasztalás szerint is meg fogunk vizsgálni. Kezdjük a kereső kegyelemmel.

Kereső kegyelem

Az Isten kegyelme nem abban a pillanatban kezdődik, amikor üdvösséget nyerünk. Már jóval azelőtt működik, mielőtt tudatosulna bennünk, hogy szükségünk van Istenre. Természetes módon, magunktól nem keressük Istent; ehelyett Isten keres minket. Teológiai fogalommal élve „megelőző kegyelemnek” nevezzük Istennek azt a munkáját, amikor folyton keres minket, és közelebb akar vonni önmagához.

Sok keresztyén megtérésének történetét azzal kezdi, hogy hol és hány évesen „jött Krisztushoz”. Ezzel igyekeznek felidézni egy konkrét időpontot és helyet, amikor találkoztak Istennel és átélték a Krisztusban való újjászületést. „A Krisztushoz jöttem” kifejezés azonban nem teljesen fedi az igazságot, mivel valójában senki nem tud Jézus Krisztushoz jönni, mivel Jézus Krisztus jön hozzánk. Pál apostol a pogányokhoz írt egyik fontos levelében a következőket írja: „Titeket is életre keltett, akik halottak voltatok vétkeitek és bűneitek miatt, amelyekben egykor éltetek e világ életmódja szerint; igazodva a levegő birodalmának fejdelméhez, ahhoz a lélekhez, amely most az engedetlenség fiaiban működik. ... De Isten, gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetéért, amellyel minket szeretett, hogy minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt, életre keltett Krisztussal együtt – kegyelemből van üdvösségetek!” (Efézus 2:1-2, 4-5). Figyeljük meg azt a szót, amelyet Pál külön kihangsúlyoz: halottak voltunk a bűneinkben. Nem azt mondja, hogy „betegek” voltunk vagy „beleragadtunk” a bűneinkbe. Nem. Azt mondja, hogy halottak voltunk a bűneinkben.

A Biblia szerint háromféle halál létezik: a testi, a szellemi és az örökké tartó. Itt Pál a szellemi halál állapotát írja le. Testünk élt, lélegzetet vettünk és tettük a dolgunkat, de a bűn miatt halott volt a szellemünk. Az ember fizikai értelemben él, mozog, sétál, de belülről képtelen reagálni a szellemi dolgokra, mivel érzéketlen. Ez az oka annak, hogy aki szellemileg halott, annak a szellemi érzékszervei nem működnek, és képtelen a szellemi igazságokat felfogni. Ez ugyanolyan valóságos tény, mint ahogy egy halott ember nem érez szagokat. A halottak képtelenek bármire is reagálni, mindenkitől elszakadtak és a környezetüket sem képesek érzékelni.

Pál arról beszél, hogy pontosan egy ilyen két lábon járó zombi-féle halott állapotban voltunk. Mint ahogy a halott képtelen valamilyen külső ingerre válaszolni, ugyanúgy a szellemi halál állapotában lévő ember sem képes saját erejéből „Krisztushoz jönni”. Külső segítséget kell kapnia. Ezért Pálnál és más szentírási helyeken is látjuk, ahogy Isten beavatkozik kétségbeesítő helyzetünkbe, és olyasmit tesz értünk, amit mi magunkért képtelenek lennénk megtenni; Isten odajön hozzánk, ahol épp vagyunk. Isten a Szentlélek ereje által közeledik hozzánk, és szellemi érzékszerveinket életre kelti. Mindebből egy meghökkentő, de igaz következtetést vonhatunk le: Isten folyamatos hívására is csak azért vagyunk képesek nemet mondani, mert Isten megelőző kegyelme már belépett az életünkbe. Csakis azért tudjuk elutasítani Istent, mert ő már előtte felszabadított bennünket a szellemi öntudatlanság állapotából. A kegyelem már azelőtt munkálkodik bennünk, mielőtt bármiféle reakciót tudnánk adni Istennek.

A „Csipkerózsika” c. mese nagyon közismert. Arról a hercegkisasszonyról szól, akit a gonosz királynő átka sújt. A hercegkisasszony mindaddig az örök álmó állapotában marad, míg a herceg el nem jön érte és meg nem csókolja. Ez a csók kelti fel az élő-halott kómából, és megszabadítja a kilátástalan és tehetetlen állapotból. Igaz ugyan, hogy ez gyermekmese, mégis tekinthetjük a megelőző kegyelem szimbólumának. A Biblia azt mondja, hogy minden emberi lélek egyfajta szellemileg halott álomban van, és képtelenek vagyunk arra, hogy a szellemi öntudatlanság állapotából felelősségteljesen felébredjünk. Aztán odalép hozzánk a Her-

ceg és megcsókol. Ezzel a gonosz varázslat megtörik és olyan új valóságra ébredünk, mely korábban ismeretlen volt számunkra. A Herceg csókja nagyon hasonlít a Lukács 15. részben szereplő tékozló fiú apjára, aki szívszakadva rohan hazafelé igyekvő „haszontalan” fia felé és megöleli, csókkal árasztja el, ami szintén a megelőző kegyelem példája. Olvassuk most el ezt a megindító példázatot a megelőző kegyelem szemüvegén át: „Még távol volt, amikor apja meglátta őt, megszánta, elébe futott, nyakába borult, és megcsókolta őt. ... Együnk, és vigadjunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.” (Lukács 15:20, 23–24).

John Wesley és a megelőző kegyelem

Teológus elődünknek, John Wesleynek nagyon sok mondanivalója volt a megelőző kegyelemről. Vallotta, hogy az igazi tanítványság csakis a megtérés után kezdődik, ugyanakkor azt is látta, hogy Isten kegyelme már előzetesen munkálkodik az életünkben. Felébreszti a vágyat az emberekben, hogy kezdjék Istent keresni, ez a vágyakozás pedig a szellemi ébredés kezdetét jelenti.⁴⁵ Csakis azért tudjuk Istent keresni, mert ő már előbb elkezdte a keresésünket.

Nem John Wesley volt az első, aki meggyőződött a kegyelem minden embert kereső, megelőző természetéről. Azzal viszont kitűnt, hogy sajtószerű módon hozzátette az üdvösségre jutás sorrendjét.⁴⁶ Wesley többször is utal a „megelőző kegyelemre”, ami lehetővé teszi a megtérést, és a születés pillanatától kezdve tevékenyen munkálkodik az ember életében, biztosítva azt, hogy Jézus Krisztusban bevonja őt az örök életbe. Ez akkor is így van, ha valaki soha nem hallotta az evangéliumot. Isten, a Szentlélek által végzett előzetes kegyelme és munkája az a

---

⁴⁵ Jackson: *Offering Christ*. 43–44. o. See also Randy Maddox: *Responsible Grace: John Wesley's Practical Theology*. Nashville: 1994, Kingswood, 8. o.

⁴⁶ A katolikus hithagyomány a „munkálkodó kegyelmet” két részre osztja: az „előzetesen munkálkodó segítő kegyelemre” és a „későbbi megszentelő kegyelemre”.

kegyelem, mely „már azelőtt hat”, mielőtt valaki hallaná a hirdetett Jó Hírt, mielőtt megtérne és szelleme újjászületne.

Isten kegyelme számára senki sem idegen, és Jézus Lelke mindenkinek kivétel nélkül „udvarol”. Elbukott emberi lényekként „halottak voltatok vétkeitek és bűneitek miatt” (Ef. 2:1), tehát képtelenek vagyunk saját erőnkből Istenhez jönni. Ezért mindig Isten a kezdeményező fél mindenben, ami megtéréshez, újjászületéshez és az ember életének átalakulásához vezet. A Szentlélek kezdeményező munkája „megelőző” munka, mert már azelőtt tevékeny, mielőtt mi válaszolni tudnánk Isten hívására. Lehet, hogy valaki hitre jut Jézus Krisztusban, azonban senki nem „jön Krisztushoz”, hacsak nem Isten vonzza őt először, és ezt lehetővé nem teszi a számára. Jézus azt mondta a tanítványainak, hogy ezt a munkát a Szentlélek végzi (János 16:5-15; János 6:44).

Lovett Weems így fogalmaz: „Isten már azelőtt keres minket, mielőtt valaha mi kereshetnénk őt. Mielőtt még egyet léphetnénk, Isten már ott van.”⁴⁷ A kegyelem nem ellenállhatatlan (bárki visszautasíthatja), ugyanakkor Isten mindenkinek felajánlja a vele való személyes kapcsolatra szóló meghívást. Wesleyánus Szentség hagyományokon állóként ez számunkra azt jelenti, hogy ha az evangéliumot elmondjuk valakinek, akkor soha nem semleges területre lépünk. Egyetlen olyan személlyel sem tudunk találkozni, akit már valamilyen formában ne érintett volna a megelőző kegyelem. Természetesen vannak olyanok, akik készségesebben fogadják az Igét vagy jobban ellenállnak, de abban biztosak lehetünk, hogy Isten már jóval azelőtt hűségesen munkálkodott az életükben, mielőtt mi találkoztunk volna velük. A Herceg már azelőtt ott járt, mielőtt mi beléptünk volna az életükbe.

Isten üdvösségre szóló ajánlata senkit sem kényszerít. A kölcsönös szeretet feltétele a szabadság (ez minden igazi kapcsolat alapja is). Lehetővé teszi, hogy a felajánlott szeretetet a fogadó fél vagy elfogadja, vagy visszautasítsa. A megelőző szeretet egyrészt megteremti számunkra a válaszadás lehetőségét, másrészt képessé tesz rá, hogy válaszolni tudjunk a

---

⁴⁷ Lovett H. Weems, Jr., *John Wesley's Message Today* (Nashville: Abingdon Press, 1991), 23.

felajánlott szeretetre. Ez a megváltás rendje és a tanítványság kezdete. Isten kezdeményez, mi pedig válaszolunk neki. Minden esetben Isten az, aki kezdeményez és közeledik hozzánk.

Kimunkálni, amit Isten bennünk munkál

Az Újszövetségben mindenütt látunk arra példát (és ezt különösen Pál leveleiben figyelhetjük meg), hogy „amikor valaki Jézusban, mint feltámadott Úrban hitre jut, az már önmagában is a Szentlélek munkájának a jele, aki az evangélium által munkálkodik. Ha pedig a Lélek megkezdte a 'jó munkát', melynek a hit az első gyümölcse, akkor bízhatunk abban, hogy be is fogja azt fejezni.”⁴⁸ Ugyanakkor ez a bizonyosság nem jelenti azt, hogy az ember részvétele nem fontos. A kapcsolat mindig együttműködést igényel.

Pál azt is hangsúlyozza, hogy ki kezd el és ki fejezi be a kegyelem útját: „Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára” (Fil. 1:6).⁴⁹ Sőt elmondja, hogy Jézus tanítványainak (és egyházának) hogyan kell munkálniuk az üdvösséget: „félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően. (Fil. 2:12-13)”⁵⁰ Kegyelem által ki kell munkálnunk a világban mindazt, amit Isten végez bennünk. Erre számtalan bibliai példát látunk.

Isten meglátogatta Ábrahámot a káldeusok földjén lévő Ur városában (napjainkban iráni terület). Isten kezdeményezte a hívást: „Nagy néppé teszek, és megáldalak, naggyá teszem nevedet, és áldás leszel.” (1.Mózes 12:2). Ki lépett először? Isten. Ki kezdte Ábrahámban a jó munkát? Isten. Ugyanakkor Ábrahámnak is választ kellett adnia a hí-

---

⁴⁸ N. T. Wright, Paul: A Biography (San Francisco: HarperOne, 2018), 96.

⁴⁹ Figyeljük meg, hogy a kegyelem útját Isten kezdi, és általa vagyunk képesek azon járni.

⁵⁰ Azért tettem hozzá az „egyházának” kifejezést, mert a felhívás többes számban szól.

vásra. Engedelmességgel valósította meg mindazt, amit Isten benne végzett.

Jákóbbhoz álomban jött el Isten, amikor a mennybe vezető lépcsőt megmutatta neki. „És álmot látott: Egy lépcső állt a földön, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le.” (1Mózes 28:10-22) és ő birkózott vele a Jabbók gázlónál is (2Mózes 32:22-32). Ki lépett először? Isten. Ki kezdte Jákóbban a jó munkát? Isten. Ugyanakkor Jákóbnak kellett megvalósítania azt a munkát, amit Isten benne végzett.

Mózes épp „a semmi közepén volt”, amikor Isten megjelent neki az égő csipkeborban és elhívta, hogy szabadítsa meg népét az egyiptomi fogságból (2.Mózes 3:1-4:17). Ki lépett elsőnek? Isten. Ki kezdte a jó munkát Mózesben? Isten. Ugyanakkor Mózesnek kellett megvalósítania azt a munkát, amit Isten benne végzett.

Saulnak a Damaszkuszi úton az élő Krisztus jelent meg, méghozzá „lesújtó erővel” (ApCsel 9:1-19). Saul nem kereste Istent. Ellenkezőleg; az volt a küldetése, hogy üldözze a keresztyéneket. Ki lépett elsőnek? Isten. Ki kezdte a jó munkát Saulban (aki ezt követően Pál lett, a pogányok apostola)? Isten. Ugyanakkor Pál mondja azt később a Filippiben lévő gyülekezetnek, hogy neki kellett kimunkálnia azt, amit Isten végzett benne.

A Júdeai sivatagban utazó afrikai kincstárnok (ApCsel 8); Kornéliusz látomása délután 3-kor (ApCsel 10); Lydia a folyóparton (ApCsel 16); mi bennük a közös? Ezek és más hasonló történetek is azt mutatják, hogy az emberek hittel válaszoltak, amikor Isten odalépett hozzájuk. Mindannyian megvalósították (kimunkálták), amit Isten kimunkált a szívükben.

Isten következetes munkáját látjuk. Amikor megelőző kegyelemmel közelít, akkor az emberek hittel válaszolnak neki. Leslie Newbiginn brit missziológus így fogalmaz: „A hit az a kéz, amely megragadja Krisztus bevégzett munkáját, és az egyén sajátjává teszi.” A választ mindenképpen nekünk kell megadni, viszont a kegyelem teszi lehetővé számunkra, hogy reagáljunk (a kegyelem a mi válaszunkat mindig megelőzi). Szent Ágoston a predestináció állhatatos híve volt, mégis alátá-

masztja: „Ő, aki a mi közreműködésünk nélkül teremtett bennünket, a megmentésünket nem fogja beleegyezésünk nélkül véghez vinni.”⁵¹

Gondviselő és megelőző kegyelem

Isten gondviselő és megelőző kegyelme között van különbség. A gondviselés az, ahogyan Isten gondoskodik saját teremtett világáról és biztosítja annak fennmaradását és fenntartását, beleértve az embereket is. Isten „gondviselő Isten” vagy „az Úr gondoskodik” (1.Mózes 22:8,14) mindarról, ami a világ és az egyén fenntartásához elengedhetetlen.

Isten gondviselése minden ember életében jelen van, és mindenki titokzatos módon találkozik vele. Az is gondviselés kérdése, hogy az ember mikor, hol és milyen családban születik meg. Az is gondviselés kérdése, hogy valaki miért éppen egy hindu családban születik meg Indiában, 1765-ben, míg egy másik ember keresztyén családban Mozambikban 2020-ban. Isten gondviselése különböző mértékű szellemi felelősséget is magában rejt. Más ítéletet fog kapni az a személy, aki egész életében lehetőséget kap arra, hogy meghallhassa az evangéliumot, mint az, aki még soha nem hallotta Jézus nevét. Jézus példázata a hű és okos szolgáról nem csupán az anyagi javakról szól. Ennél többről van szó; Isten kegyelmével való sáfárkodást is jelent. „Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bízta, attól többet kérnek számon.” (Lukács 12:48). Nem mindenki kap egyenlő esélyt, és nem mindenki egyforma alapon áll. Van, aki többet kap, más pedig kevesebbet. A több ajándékhoz magasabb mérce társul; az, hogy mit kezd vele és hogyan reagál rá. Ez az isteni gondviselés területéhez tartozik.

Ha a gondviselés helyez oda, ahol Isten látni akar bennünket, akkor a megelőző kegyelem az, melyen keresztül Isten szeretne velünk találkozni. Az üdvösség útján a kegyelem mindenki számára egyforma, viszont a válaszadás lehetőségét nem egyformán kapjuk. Isten mindenki

---

⁵¹ John Wesley, *The Works of the Rev. John Wesley* (Kansas City, MO: Nazarene Publishing House, n.d.; and Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1958, concurrent editions), VI, 513.

sámára egyenlő módon, kitartóan és türelmesen kínálja önmagát. A többi világvallás azt tanítja, hogy az embernek kell Isten felé közelednie, amire majd Isten válaszol. A keresztyénség ennek pont az ellenkezőjét vallja; megfordítja a sorrendet és azt mondja, hogy először Isten cselekszik az érdekünkben, és az ő kezdeményezése teszi számunkra lehetővé, hogy hívására válaszoljunk.

Isten az, aki elkezdi bennünk a kegyelem és a békesség jó munkáját. A megváltás és az újjászületés lehetőségét mindig Isten kezdeményezi. Ez a tény leginkább abban nyilvánul meg, hogy az Atya elküldte Jézus Krisztust a világba. Isten cselekszik először.

Isten Szentlelke felébreszti az emberekben az üdvösség iránti vágyat, meggyőzi őket a bűnről, és amikor hittel válaszolnak, akkor Krisztus engesztelő áldozatára tekintettel megbocsát.

John Wesley szerint a szellemi ébredés több, mint csupán lelkiismeret kérdése: „Nincs ember – hacsak meg nem oltotta a Lelket – aki teljes mértékben nélkülöznél Isten kegyelmét (hacsak nem oltotta ki a Lelket). Kivétel nélkül minden egyes embernek van lelkiismerete. Bizonyos mértékű világossága minden embernek van abból a fényből ... ami minden embert megvilágosít, ami a világba jött. És mindenki többé-kevésbé nyugtalannak érzi magát, amikor saját lelkiismeretének világosságával ellentétesen cselekszik. Ezért tehát egyetlen ember sem azért vétkezik, mert nincs számára kegyelem, hanem azért, mert nem veszi igénybe azt a kegyelmet, mely rendelkezésére áll.”⁵² A nyugtalan lelkiismeret, a jó és a rossz ismerete növekszik; az emberek könnyebben jutnak szellemi ébredésre, és meglátják Isten kegyelmes ajándékát, mely mindenkinek rendelkezésére áll. Ez a bizalom fontos következményekkel jár a wesleyánus szellemű evangelizációra nézve.

Megelőző kegyelem és evangelizáció

Egyszer találkoztam olyan keresztyén lelkipászorokkal, akik olyan helyen élnek, ahol nehéz Krisztus követőjének lenni. A törvény ugyan engedélyezi a keresztyén hitet, de szigorú nemzeti törvények tiltják azt, hogy valaki egyik hitből a másiba térítsen embereket. A nyílt keresztyén

---

⁵² Wesley, Works, VI, 512.

evangelizációt súlyos börtönnel, sőt halállal büntetik. Megkérdeztem a lelkipásztorokat, hogy hogyan evangelizálnak egy ilyen ellenséges és veszélyes környezetben. Néhány másodperc csend után az egyik lelkipásztor megszólalt: „az álmok”. Hirtelen nem értettem, ezért megkértem, hogy magyarázza meg: „Nemcsak több tucat, hanem több száz szomszédunk közül éjjelente sokan álmot látnak. A feltámadt Krisztus ragyogó szépségében és fenségében megjelenik nekik. Amikor felébrednek, akkor természetesen tele vannak kérdéssel és hozzánk fordulnak. Megkérnek, hogy beszéljünk nekik arról a csodás férfiről, aki éjjelente megjelenik nekik. Amikor felteszik a kérdést, akkor kötelességünk válaszolni. Nem evangelizálunk, csupán a saját tapasztalatainkból támasztjuk alá az általuk tapasztalt látomást. Nagyon sok ember adja át így az életét Jézusnak.” Azokon a helyeken, ahol a gyülekezet bezárással szembesül, ott Isten Szentléleke jár előttünk. Isten megelőző kegyelme nem ismer határokat, és számára nincsenek korlátok. Szeretete rendíthetetlenül megtalálja még a legnehezebb, a legellenállóbb és a legellenesébb embert is. Lehet, hogy nem azonnal reagálnak engedelmes hittel, de Isten megelőző, hozzájuk lépő jelenlétét nem kerülhetik el. Ő pedig állandó szeretettel keresi őket, és igyekszik magához vonni őket.

Ez a jelenet a „Jézus élete” film vetítése során újra és újra megismétlődik. A film drámai módon jeleníti meg Krisztus életét. Világszerte százak és ezrek életében a kegyelem hatékony eszközeként működik. Olyan távoli helyeken is bemutatták, ahol Jézus nevét még soha senki nem említette. Az egyik történet szerint egy törzsfőnök a vetítés során hirtelen felállt és azt mondta: „Állj! Mi ezt a férfit ismerjük! Sok évvel ezelőtt megjelent az őseinknek és elmondta nekik az üdvösség történetét. A látomásban azt mondta, hogy lesz egy nap, amikor valaki eljön hozzánk és megmondja a nevét. Most tudtuk meg: a neve Jézus.” Ez csupán a sok példa egyike, amikor azt látjuk, hogy a Szentlélek már jóval korábban ott járt és előkészítette az emberszívek talaját, hogy befogadják az evangéliumot. A megelőző kegyelem az Isten gondoskodó kegyelmével együtt már jóval a gyülekezet megérkezése előtt cselekedett, mielőtt bárki is hirdette volna a Jó Hírt. Pont ezért tudta egy teljes törzs hittel fogadni Krisztust.

A keresztyén evangelizáció soha nem egyéni tett, és nem is egy egy-szeri megmozdulás. Ez a Szentlélek ihlette találkozásban történik meg, aki kegyelmesen előttünk jár. Egyetlen keresztyén sem nézhet bele az élet „visszapillantó tükrébe” úgy, hogy meg ne látná Isten csodálatos tetteit, amikor ő ébresztett bűnbánatot valakiben és megtérésre, vala-mint Krisztus Jézusba vetett hitre vezetete.

Édesapám názáreti nevelőszülők gyermekeként fiatal tizenévesként lett keresztyén. Én hívő szüleim példáját látva tértem meg, valamint olyan férfiak nyomán, akik minden szerdán reggel összejöttek és hűsé-gesen imádkoztak konkrétan az én megváltásomért. A kegyelem útja mindenki számára nagyon egyedi. Ami mindenkinek az életében közös, az az, hogy Isten mindig előttünk jár.

Stephane barátom ateista volt. Németországban járt egyetemre és robotikát tanult. Ateista nagybátyjától hallott a „Misszió” című filmről. Biztatta, hogy nézze meg, mert „a színészi játék kifogástalanul nagy-szerű és gyönyörű tájak vannak benne.” A film a tizennyolcadik század-ban játszódik Argentína észak-keleti dzsungelében. Egy spanyol jezsuita misszió létrejöttéről szól, akik azért mentek oda, hogy a guarani őslakos törzseket megnyerjék a Krisztusnak.

Stephane kikölcsönözte a filmet. Különösen az a jelenet ragadta meg, amikor Rodrigo Mendoza rabszolgakereskedő és zsoldos megmá-szik egy vízesés melletti meredek hegyormot. Hátára rögzítve viseli fog-lalkozásának felszerelését – fegyverzetét és néhány különféle kardot. A bűneiért vezekel. Amikor Mendoza eléri a meredély csúcsát, egy törzsi harcos hirtelen ott terem mellette és torkának szegezi hatalmas kését, mintha el akarná vágni Mendoza torkát. Kiderül, hogy ezt a harcost korábban ő rabolta el és juttatta rabszolgasorsra. Néhány tétova pillanat után a bennszülött hirtelen átvágja a hátizsák hevedereit, ami nagy ro-bajjal a vízesés alján köt ki. Mendoza hirtelen rádöbben, hogy a fiatal harcosban valami gyökeres változás történhetet, mert a bosszú helyett hajlandó volt irgalmat gyakorolni.

Mendoza sárosan és kimerülten térdre rogyik. Kitör belőle a fékte-len zokogás, viszont nem a bűntudat miatt ömlenek a könnyei, hanem a belső megnyugvásból fakadó örömtől. A falu menedéket biztosít szá-

mára és befogadják a közösségbe. Később Mendoza leteszi a jezsuita fogadalmat.

Egy idő múlva Mendoza kap egy könyvet, és megtalálja benne azt a fejezetet, mely a szeretet lényegéről szól. Stephane nem tudta, hogy honnan van az idézet, de annyira megtetszett neki, hogy azt mondta, ennél költőibb és gyönyörűbb szavakat még soha nem hallott. Ez annyira megragadta, hogy újra és újra aprólékosan megnézte ezt a részt. Le is írta a szavakat, nehogy elfelejtse. Aztán elment a könyvtárba, hogy megkeresse az idézet forrását. Legnagyobb meglepetésére a szavakat a Bibliában találta meg. Így aztán nagyon sokszor elolvasta a „Szeretet Himnuszát” az 1. Korinthus 13. részében.

Hamarosan beleszeretett egyik iskolatársába. A lány egyik este elhívta egy „klub”-ba, melyről kiderült, hogy bibliatanulmányozó csoport. Stephane megtanulta az Úr Imáját. Tudós lévén szilárdan hitte, hogy a tapasztalati tényeket logikus, ellenőrizhető és megismételhető kísérletekkel kell alátámasztani. Stephane megfigyelte, hogy ha este, lefekvés előtt elmondja a Miatyánkot, akkor éjszaka mindig békésen pihen; ezért aztán minden este elmondta az imát. Stephanet újjászülte az őt kereső szeretet és a megelőző kegyelem, amely egyre közelebb jött hozzá.

A 'missziós' Isten elkezdte megválaszolni a fiatal ateista imáit. Isten pompás szeretetét olyan film segítségével kezdte meglátni, melyben „a színészi játék kifogástalan, egyszerű és gyönyörű tájak vannak benne.” Stephane az előtte járó, megelőző kegyelemre választ adott. Megvallotta Krisztusba vetett hitét, és elkezdte megvalósítani mindazt a munkát a világban, melyet Isten a szívében elvégzett.

Stephane ma már a Názáreti Egyház egyik misszionáriusa. Így működik Isten megelőző, előttünk járó, bennünket kereső kegyelme, mely megtérésre vezet és megváltoztatja az ember életét.

A megelőző kegyelem erejébe vetett hit teszi lehetővé, hogy ne keseredjünk el azok miatt, akik még nem lettek krisztuskövetővé. Soha, senkivel kapcsolatban sem szabad feladni a reményt, mivel Isten sem adja fel. Az evangélisták sem önmagukban vagy hallgatóságuk fogékonyságában bíznak. Ellenkezőleg. Mélységesen meggyőződtek arról,

hogy Isten szeretete mindenkit keres és mindenkinek egyaránt szól. Ez a szeretet pedig kegyelmének gazdagsága által nagyvonalú, rendíthetetlen és változhatatlan (Efézus 1:7). Amit Isten elkezd, azt ő be is fejezi. Az Isten által rendelt találkozások előre elkészítve várnak!

Milyen messzire megy Isten, amikor egy embert keres? Kezdem egyre jobban megkedvelni Cory Asbury 2017-es dalát, melynek címe „Reckless Love” (Vakmerő Szeretet), mely Isten kereső kegyelméről szól. Az énekes életében munkálkodó kegyelemről szól, aki „az első ki-mondott szó és az első lélegzetvétel előtt” már mellette volt. Elmondja, hogy „Isten kegyelme elsőprő, soha véget nem érő, rendíthetetlen”, aki „addig üldöz és addig harcol értem, míg meg nem talál; értem kilencvenkilencet is hátrahagy.” A kar így szól:

Nincs oly sötét zug, mit be ne ragyognál,
nincs oly zord hegycsúcs, mit meg ne másznál
jössz utánam
nincs oly magas fal, melyet le ne zúznál
és nincs oly hazugság, mit le ne lepleznél
jössz utánam.⁵³

Elsőprő. Vakmerő. Soha véget nem ér. Isten ennyire messzire megy, hogy egy embert megtaláljon.

---

⁵³ Vannak, akik nemtetszésüket fejezték ki a „vakmerő” szó használata miatt. Ha abban az értelemben használjuk, hogy „nemtörődöm, meggondolatlan”, akkor tényleg problémás. Ha viszont abban az értelemben használjuk, hogy „merész, bátor, félelmet nem ismerő, nagyvonalú”, akkor egyre közelebb kerülünk ahhoz, ami Isten valódi szeretetére jellemző.

AZ IGAZSÁG

*A Megmentő kegyelem által Jézus
megment minket a bűntől, és elvezet arra
az igazságra, mely szabaddá tesz
bennünket.*

3

A MEGMENTŐ KEGYELEM

*„Mert a bűn zsoldja a halál, Isten
kegyelmi ajándéka pedig az örök élet
Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.*

(Róma 6:23)

Egy sportriporter egyszer megkérte a híres golfozót, Jack Nicklaust, hogy nevezze meg az amatőr golfozók leggyakoribb hibáját. Arra számított, hogy majd mond valamit a gyakorlat hiányáról, vagy arról, hogy nem elég tehetségesek. Nagyon meglepődött, amikor Nicklaus ehelyett a túlzott magabiztosságról beszélt. Az amatőrök azt gondolják, hogy jobbak, mint amilyenek valójában, vagy többet tudnak, mint amire valójában képesek. Például azt hiszik, hogy két fa között át tudják ütni a labdát vagy át tudják ütni a labdát a vízen. Ez a túlzott magabiztosság.

Az emberek folyton ezt csinálják. Mérhetetlenül túlbecsülik a képességeiket és alábecsülik a korlátaikat. Állandóan túlzásokba esnek, és

ez leggyakrabban a szellemi világban történik meg. Mérhetetlenül túlbecsüljük a lelki erőnket, és alábecsüljük lelki gyengeségeinket.

Moralizmus

Hajlamosak vagyunk arra, hogy lelkileg túlbecsüljük magunkat; ezt a hajlamot moralizálásnak nevezzük. A moralizálás az az önigazult hit, hogy velünk minden rendben van, mert az ember tisztességes erkölcsi életet él és javítani tud a viselkedésén. Másképpen fogalmazva, moralista az, aki azt hiszi, hogy jótettei mentik meg, és megmenekül, ha kerüli a rosszat.

A moralisták mind hasonlóképpen vélekednek: „Igaz ugyan, hogy nem vagyok Teréz anya, de azért nem is vagyok annyira rossz. Becsületesen élek. Visszafizetem az adósságaimat, nem csalom meg a házastársamat és felelős állampolgárként elmegyek szavazni. Adakozok is a szegényeknek. Nem vagyok fanatikus hívő, de nem vagyok pogány se.” Más szóval, a moralisták úgy gondolkodnak, hogy Isten az ítélet napján majd be fogja számítani nekik, ha több jót tettek, mint rosszat, főleg olyanokhoz hasonlítva magukat, mint a sorozatgyilkosok, erőszakosok, drogosok stb., akik természetesen másokhoz képest sokkal rosszabbak. A moralizmus napjainkban virágkorát éli.

2004-ben a Gallup Intézet közvéleménykutatást végzett. Azt szerették volna megtudni, hogy az amerikai emberek mit gondolnak a mennyországról. Ami igazán figyelemre méltó volt számomra, az azoknak az embereknek az aránya, akik hitték, hogy a mennybe jutnak. A megkérdezettek 77%-a gondolta azt, hogy „jó eséllyel” vagy „kiváló eséllyel” jut a mennybe, viszont érdekes módon azt gondolták, hogy tíz barátjuk közül csak kb. hat fő fog bejutni. Számomra a moralista felfogás volt a legérdekesebb, miszerint a legtöbben azon a véleményen voltak, hogy „van egy mennyország, ahol azok fogják megkapni az örök élet jutalmát, akik a földön „jóak voltak”.⁵⁴ Nagy hangsúlyt kapott a „jó

---

⁵⁴ Albert L. Winseman, “Eternal Destinations: Americans Believe in Heaven, Hell,” May 25, 2004, <https://news.gallup.com/poll/11770/eternal-Isdestinations-americans-believe-heaven-hell.aspx>.

voltak” szempont... legtöbben azt hitték, hogy haláluk után a mennybe mennek, mivel „jóak voltak”, illetve „erkölcsös életet éltek”.

Diana, walesi hercegnő 1997-ben bekövetkezett halála világszerte sok ember számára tragikus veszteség volt. Nemzetközi népszerűsége miatt a médiafigyelem középpontjába került, így a halála feletti gyász is nagy nyilvánosságot kapott. Emlékszem rá, ahogy az emberek arról beszéltek, hogy milyen vigasztaló számukra az a tudat, hogy Diana már a mennyben van, és olyan angyal, aki vigyáz rájuk, a menny pedig sokkal jobb hely a számára, mint amilyen ez a világ volt. Nem azt akarom mondani, hogy Diana nem jutott a mennybe, hanem arra lennék kíváncsi, hogy ezek az emberek milyen érveket tudnak felsorakoztatni. Mire alapozzák azt a meggyőződésüket, hogy ott van?

Mindabból, amit távolról megfigyelhettek, azt látták, hogy kedves, könnyőreületes nő volt, aki rangját és befolyását jóra használta. A szegények érdekében cselekedett, az AIDS-betegek szószólója lett, segítette felhívni a figyelmet a gyermekek és a fiatalok problémáira. Ez mind csodálatos; fontos, hogy a jó cselekedetéről legyünk ismertek. De mindez vajon meg tud menteni minket? Vajon üdvözülhetünk-e vagy bejuthatunk-e a mennybe csak azért, mert jótekonyskodunk vagy igyekezzünk erkölcsösek lenni? Az örökélet vajon lehet-e a jóságunkért kapott jutalom?

Olyan korban élünk, amikor ezekről a kérdésekről az emberek különféleképpen vélekednek. Sokan azt állítják, hogy Isten szabja meg a mérceét, ezért egy kis jóság sokat segíthet rajtunk. Ha többet tudunk gyűjteni a mérleg „jó” serpenyőjébe, mint a „rosszba”, akkor a mérleg átbillen és „megüthetjük a mérceét”, a mérleg pedig a javunkra dől el. Erkölcsös és jó életünk, őszinte igyekezetünk pedig kiegyenlíti a hiányosságainkat. Ezt nevezik moralizmusnak.

Isten Igéje erről világosan beszél; azt mondja, hogy üdvösségünk nem saját jó cselekedeteinkből van, és nem az igyekezetünk ment meg bennünket, sem pedig a jó szándékunk. Kegyelemből van üdvösségünk, és nem tőlünk van és nem rajtunk áll. A megmentő kegyelem Isten ajándéka Jézus Krisztus személyében a számunkra.

Az engesztelés

A világon talán a legszélesebb körben ismert és tisztelt szimbólum a kereszt. Amikor meglátjuk a keresztet, akkor Jézus élete és keresztre feszítése jut eszünkbe. A keresztre feszítés volt a kivégzések legszörnyűbb és legkínzóbb formája, melyet az emberiség valaha is kitalált. Emiatt az első században élt emberek nagyon furcsának tartanak, ha azt látnák, hogy a modern ember keresztet visel a nyakában. Ha ma azt látnánk, hogy valaki egy villamosszék ikonját viseli a nyakában, akkor nagyon furcsán néznénk rá, mert az a gonosztevőkre kirótt ítéletre és az ítélet végrehajtásra emlékeztet. A kereszt az első században pontosan ezt jelentette. Gyalázatos és visszataszító halál volt. Ez a dörzsölt bűnözők és a notórius lázadók sorsa volt.

A kereszthalál lassú haláltusa volt, és nyilvános kínhalál. Semmi sem leplezte a haldokló kínjait, a megfeszítettet sokszor gúnyolták és csúfolták. A „nézőközönség” kövekkel dobálta a szerencsétleneket, és a kínládásaikon vigyorogtak, miközben a haldoklók kétségbe esve próbáltak lélegzethez jutni, és már csak zihálni tudtak. Végül megfulladtak, mivel a kereszten függő állapotban a tüdejük felmondta a szolgálatot. Sokszor több nap is eltelt, mire valaki meg tudott halni, de halála után sem járt neki a végső tisztesség, és nem volt humánus temetése. Ehelyett sokszor ott hagyták a testet a kereszten, hogy az égi madarak egyék le a húsukat a csontjokról. A halottakkal azért is bántak így, hogy elrettentő példát statuáljanak azoknak, akiknek esetleg eszükbe jutna az, hogy a Római Birodalom ellen lázadjanak. Az emberi maradványokat pedig előbb-utóbb levették a keresztről és a város szemétdombjára dobták.

Ne felejtjük el, hogy Jézust gonosztevőknek szánt keresztre feszítették. Ehhez muszáj megemlítenem azt a furcsa tényt, hogy a keresztények ezt jó hírként hirdetik, sőt a valaha hallott legjobb hírnek látjuk. A Biblia ezt tudatosan nevezi jó hírnek, ami az „evangélium”. A kereszt a mi evangéliumunk; a nekünk szóló jó hír.

Az evangélium lényegét legtömörebben Pál apostol fogalmazza meg az Újtestamentumban. „Mert én elsősorban azt adtam át nektek, amit én magam is kaptam: hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért az

Írások szerint.” (1.Kor. 15:3) Önmagában véve a kereszthalál egyáltalán nem jó hír, de Pál továbbviszi a gondolatot, és Krisztus halálát teológiai összefüggésbe helyezi, amikor kimondja halálának célját, ami „a mi bűneinkért” történt. Ezzel elfordítja tekintetünket a történet tragikus tényéről és a kegyelem útjának titokzatos összefüggésébe helyezi: „hogyan Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint.” A cél meghatározása, az „.... ért”, „a bűneinkért” fordítja át a tragikus történelmi tényt a valaha hallott legjobb hírré.

Teológiai értelemben véve így történt meg bűneinkért az engesztelés. Jézus Krisztus a kereszten végezte el, hogy a bűneink miatt az Atya kiengesztelődjön. A kiengesztelődés tana az Ószövetségben kezdődik. Yom Kippur az engesztelés napja, ami nem csak azt jelenti, hogy a vétkeket nem fog bűnhődni vétkei miatt, hanem azt is, hogy a bűn okozta szégyenfoltoktól is megtisztulást nyer. Ez volt az ősi judaizmus legszentebb ünnepe. Kimagasló jelentőségű nap volt, a bűnbánat és a megbocsátás napja.⁵⁵

Képzeld magad elé a jelenetet. Képzeld el, hogy évente ezrével érkeznek az Istent imádó emberek, és az új évet úgy kezdik, hogy bűneik bocsánatot nyernek és Isten irgalmára emlékeznek. Ezen a napon a főpap a népet képviseli és két bakot vezet. Egyik kecskebakot levágja és bűnéért való áldozatért megáldozza. Az állat vére kiömlik és az elpusztul. A Róma 6:23 azt mondja, hogy „a bűn zsoldja a halál”, a Zsidók 9:22 pedig arra emlékeztet, hogy „vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat.” Az első bak a törvény követelése szerint meghalt. A második bakkecske azonban életben maradt, és ez volt a bűnbak. A főpap rátette a kezét a bűnbak fejére, és az izraeliták minden bűnét és gonoszságát a „fejére olvasta”. Szimbolikus értelemben véve a bűnöket áthelyezte a kecskebak fejére. Ezután a bakot elkergették a pusztába, ahol magányos helyeken bolyongott, és így az emberek bűnét jó messzire vitte, hogy ne is lássák, és ne legyen belőle semmi szem előtt.⁵⁶

---

⁵⁵ Yom = “day;” Kippur = “to atone; cleanse.” Yom jelentése „nap”, Kippur jelentése „engesztelés, tisztulás”

⁵⁶ A hagyományok szerint a bűnbak elbocsátására egy pogány embert választottak

Ez a szertartás így ment évről évre, évtizedek és évszázadok hosszú során át (Zsidók 10:3-4). Újra és újra vér folyt. Állatok ezreit végelethetetlen körforgásban áldozták fel ahhoz, hogy a nép bűnéért engesztelést nyerjenek. Jézus ebben a közegben élte életét és ilyen történelmi háttérben szolgált. Szeretnénk közelebbről megvizsgálni Jézus kereszthalálát, amikor minden valaha élt ember bűneinek engeszteléséért kifolyt a vére, mellyel lehetővé tette a megmentő kegyelem működését. De előbb nézzük meg, hogy mi a bűn. Miért van szükség engesztelésre a bűneinkért.

Mi a bűn?

Először is a bűn lázadást jelent. A bűn fogalmát talán John Wesley fogalmazta meg a legtalálóbban: „Isten ismert törvényének szándékos megszegése.”⁵⁷ A bűn olyan szándékos tett, amiről tudjuk, hogy helytelen, de mégis meg tesszük, mert meg akarjuk tenni. Ez egy tudatos engedetlenség.

Az 1János 3:4 így fogalmaz: „Aki bűnt cselekszik, a törvényt is megszegi, mert a bűn törvényszegés.” Nem csupán a szó törvényi értelmében beszél róla úgy, mint ami „törvényszegés”. Sokkal inkább a törvény megszegése mögött álló szívbeli hozzáállásról, belső attitűdről beszél. A következő hasonlat talán segít ezt jobban megértenünk. Ha valaki járművet vezet, akkor gyorsajtást követhet el anélkül, hogy tudta volna, hogy az adott szakaszon mi volt a sebességkorlát mértéke. Elviekben ugyan megsérti a szabályt, de mégsem szándékosan teszi. Ez teljesen más megítélés alá esik, és nem ugyanaz, mint amikor valaki azt mondja magában. „Kit érdekelnek ezek az idióta sebességkorlátok. Folyton meg akarják nekem szabni, hogy mennyivel menjek. Annyival megyek, amennyivel akarok, mert a saját életemmel azt csinálom, amit akarok”. A törvénytelenység mögött a törvények ellen kialakított tudatos, lázadó hozzáállás rejlik; a lázadó lelkület.

---

ki, aki semmilyen módon nem volt kapcsolatban Izráel népével.

⁵⁷ Wesley, *The Works of John Wesley*, vol. 12 (Kansas City, MO: Beacon Hill Press of Kansas City, 1978), 394. Jakab 4:17.

Legkisebb lányunk gyermekkorában soha nem volt hajlandó engedelmeskedni az idősebb testvéreinek, amikor mi, szülők nem voltunk otthon. Ha egyedül hagytuk a gyerekeket, a legkisebb dacosan fel-emelte a hangját és idegesítő visítással közölte a testvéreivel, hogy „nekem ti nem parancsoltok!”. Bár mondhatjuk, hogy ez egy kisgyermek ártatlan védekezése, de valójában szívbeli hozzáállását fogalmazta meg; szuverenitásának és önrendelkezési jogának adott hangot. Pont ilyen az, amikor bűnösen lázadunk. Apró kis öklünket rázzuk a Mindenható Isten orra előtt és azt kiabáljuk, hogy „Te nem vagy a főnököm, nekem te ne parancsolgass! Azt teszem, amit én akarok, és meg is teszem, akár tetszik, akár nem! Engem az égvilágon senki ne irányítgasson, még maga az Isten se!”

Nem vagyunk hajlandók elfogadni, hogy van Teremtőnk, mi pedig teremtetett lények vagyunk. Kikiáltjuk a függetlenségünket, mely szerint saját életünk istene mi magunk vagyunk. Ez az önrendelkező hozzáállás a Szentírás szerzőinek sem volt meglepő. „Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az ÚR őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.” (Ézsaiás 53:6). A bűn lázadást jelent.

Másodszor a bűn rabszolgaságot jelent. Közel sem jelent önrendelkezést! Nem jelenti azt, hogy azt csinálunk, amit akarunk és járhatjuk a saját utunkat! A ’hamartia’ görög szó bűnt jelent, és a ’hamartano’ igéből származik, melynek jelentése ’elvéteni a célt’ vagy ’elhízázott célba lövés’.⁵⁸ Habár először Arisztotelész használta az ókori görög színházi világ egyik főszereplőjének tragikus tévedésére utalva (több jelentése is létezik: rossz ítélőképesség, tudatlanság, a tudatosság hiánya stb.) vagy végzetes hibára. A korai keresztyén írók megragadták ezt a fogalmat és kezdték a bűn leírására használni. Tehát bibliai értelemben véve a ’harmatia’ szó késztetést (belső kényszert) is jelent: „Tudtam, hogy nem szabad megtennem, de mégis megtettem.” (Róma 6:1-2); vagy

---

⁵⁸ William Barclay, *The Gospel of Matthew*, vol. 1 (Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 1956), 253. See also H. G. Liddell, *A Lexicon: Abridged from Liddell and Scott's Greek-English Lexicon* (Oak Harbor, WA: Logos Research Systems, Inc., 1996), 4.

mulasztást is jelent: „Tudtam, hogy meg kellett volna tennem, mégsem tettem” (Róma 7:19; Jakab 4:17). Mind a késztetés alatt megtett bűn, mint pedig a mulasztás bűne ugyanazt jelenti: céltévesztést.

Nézzük meg ezt egy üzleti életből vett példán keresztül. Egyrészt vágyom arra, hogy Isten megáldja a vállalkozásomat, másrészt minden igyekezetemmel azon vagyok, hogy én vigyem sikerre az üzletet. Ennek érdekében néhány dolgot „fű alatt” csinállok, hogy biztosítsam saját előmeneteletem, bár tudom, hogy ez nem teljesen törvényes vagy nem etikus. A tetteim ellentmondásba kerülnek a vágyaimmal, sőt összeegyeztethetetlené válnak. Nem kérhetem Istent, hogy áldja meg a munkámat, miközben nagyon jól tudom, hogy Isten erkölcsi törvényeit tudatosan megszegem. Ez a késztetés alatt elkövetett bűn (nem tudok neki ellenállni, mert akarom, hogy boldoguljak). Talán egy ideig szépen haladok, ugyanakkor tudom, hogy amit csinállok, az az Isten szemében nem kedves. Az érem másik oldala az, hogy várom ugyan Isten áldását, de ezzel együtt méltánytalanul bánok a dolgozóimmal azért, hogy nagyobb haszonra tegyek szert. Ez a mulasztás bűne. Isten szemében azonban a két helyzet között nincs különbség: akár megteszem, amit nem kellene megtennem, akár nem teszem meg, amit pedig meg kellene tennem, ugyanúgy véték.

A 'hamartia' azonban mélyebb jelentéstartalommal is bír. Nem csupán az elkövetett tetteinket jelenti, hanem a természetünket jellemzi – azt az állapotot, amelyben találjuk magunkat.⁵⁹ Teljesen bele vagyunk gabalyodva a bűnbe.

Nem csupán azt jelenti, hogy természetünknel fogva lázadók vagyunk, hanem azt is, hogy bármennyire is szabadok akarunk lenni, akkor sem vagyunk azok. Nem csupán arról van szó, hogy elvétettük a célt, hanem arról is, hogy akkor sem tudnánk eltalálni, ha még olyan-

---

⁵⁹ Minden wesleyánus hagyományokon álló ember érti, hogy a bűn több, mint az elkövetett tett. Közismert az az idézet, melyet Susanna Wesley 1725. június 8-án megfogalmazott levelében Johnnak írt. „Kövesd ezt a szabályt: ami gyengíti értelmedet, csökkenti lelkiismereted érzékenységét, elhomályosítja benned Isten tudatát, vagy elveszi a lelki dolgok ízét; vagyis ami növeli tested erejét és hatalmát az elméd felett, számodra bűn az, bármilyen ártatlan legyen is önmagában.”

nyira szeretnénk is. Elbukott, bűnbe esett emberként nem tehetjük szabadon azt, amit szeretnénk. A bűn fogságában vagyunk.

Sokszor azt gondoljuk, hogy a lázadás csupán annyit jelent, hogy rajtunk kívül senki más nem irányíthatja az életünket. Amit viszont nem értünk, az az, hogy a döntést nem mi hozzuk. Ebben az esetben valamit vagy valakit szolgálunk. Vagy Istent szolgáljuk teljes szívvel, vagy saját szenvedélyeink és bűnös szokásaink fogságában vergődünk. A kettő közül valamelyik irányítani fogja az életünket; vagy az egyik mesternek szolgálunk, vagy a másiknak.

Fogalmazzunk őszintén: a bűn tűnhet vidám és vonzó dolognak is. Ha nem lenne benne semmi öröm, akkor nem kísértene bennünket. Ha nem lenne élvezetes, akkor nem lenne csábító. Lehet, hogy fel kellene hagynunk azzal a „mondókánkkal”, amikor az embereknek azt hajtogatjuk, hogy mennyire meg fogják utálni a bűnt, és valójában az mennyire unalmas dolog. Ez egyáltalán nem egy meggyőző érv. A bűn igenis lehet élvezetes – egy ideig. Végül azonban a bűn útja mindig romlásba dönt. A bűn következményei előbb-utóbb fájni fognak. A bűn egy ördögi körforgás.

A bulizás ugyan vidám dolog, de a következménye egyáltalán nem az. Az ittas állapot nem vidám dolog. A másnaposság nem vicces. Az alkoholizmus nem szívderítő állapot. A detoxikáló osztály nem lélekemelő hely. A közlekedési baleset kicsit sem humoros. A családon belüli erőszak nem szórakoztató. Diszfunkciós családban élni nem egy leányálom. A bűn egy ördögi kör, mely kínzó és fájdalmas romlásba visz.

A házasságon kívüli szexuális kaland ugyan nagyon izgalmasnak tűnik, de ahová vezet, az nem az. A bűntudat gyötrő és kicsit sem izgalmas. A szexuális úton terjedő betegségek egyike sem szórakoztató. A válás nem sétagalopp. Összetörni a társad szívét; minden, csak nem örömteli dolog. Belenézni a gyermekeid szemébe és magyarázkodni, hogy miért hagyod el az apjukat vagy az anyjukat; minden, csak nem öröm. A bűn olyan ördögi kör, amely fájdalmas összeomláshoz vezet.

Jézus egy csodálatos példázatot mondott a tékozló fiúról, mely a bűn ördögi csapdájáról beszél (Lukács 15:11-24). Egy lázadó fiú elhátározta, hogy saját kezébe veszi életét. Odaáll az apja elé és előre kéri

az örökségét (az első században ez egyet jelentett azzal, mintha azt mondta volna; apám, bárcsak már meghaltál volna). Magához veszi az előre kikért vagyont és pazarló, örült életet él. Tetszik neki az a nagyvonalú életstílus – egy ideig. Aztán minden pénze elfogy, vele együtt pedig az összes barátja is.

A fiú olyan helyzetben találja magát, amit még rémálmában sem gondolt volna: összetörten, megalázottan a disznók vályújából él. A bűn egy ördögi kör, mely kízó és fájdalmas romlásba vezet.

Lehet, hogy Jézus pont erre utal, amikor azt mondja: „Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik bemennek azon.” (Máté 7:13).

Bűnös emberi természetünk folyton küzd bennünk. Mindaddig, míg a természetünk gyökerestől meg nem változik, addig jobban fogjuk szeretni a bűnt, mint Istent, mivel a bűn rabszolgáivá lettünk, és az a hatalmában tart minket.⁶⁰ Nincs az a jószándék, nincs az a kemény munka, nincs az a humanista erkölcsiség, mely képes lenne megszabadítani bennünket. A bűn rabszolgasorsot jelent.

Végezetül a bűn elidegenít. Az „elidegenedés” szó elég ritkán fordul elő, viszont amikor ezt használjuk, akkor egyértelműen arra utal, hogy egy kapcsolatban valami nagyon nincs rendben. A bűn nem csupán törvény- vagy szabályszegést jelent; a bűn tönkreteszi a kapcsolatot. A bűn elválasztja az embereket Istentől és egymástól is. A bűnesetről szóló legelső feljegyzés szerint ősapánk Ádám és ősanyánk Éva engedetlen volt Istennel szemben. A bűnelkövetés pillanatában tudták, hogy az Istennel és az egymással való kapcsolatukban törés állt be. Megnyílt a szemük és rádöbbentek, hogy mezítelenek. Nem csak arról volt szó, hogy nincs rajtuk ruha. Elöntötte őket a szégyen és azonnal védtelennek érezték magukat. Erőtlennek és elidegenedettnek érezték magukat; semmi nem védte őket. Addig a pillanatig csak az Istennel való szeretet-

---

⁶⁰ Geoffrey Bromiley rámutat arra a figyelemre méltó érdekes tényre, hogy a Biblia sok esetben „megszemélyesíti” a bűnt azért, hogy jobban kihangsúlyozza annak életünk felett gyakorolt erejét és irányító hatalmát. Bromiley, *Theological Dictionary of the New Testament: Abridged in One Volume* (Grand Rapids: Eerdmans, 1985), 4.

teljes kapcsolatot ismerték, de a bűnelkövetés pillanatában máris megtapasztalták azt, hogy elszakadtak tőle. Átérezték az elidegenedést. Megtört a kapcsolat és a lelkükre nyomás nehezedett. Megérezték a bűntudatot, és bűnük minden súlya rájuk nehezedett. Azonnal védeni kezdték magukat. Tettük nagyon beszédes: próbálták elfedni mezítelenségüket és elrejtőztek Isten elől. Átélted-e már valaha is azt, hogy a bűntudatot szeretted volna elrejteni és a bűnödöt Isten előtt takargatni?

Isten tudta jól, hogy közöttük a kapcsolat megtört. A Szentírásban az egyik leggyengédebb mozzanat, amikor Isten próbálja hívogatni: „Hol vagy?” (1.Mózes 3:9). Vajon Isten ne tudta volna, hogy hol vannak? Vajon el tudtak-e olyan ügyesen rejtőzni egy bokorban vagy fa mögött úgy, hogy pont Isten ne tudta volna őket megtalálni?

Talán bűjőcskázta már egy hároméves kisgyermekkel. Hát persze, hogy Isten nagyon jól tudta, hová bújtak! Sőt, mi több! Azt akarta, hogy ők maguk is átérezzék azt a tényt, hogy elszakadtak tőle.

Az ember így felelt: „Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és ezért elrejtőztem.” (1.Mózes 3:10). Ez az első alkalom, amikor a Bibliában a félelem említésre kerül. Látnod már, hogy mit tesz a bűn? A bűnnel belép a félelem, a bűntudat és a szégyen. A bűn elidegenedést, kárhozzátást és elválasztást eredményez. A bűn barátokból ellenségeket csinál. A bűn a bensőséges kapcsolatot ellenségessé változtatja. A bűn megtöri a kapcsolatot.

Ez a mi nagy bajunk. A bűn lázadás. A bűn rabszolgasors. A bűn elidegenedés. Hogyan tudjuk ezt valaha is helyrehozni? Mihez kezdünk ennyi bűnnel?

Hadd emlékeztessem magunkat ismét arra, ami a valaha hallott legjobb hír: „Mert én elsősorban azt adtam át nektek, amit én magam is kaptam: hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint, eltemették, és feltámadt a harmadik napon az Írások szerint” (1.Korinthus 15:3-4). Ez a lehető legmagasabb önmagát feláldozó szeretet. „Isten azonban a maga szeretetét mutatta meg irántunk, mert Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk.” (Róma 5:8) Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk.

„Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.” (2.Korinthus 5:21). Ez a megmentő kegyelem.

A reformáció nagy alakjának, Luther Mártonnak tulajdonítják azt, amit ő „nagy cserének” nevezett. Halálunk helyett az ő élete; bűnünk helyett az ő igazsága, kárhozatunk helyett tőle kapott üdvösség; kudarcaink helyett az ő győzelme; vereségünk helyett az ő diadala. Az engesztelés a Szentháromság Isten tette, amely elhárítja azokat az akadályokat, melyet lázadásunk és bűnünk emelt fel közénk. „Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.” (1.János 4:10).

Mit jelent ez? Az engesztelésünket a kezdetek kezdetétől Isten szívében viselte. Az összes leölt bárány, az összes pap és a templomban bemutatott összes áldozat Jézusra mutatott, aki Nagy Főpapunk lett, aki saját vérét ontotta bűneink bocsánatáért.

N. T. Wright találóan fogalmaz: „Az Újtestamentum Krisztus halálát végig a szeretet megnyilvánulásának tekinti. Jézus szeretetének megnyilvánulása (Galata 2:20) és Isten szeretetének megnyilvánulása, mellyel elküldte a fiát, hogy testben is megjelenjen közöttünk (János 3:16, Róma 5:6-11, 8:31-39, 1.János 4:9-10).”⁶¹ Isten, az Atya elküldte Krisztust, a Fiát a Szentlélek hatalma által, hogy megtegye értünk azt, amit mi magunkért soha nem tudtunk volna megtenni.

Jézus elveszi a bűneinket – múlt, jelen, jövő. Isten a bűneinkre többé nem emlékezik. „Amilyen messze van napkelet napnyugattól, olyan messzire veti el vétkeinket” (Zsoltárok 103:12). Jézus kereszten történt halála megtöri a bűn hatalmát az életünk fölött. Előtte a bűn fogságában raboskodtunk, megkötözöttek, és „igazodva a levegő birodalmának fejedelméhez”, és „e világ istenéhez” (2.Korinthus 4:4). Kereszthalála által Jézus halálos harcot vívott a démoni erőkkel, és végleges győzelmet aratott fölöttük.⁶² Végérvényesen megtöri a halál, a pokol

---

⁶¹ N. T. Wright, *Evil and the Justice of God* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2006), 9 (A gonosz és Isten igazságossága)

⁶² Jézus a kereszten győzelmet aratott a gonosz hatalma felett. Ezt a teológiai tényt nevezzük „Christus Victor” elméletnek. N. T. Wright megjegyzi: „Hajlok arra,

és a sír hatalmát. Krisztus kereszten aratott győzelmével többé már nem vagyunk a bűn karmai között; a kegyelem megragadott és lehetővé tette számunkra a szabadságot (lásd a 4. fejezetet, ahol bővebben szólunk a megszentelő kegyelemről).

Jézus engesztelő áldozata által megbékélést szerzett Istennel. Elidegenedésünknek véget vetett. Megszüntette a távolságot, és az ember és az Isten közötti szakadékot áthidalta. Jézus a mi békességünk, aki minden falat lebontott (Efézus 2:14). A templom kárpitja kettéhasadt (Máté 27:51). Büntudatunk, szégyenünk és büntetéstől való rettegésünk megszűnt. Istennel való barátságunkat helyreállította. „Most pedig Krisztus Jézusban ti, akik egykor távol voltatok, közel kerültetek Krisztus vére által.” (Efézus 2:13). Ez a megmentő kegyelem lényege.

Van fogalmad róla, hogy Isten mennyire szeret téged? Az Atya megfogta a bűnünket és összes büntudatunkat, és Fián keresztül saját „szívére vette”. Igaz ugyan, hogy bűneink sokfélék és nagyon száralmasak, ráadásul szívünk bálványimádásában folyton más isteneket keresünk magunknak, Háromegegy Istenünk mégis megszabadít és új teremtéssé tesz bennünket, ráadásul még családjába is fogad. Éppen ezért a megbocsátás nagyon is komoly dolog. Nem vehetjük félvállról! Ha valaki vállrándítva azt mondja, hogy „hát persze, hogy Isten meg fog neked bocsátani; hát nem ez a dolga?” – az sohasem értette meg azt a mélységes fájdalmat, amely azzal jár, hogy viselned kell a másik ember bűnét, aki tört döfött a szívedbe. A kereszttel ott volt Isten szívében az örök-

---

hogy Krisztus gonoszság és sötétség ellen megvívott és kereszten aratott győzelmét a „helyettesítő engesztelés” teológia központi elemének tekintsem. A kereszttel minden más vonatkozása ekörül találja meg a maga sajátos helyét és szerepét.” Wright, *Evil and the Justice of God*, 114. Ezzel szemben Fleming Rutledge határozottan kiáll amellett, hogy az engesztelő áldozat minden egyes bibliai mozzanata gyönyörű egységes egésszé áll össze azért, hogy valóban megértsük a kereszttel mélységét és annak misztériumát. „A megfeszített Krisztus evangéliumát leginkább akkor tudjuk igazán befogadni, ha mélységes csodálattal figyeljük annak minden egyes, Bibliában megtalálható összes aspektusát. Ezek csodálatosan kiegészítik egymást, és egymással kölcsönhatásban hangsúlyozzák azok jelentőségét. Egyik megközelítés sem tudja tökéletesen megragadni azt a teljes igazságot, mely az üdvösség hatalmas drámájának részeseivé tesz bennünket.” Rutledge, *The Crucifixion: Understanding the Death of Jesus Christ* (Grand Rapids: Eerdmans, 2015), 6–7.

kévalóság óta. Az Atya Isten Egyetlen Fiában, Jézus Krisztusban a Szentlélek által biztosította számunkra az üdvösség útját. Jézus teljes mértékben azonosult az Atya céljával. Készséggel tette le az életét értünk. A bűntelen a bűnösökért. Az ártatlan a vétkesekért. Az Isten tökéletes Báránya azért jött, hogy úgy élje az életet a földön, ahogy nekünk kellene élnünk, és úgy haljon meg, ahogy mi érdemelnénk a halált.

Jézus élete, halála és feltámadása mindent újjá tesz. Ez a legfontosabb igazság. Nincs ennél fontosabb! Ez az emberi történelem leglényegesebb mozzanata, és ez hitünk alapja. Jézus nélkül nincs bűnök bocsánata, nincs örökélet, nincs esélyünk arra, hogy kapcsolatba kerüljünk a jó, szent és szerető Istennel. Örökké vezekelhettél a bűneid miatt. Kezed-lábad-lelked törhetnéd azért, hogy megpróbálj békét kötni Istennel, mégsem sikerülne. Ennek egyetlen módja van; az, ha felismered, hogy egyetlen reményed Jézus Krisztusban van. Általa élheted át a teljes megváltást és a maradandó békeséget.

Úgy részesülünk a megmentő kegyelemben, ha hiszünk Istenben. Isten irgalmára bízunk magunkat és egyedül Krisztusban hiszünk. Ha bízunk a kereszten aratott győzelmében; bízunk benne, hogy bűntudatunkat elvette és bűneinket eltörölte; ha bízunk abban, hogy a halál szorítását megtörte; hogy megtisztította a lelkiismeretünket és Isten szemében engesztelésre leltünk.

Az engesztelésre kétféleképpen tekinthetsz. Mondhatod azt, hogy „ha Isten a szeretet, akkor miért van szükségem az engesztelésre?”, vagy mondhatod azt is; „Isten kiengesztelődött! Micsoda felfoghatatlan szeretet!”

Hogyan működik a megmentő kegyelem

Pál azt mondja, hogy krisztuskövető keresztyén az az ember, aki gyökeres változáson ment át. Az Efézus 2:1-10-ig leírja ezt a mélységes és drámai átalakulást, ami a bűn fogságából a Krisztusban való szabadságra vezet. Ez az átalakulás megy végbe abban az emberben, aki hisz Krisztusban és általa üdvösséget nyer.

Az ilyen ember átment a halálból az életre, a rabságból a szabadságra, az ítéletből az elfogadásba, az elidegenedésből az örökbefogadásba. A 8-10. versekben Pál elmondja, hogy hogyan jutunk onnan ide – és hogyan válunk krisztusi keresztyénné. Ez egy természetes folyamat. Kegyelemből megmentettek lettünk, ezért hitre jutunk, és ebből fakadnak a jó cselekedetek. Egy olyan egyenlet, ahol a sorrend kulcskérdés. Amennyiben felcseréljük a sorrendet, máris tévedünk.

Kegyelemből van üdvösségünk. Az első fejezetben már alaposan megvizsgáltuk a kegyelem fogalmát. Fontos szem előtt tartani, hogy mindig a kegyelem az első. Minden a kegyelemmel kezdődik. A kegyelem kelt bennünket életre, a kegyelem hoz változást bennünk, és általa áll helyre az Istennel és az egymással való kapcsolatunk. Sokan azt hiszik, hogy attól keresztyének, amit tesznek; sokan azt hiszik, hogy tetteik teszik őket jobb emberré, és ha követik a Biblia tanítását, akkor Isten megáldja őket. Ez nem kegyelem – ez moralizmus. Az az evangélium nem létezik, mely arról szólna, hogy reményünket nyugodtan vehetjük abba, amit teszünk. Az üdvösségünknek nincs köze a tetteinkhez. Ahhoz van köze, amit Isten tesz értünk! Újjászületésünket és életképességünket Isten tetteinek köszönhetjük. Nem azáltal menekülünk meg, amit Istenért teszünk; azáltal menekülünk meg, amit Isten tesz értünk. Üdvösségünk (megmenekülésünk) teljes mértékben aján-dék.

Az egyik szemináriumi hallgató mesélte el az alábbi történetet. Záróvizsgára készült. Ahogy belépett a tanterembe, már mindenki az utolsó pillanatok nyüzsgését élte át. A professzor belépett a terembe és röviden ismertette a feladatokat. A vizsgatételek nagy része közvetlenül a tanmenetből származott, viszont több olyan rész is volt benne, amelyre senki sem készült. Ez persze kellemetlen meglepés volt a vizsgázók számára. Amikor valaki szóvá tette, hogy ez nem volt benne a kijelölt tananyagban, akkor válaszul a professzor azt mondta, hogy minden benne volt az ajánlott irodalomban, tehát a hallgatók felelőssége volt, hogy azokat is elolvassák. Ezzel a magyarázattal nehéz volt vitába szállni.

Elérkezett a kezdés pillanata. A professzor kérte, hogy mindenki tartsa lefordítva maga előtt a feladatsort mindaddig, míg kiosztják és mindenki meg nem kapja. Csak egyszerre kezdhetik a vizsgafeladatok megoldását. A start szóra mindenki egyszerre fordította meg a feladatlapokat. Legnagyobb elképedésükre már minden feladat ki volt töltve és ott volt a helyes válasz. Még a nevük is rajta volt piros tintával. A feladatlap alján pedig az alábbi mondat állt: „A vizsgafeladatok végére értél. Minden válasz helyes. Az eredményed kiváló. Azért sikeres a vizsgád, mert a feladatsort összeállító tanár már megoldotta a számodra.

A vizsgára való felkészülések célja nem az volt, hogy a legjobb jegyet kapjátok. A vizsga célja az volt, hogy megtapasztaljátok a kegyelem lényegét.”

Tim Keller mesélt el egy párbeszédet, amely közte és a gyülekezetben időnként felbukkanó idősebb hölgy között zajlott. Kifogástalan megjelenésű és illedelmes volt, tisztességes és erkölcsös benyomást keltett. Bármilyen kellemetlenségre vagy helytelen viselkedésre kissé finnyásan felhúzta az orrát, ugyanakkor nem akart mindig mindenkit kényszeresen kiigazítani. Véleménye szerint, ha valaki jó ember, akkor egy kis hibát el lehet neki nézni. Egy nap így szólt Kellerhez: „Tisztázunk csak valamit. Azt akarja mondani, hogy ha valaki jó ember és tisztességes életet él, sőt még gyülekezetbe is jár, de nem fogadta be Krisztust Megváltójának, akkor kicsit sem áll jobban, mint az, aki embert ölt. Tényleg ezt állítja?” „Tulajdonképpen igen.” – válaszolta Keller. A hölgy meghökkent, majd indulatosan így válaszolt: „Ennél ostobább vallásról még soha nem hallottam!” Mire Keller így válaszolt: „Nos, hölgyem. Talán azt gondolja, hogy ez a leghibbantabb vallás, amiről valaha is hallott. Ugyanakkor egy bűnbánó gyilkosnak ez lenne a legnagyobb dolog, amit valaha is hallott. Az egykori gyilkosnak teljesen hihetetlen, hogy egyáltalán létezik olyan vallás, amely reményt ad egy olyan embernek, mint amilyen ő.”

Ez egy kicsit szélsőséges párbeszédnek tűnik, de a lényeg nagyon is benne van. Ez az illedelmes, helyes és erkölcsös hölgy meg volt győződve arról, hogy ő egész biztosan jobb, mint a többi ember, és számára

az evangélium üzenete sértő, sőt ostoba. Ő a „test” fogságában élt.⁶³ Megpróbált tisztességes és modoros életet élni, de úgy gondolta, hogy Krisztusba vetett bizalom nélkül is üdvözülhet. Ez az önelégültség csapdája.

Ezt a veszélyt nagyon jól felismerte Dietrich Bonhoeffer is. Mesteri módon leírja, hogy milyen lelkülete van annak a keresztyénnek, akit megragadott a kegyelem. „A keresztyének olyan emberek, akik már nem küzdenek az üdvösségükért, nem akarják megszerezni a belső szabadságot, nem akarnak önerőből megigazulni, hanem mindezt Jézus Krisztusra bízzák. Nagyon jól tudják, hogy Isten Igéje Jézus Krisztusban bűnösnek tartja őket akkor is, amikor ezt egyáltalán nem érzik, ugyanakkor Isten Igéje Jézus Krisztusban szabadnak és igaznak nyilvánítja őket még akkor is, ha megigazult állapotukból semmit sem érzékelnek.”⁶⁴

Mindaddig nem értjük igazán az evangélium lényegét, míg meg nem értjük azt, hogy Isten irántunk való elfogadása nem a saját cselekedeteinktől függ, hanem csakis saját isteni természetéből fakad, aki elküldte Jézust a világba, hogy helyettünk meghaljon a mi bűneinkért, és győztesen feltámadjon a mi üdvösségünkért.

Kegyelem által van üdvösségünk. Pál azt mondja, hogy a kegyelem vezet bennünket hitre. Mi a hit lényege? A hit tulajdonképpen olyan tudatos válaszreakció, amit annak a személynek adunk, aki életre keltett bennünket.⁶⁵ És ezt kell jól megértenünk: a Krisztus személyébe vetett hit ment meg bennünket. A keresztyén hit nem azt jelenti, hogy néhány alapelvet elhiszünk vagy egy lelki törvényszerűség működését elfogadjuk. Ez a hit egy olyan személyben való hit, aki igazi gyermekbékiként született a Föld nevű bolygóra, aki az Isten személyét

---

⁶³ A „test” jelentését alaposan megvizsgáljuk a 4. fejezetben, ahol a „megszentelő kegyelemmel” foglalkozunk.

⁶⁴ Dietrich Bonhoeffer, *Life Together* (New York: HarperCollins Publishers, 1954), 21–22.

⁶⁵ Ezért a megfogalmazásért nagyon hálás vagyok Tim Kellernek, bár sajnos már nem emlékszem rá, hogy melyik prédikációjában mondta el.

hozta el emberi testben, aki valóban meghalt a kereszten és valóban feltámadott a halálból. Pál apostol meggyőzően fogalmaz: „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is... Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűneitekben vagytok.” (1.Korinthus 15:14,17). Ha Jézus bűneinkért történt halála nem lett volna valóságos, és ha ténylegesen nem támadt volna fel a halálból, akkor a hitünk csak vágyálom, moralizáló terápiás deizmus lenne.⁶⁶ Az általános hit teljesen értelmetlen.

Ha Pál napjainkban élne, akkor valami ilyesmit mondana nekünk: „Ha Jézus nem az, akinek mondta magát, ha ő nem az emberré lett Isten Fia, ha kereszthalála valójában nem is a mi üdvösségünkért történt, ha nem dicső testben támadt volna fel a halálból, ha nem ment volna fel a mennybe és nem ült volna az Atya Isten jobbára, akkor fölösleges tovább „gyülekezetesdit” játszani. Önmagában véve egyik fogalomnak vagy eszmének sincs semmi értelme. Csak a hit kedvéért higgyünk a hitben? A hitnek megalapozottnak kell lennie! Az igazságba vetett hit, a szeretetbe vetett hit és az igazságosságba vetett hit nem fog bennünket megváltoztatni, és nem fog nekünk új életet adni. Ezt csakis a Jézusba vetett hit adhatja meg. Nem a cselekedeteink, nem a saját jóságunk vagy elveink mentenek meg. Egyedül Krisztusban van üdvösségünk. A személyébe vetett hitnek van csupán értelme, mert ő a mi egyetlen reményünk.

Ahit jó cselekedeteket szül. A jó cselekedetek nem üdvözítenek. A jó cselekedetek a hitünkből fakadnak. Képtelenség azt mondani, hogy Isten kegyelme bennünk él, és biblikus hitünk van, ha életünk egy kicsit sem különbözik másokétól. A Biblia nagyon gyakorlatias. Kegyelem által van üdvösségünk, viszont, ha semmi konkrét jellemváltozás

---

⁶⁶ „Moralizáló terápiás deizmus” – ezt a kifejezést Christian Smith és Melinda Lundquist Denton vezette be és használta a XXI. század fordulóján élő amerikai tizenévesek jellemzésére, és arra a kulturális közegre, mely a posztmodern ember Istenről alkotott gondolkodásmódjából fakad. Smith and Denton, *Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers* (New York: Oxford University Press, 2005).

nem történik bennünk, és ha nem változik a magatartásunk, akkor a hitünk sem valódi. Miközben a kegyelem hitet szül bennünk, a hit jó cselekedetekre vezet. „Mert az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.” (Efézus 2:10).

Minden egyes keresztyén ember Isten mesterműve. Ebben az igében az eredeti szövegben a 'poiema' görög szó szerepel. Kétféleképpen fordíthatjuk: „amivé minket alkotott” vagy „keze munkája vagyunk”. A keresztyén, krisztuskövető ember Isten egyedileg megformált alkotása – Isten mesteri alkotása. A művészmunka mindig gyönyörű és értékes, mivel a mesterműben a művész saját belső lelkivilágát formálja meg. Mit akar Pál apostol ezzel a mondatrésszel mondani, hogy az „... ő alkotása vagyunk”? Krisztusban gyönyörű alkotások vagyunk, értékünk felbecsülhetetlen, és arra lettünk teremtve, hogy Teremtőnk, a hatalmas Isteni Művész jelleme kiformalódjon és láthatóvá váljon bennünk.

Egyedi mestermű vagyunk. Ezzel együtt viszont sajnos az is igaz, hogy a bűn megrontott, és alaposan megrongált bennünket. Láttál-e már megrongált remekművet? Egy híres mester 'magnum opus'-át – a leghíresebb művét? Bizonyos tekintetben a megrongálódott mestermű sokkal nagyobb tragédiának tűnik, mivel eredeti állapotában, sértetlenül gyönyörű volt. Természetesen nagyon rosszul néz ki és bosszantó is, ha egy gyerek zsírkrétával összefirkálja a falat. Viszont ennél sokkal megrázóbb lenne, ha egy vandál Leonardo da Vinci Mona Lisa festményét lefújná. A tragédia nagysága és elborzadásunk mértéke attól függ, hogy mennyire kivételes, híres és egyedi a megrongált tárgy.

Néhány éve lehetőségem volt ellátogatni Rómába. Alig vártam, hogy megláthassam a Szent Péter-bazilikában Michelangelo Pietá c. alkotását. Tudtam, hogy a művész egyetlen tömb carrarai márványból faragta, és ez Michelangelo egyetlen olyan műve, amire saját kezével véste fel a nevét. Saját szememmel akartam látni a művet.

Nagyot csalódtam, amikor felfedeztem, hogy a nagy nyilvánosság kíváncsi tekintetétől kordonok és golyóálló plexi védi. Vajon miért ez a nagy óvatosság? Megtudtam. 1972-ben, pünkösd vasárnapján történt: egy elmezavarodott geológus azt állítva magáról, hogy ő Jézus, kalapács-

csal nekirontott a szobornak. A bámészkodók igyekeztek elkapni a lerepülő márványdarabokat. Voltak, akik visszaadták, de voltak, akik nem voltak hajlandók visszaadni a megkaparintott márványdarabot. Így Mária orra sem került elő. Természetesen később rekonstruálták az orrát, mégpedig úgy, hogy Mária hátoldaláról vágta ki egy márványdarabot. Az olaszokat nagyon megrázta az eset, a művészvilágot pedig egyenesen lesújtotta. Nagy fejtörést okozott, hogy vajon hogyan állíthatnák helyre a szobor eredeti szépségét? Világszerte keresték azt a kőfaragó szobrászmestert, aki restaurálásra szakosodott művész volt. Alapos keresgélés után megtalálták a megfelelő mestert. Sok időbe, szakértelembe, tudásba, kemény munkába és nagy odafigyelésbe került, míg a restaurálás munkafolyamata lezajlott.⁶⁷ Csak nagyon kevesek fedezték fel, hogy a szobor valaha is megsérült.

Ehhez tudnám hasonlítani, amit Isten tesz értünk, amikor kegyelme által üdvözít. Saját mesterműve vagyunk, számára a kivételes és szeretett „magnum opus”. Nem hagyja, hogy a bűn rontásáé legyen az utolsó szó. Isten be akarja bizonyítani, hogy mennyire értékesek vagyunk. Nem csak újjáteremt bennünket Jézus Krisztus képmására, hanem ezen felül feladatot is szán nekünk saját világában. Azért tudjuk véghezvinni a ránk bízott munkát, mert maga Isten keltett bennünket életre. Ha ezt az igazságot igazán megértjük és már belénk ivódott, akkor soha többé nem gondoljuk, hogy a jó cselekedeteink által üdvözülünk. Soha többé nem fogunk a kegyelemre erkölcsi jóssággal vála-

---

⁶⁷ A New York Times cikket írt arról, hogy egy újságírói csoportot beengedtek az épp elkészült szobrot körülvevő állványzat mögé, hogy közelről megvizsgálhassák, mielőtt ismét a nagyközönség elé tárnák. A következőt látták. „A megrongálódott fátol, a szemek környéke, az orr, a kar és a kéz teljesen sértetlennek látszottak, egyetlen kivétellel: amikor a korábban sérült területeket közelről megnéztük, akkor csak egy nagyon halvány körvonalat láttunk. A javított részek színében és a környező márványfelületekben nem volt érzékelhető különbség. Deoclecioo Redig de Campos azt mondta: 'úgy dolgoztunk, mint egy fogorvos'” Paul Hoffman pedig azt mondta: “A helyreállított Pietà állapota csaknem tökéletes” New York Times, January 5, 1973, <https://www.nytimes.com/1973/01/05/archives/restored-pieta-shown-condition-near-perfect-marks-on-marys-cheek.htm>

szolni. Bármely jó cselekedetünk csupán Isten értünk végzett munkájának következménye. Isten dicsőségéről szól és nem rólunk.

Nagyon tetszik nekem Eugene Peterson kegyelemről szóló fejtegetése:

Arról van szó, hogy Isten a saját világában oda helyez minket, ahova akar, és amikor akar, és ott árasztja ránk kegyelmét és kedvességét Krisztus Jézusban, ahol akarja. Megmentésünk az ő eredeti ötlete és minden tekintetben az ő munkája. Annyit kell csupán tennünk, hogy bízunk benne és engedjük, hogy mindezt meg is tegye. Isten ajándéka ez a kezdetek kezdetétől a bevégezésig. Komoly szerepünk van benne ugyan, de nem mi tesszük.

Ha megváltásunk saját tetteink eredménye lenne, akkor kérkedve dicsekednénk és mutogatnánk mindenkinek, hogy milyen nagyot alakítottunk! Nem mi mentettük meg saját magunkat, és a megváltásunkat sem mi végeztük el! Mindkettő Isten munkája: ő mentett meg és ő vitte véghez az üdvösségünket. Jézus Krisztusban alkot meg magának, és elvégzi, hogy csatlakozzunk ahhoz a munkához, amit ő végez. A jó munkát már előre elkészítette a számunkra, mi pedig rátalálva megteszük azt.⁶⁸

Isten Krisztusban megment a kárhoztatástól, az ítélettől és végül a kárhozattól.

Isten Krisztusban megszabadít bennünket és tökéletesen megbékít önmagával.

Isten Krisztusban megigazít és mindent helyrehoz, ami rosszul sikerült.

Isten Krisztusban újjáteremt bennünket és újjászületünk.

Isten Krisztusban saját családjába fogad.

Nem azért kaptuk a megváltást, mert egy bizonyos hitelvet vallunk. Nem azért vagyunk megváltva, mert a helyes elveket valljuk. Azért van üdvösségünk, mert valami rajtunk kívül álló dolog történt velünk. Nem is dolog! Ennél sokkal jobb történt velünk! Valaki belé-

---

⁶⁸ Peterson, Eugene. The Message, Ephesians 2.7–10. Az Efézus 2:7-10 alapján a „The Message” bibliafordításból.

pett az életünkbe. Annyira új teremtes lettünk általa, hogy ezt az evangélium írói leginkább az újjászületéshez hasonlítják. A héber szerzők úgy tudják csak körülírni az élményt, mintha valaki a sírgödörből ragadott volna ki bennünket és újra élhetünk. Rabságban sínylődtünk, de szabadok lettünk. Nem vagyunk többé a félelem rabjai. Isten gyermekei lettünk. Korábban kívülállók voltunk, nem tartoztunk bele Isten családjába, most azonban vérségi születés szerint Isten családtagjaivá lettünk. Az Atya szemében megigazultunk; más szóval minden rendbe jött.

Ne feledjük, üdvösségünk nem belőlünk fakad, hanem kívülről érkezik el hozzánk. Nem azért üdvözülünk, mert jók vagyunk, vagy azok leszünk, hanem azért, mert Isten jó. Ez az üdvösség lényege. Isten olyat tesz értünk, amit mi magunktól soha nem tudnánk megtenni. Ez a megmentő kegyelem.

Most pedig rátérünk arra, hogy a Krisztusban újjá lett remekmű a megszentelő kegyelem munkája által mivé válhat.

AZ ÉLET

A megszentelő kegyelem által a Szentlélek megerősít arra, hogy teljesen Istennek szentelt életet éljünk.

A megtartó kegyelem által a Szentlélek együttműködik velünk, hogy általa hűséges és fegyelmezett életet éljünk Isten szolgálatában.

A mindenre elégséges kegyelem által Isten hatalma erőtlenségünkben válik az erőnké.

4

MEGSZENTELŐ KEGYELEM

„A békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt.”

(1. Thesszalonika 5:23-24.)

John Wesley szerint a Szentírásban található négy legfontosabb tan az eredendő bűn, a hit általi megigazulás, az újjászületés és a szentség (belső és külső megszentelt élet).

A protestáns reformáció központi témája a megigazulás tana volt, mely közel kétszáz évvel előzte meg Wesley munkásságát. A reformátorok Luther Mártonnal az élen azt hirdették, hogy egyedül hit által iga-

zulunk meg.⁶⁹ Wesley szintén hangsúlyozta, hogy feltétlenül szükségünk van a megigazulásra, de azt is hozzátette, hogy a Biblia tanítása szerint ehhez szükséges újjászületnünk. Hirdette a kereszt és a feltámadás központi szerepét. Csakis ezáltal bánt el Krisztus a bűneinkkel, és a bűnösségünk velünk született gyökerével. Ezért Wesley szerint a szent élet, az általunk „megszentelődés”-nek nevezett élet az újjászületéssel kezdődik.

Az előző részben a bűn természetét tárgyaltuk, és azt, hogy mennyire megrontotta a világunkat és a személyünket. De mi a bűn eredete? Honnan származik a szívünkben lakozó bűn?

A Biblia szerint a bűn velünk születik, emberi természetünk része. „Egykor mi is mindnyájan közöttük éltünk testünk kívánságaival, követtük a test és az érzékek hajlamait, és a harag fiai voltunk természetünkénél fogva, éppen úgy, mint a többiek” (Efézus 2:3). Ez az igevers felhívja a figyelmünket két kifejezésre, melyeket általában félreértenek. A mélyebb megértés érdekében szükséges látni, közelebbről megvizsgálni, hogy mit is jelent ez valójában.

Természetünkénél fogva

Pál apostol a pásztori leveleiben egyértelműen arról tanít, hogy kivétel nélkül minden megszületett ember engedetlen és bűnös természettel születik a világba (Róma 7:18, 25; Efézus 2:1-3; Kolossé 3:5). Nem arról van szó, hogy megtanuljuk a bűnt. Arra minket senkinek sem kell megtanítani. Nincs olyan felvehető fakultás sem az egyetemeken, mely a „Bűn 101 kurzus” nevet viselné. Természetesen fakad belőlünk; ebben mindenki kiváló. Ez nem egy népszírú nézet és soha nem is volt az.

Pelagius a IV. században született ír szerzetes volt, aki később római polgár lett. Azt tanította, hogy az emberek nem bűnös természettel szü-

---

⁶⁹ A megigazulás annyit jelent, hogy Isten kegyelme által Istennel minden rendeződött; bűneink bocsánatot nyertek, Jézus engesztelést szerző kereszthalála által bűnösségünk eltörlésre került. Lásd: 3. rész, “Megmentő Kegyelem”.

letnek, hanem arról van szó, hogy a gyerekek rossz példákat látva eltanulják a bűnt. Pelagius azzal érvelt, hogy a születéskor mindenki semleges természettel jön a világra, és a gyerekekből attól függően lesznek jó vagy rossz felnőttek, hogy növekedésük során milyen példák álltak a szemük előtt. Ezért aztán Pelagius szerint a bűn szándékosan elkövetett tetteket jelent, és ha nagyon igyekszünk, akkor a bűntől tudunk tartózkodni, és elég jó életet élhetünk.

Pelagius egy másik prominens teológus, Hippói Szent Ágoston kortársa volt, aki a nyugati keresztyénség egyik legbefolyásosabb gondolkodójának számít. Az észak-afrikai püspök, nagyon sok írása jelent meg az ősszüleinktől eredendő bűnről és annak bénító hatásairól.

Pelagius nézeteit Szent Ágoston hevesen ellenezte, és kijelentette, hogy merőben ellentétes a Szentírással, sőt a józan ész és a tapasztalat is mást mond. Ő volt az, aki Pelagiust eretnekség vádjával kitiltotta az egyházból. Bár az egyház Pelagiust a negyedik század óta eretneknek tartja, elmélete azonban, a pelagianizmus a mai gyülekezetekben „él és virágzik.

Egyik New Yorkban tett látogatásunk alkalmával a feleségemmel megnéztünk egy Broadway-darabot, aminek címe *Wicked* (A gonosz). Ez a musical két boszorkány barátságáról szól az 'Oz a nagy varázsló' meséből. Elphaba, a gonosz boszorkány, és az északi boszorka, Glinda története. Mindkettő küzd azzal, hogy megtalálja saját önazonosságát. Végül is Elphaba úgy dönt, hogy gonosz lesz, míg Glinda elhatározza, hogy jó lesz. Mindketten körülményeik hatására válnak jóvá és rosszá. Elphaba-val rossz dolgok történnek, és ezért válik rosszá, Glinda-nak viszont jól alakulnak a dolgai, ezért jó lesz. Természetesen az egész egy kitalált történet, ugyanakkor megjelenik benne az a bűnről kialakult felfogás, amelyet sok ember a magáénak vall.

Természetesen Jézus ezzel nem ért egyet. Azt mondja a Máté 15:18-20-ban: „Ami azonban kijön a szájból, az a szívből származik, és az teszi tisztátalanná az embert. Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúskodások és istenkáromlások. Ezek teszik tisztátalanná az embert.”

A szenny forrása a szív; minden gonoszság a szívből származik.

Figyeld meg egy totyogó kisgyermeket. Még járni is alig tud. Vajon miért viselkedik úgy, ahogy viselkedik? Vajon miért hisztizik oly hevesen, amikor nem az történik, amit ő szeretne? A kisgyermek nem a nevelés következtében válik bűnössé. Ebben a korban még nincs is annyi tapasztalata, hogy az előtte lévő példák ilyen mélységben alakítsák. A kisgyermek azért bűnös, mert a bűn a szívéből fakad. Nem kell őt megtanítani arra, hogy önző legyen; veleszületett tulajdonság. A benne lévő bűn a gyermek viselkedésében válik szemmel láthatóvá. „...én bűnben születtem, anyám vétekben fogant engem” (Zsoltárok 51:7). Ez az eredendő bűn empirikus, tapasztalati lényege.

Hogy néz ki mindez teológiailag? Minden egyes személy Isten képmására lett teremtvé, Isten pedig szent és tökéletesen jó. A teremtetten ember eredetileg arra hivatott, hogy ezt az isteni természetet kiábrázolja; a szentség és a jóság viszont nem volt sajátja – ez az örökkévaló Háromegy Isten tulajdonsága. William Greathouse és Ray Dunning a következőképpen magyarázza ezt: „Egyes-egyedül Isten az, akinek lényegi természete a szentség. Tehát csakis akkor lehetünk szentek, ha Istennel helyes kapcsolatban állunk, és ha az ő megszentelő Lelke betölt bennünket.” Így, mióta a bűn és annak egyenes következménye belépett a teremtetten világba, azóta természetünk istenarcú erkölcsi lényege összetört bennünk.⁷⁰ Greathouse és Dunning így folytatja: „Az ember lényegét tekintve jó – Istennek alkotott személy. Egzisztenciális szempontból bűnös – lázadó, aki elidegenedett Isten életétől, és ezért megromlott.”⁷¹

---

⁷⁰ „Isten képmása” latinul *Imago Dei* – Igaz ugyan, hogy Isten képmása az emberi teremtményben a bűn miatt erkölcsileg megromlott, Isten lényegi természete azonban változatlan értékkel jelen van minden emberi teremtetten lényben, hisz Isten képmását hordozza. Diane LeClerc megjegyzi, hogy a názáreti teológus, Mildred Bangs Wynkoop hűséggel követi John Wesley tanítását, és meghatározása szerint Isten képmása úgy jelenik meg az emberiségben, hogy „ott van benne a szeretet képessége is Isten iránt, egymás iránt, önmaga iránt és a teremtetten föld iránt is; tehát képes szeretni is.” LeClerc: *Discovering Christian Holiness: The Heart of Wesleyan-Holiness Theology*. 312. o. Lásd még az utolsó fejezetet: „A teljes megszentelődés meghatározása”.

Eredeti teremtettsége jó, viszont lételeme a lázadás. Ez az eredendő, velünk született erkölcsi bűn lényege.

Van egy velünk született természetünk. Ez nem olyan „dolog”, amit egyszerűen el kell belőlünk távolítani úgy, mint ahogy egy működésképtelenné vált epehólyagot kiveszünk. Természetünk eredendően büszke és énközpontú. Velünk született hajlamunk a kegyetlenség, az egoizmus, az öntörvényűség és a függetlenség. Ez a nárcizmus legfelső fokú megnyilvánulási formája bennünk, ami azt jelenti, hogy a szívünk bűnössége nem csupán néhány diszkrétan elkövetett hamisságban nyilvánul meg a legrosszabb pillanatainkban. Nem „csupán” erről van szó. Azt jelenti, hogy teljességgel figyelmen kívül hagyjuk a legelső és a legfőbb parancsolatot (2.Mózes 20:3), és nem egyedül az Élő Istent imádjuk.

N. T. Wright foglalja össze a legjobban azt, hogy valójában mennyire mélyre süllyedtünk:

Az ember elesett állapota nem egyszerűen azt jelenti, hogy megszegi Isten erkölcsi törvényét, ezzel pedig megsérti és inzultálja a Teremtőt, akinek a képmását viseli – bár ez is igaz. Ez a törvényszegés egy sokkal súlyosabb, halálos betegség tünete. Az erkölcs fontos ugyan, de a történet nem csak erről szól. Az ember teremtett világért kapott viselt felelőssége, és a benne és a rajta való „uralkodás” feladata (azaz annak gondozása) teljesen a feje tetejére állt. Az emberiség fejre állította Isten eredeti rendjét. A teremtménynek fogad hűséget, és annak törvényszerűségeit, erejét és hatalmát imádja. Ezt bálványimádásnak nevezzük. Ez rabságot szült és halált hozott.⁷²

Nem arról van szó, hogy „sok van a rovásunkon”. Arról van szó, hogy természetünknel fogva elbukott állapotban vagyunk. Isten kegyel-

---

⁷¹ Greathouse és Dunning: Bevezetés a wesleyánus teológiába. 52. o. Részleteiben tárgyalják az eredendő bűn történelmi vonatkozásait is (Róma 7:14–25), 67–68. o. Az eredendő bűn wesleyánus felfogása eltér attól a kálvinista tantól, hogy az ember velejéig romlott.

⁷² N. T. Wright: *The Day the Revolution Began: Reconsidering the Meaning of Jesus's Crucifixion*. New York: 2016, HarperCollins Publishers, 76–77. o.

mére van szükségünk ahhoz, hogy megszabadítson és meggyógyítson bennünket a bűn eredeti állapotából, és az abból fakadó jelenlegi bűnös cselekedeteinkből. Ezért van szükségünk mindkettőre: a megigazulásra és a megszentelődésre is. Emberi mivoltunkban újra meg kell formálód-nunk, és a szívünknek radikálisan meg kell újulnia. Wesley pont ezért hangsúlyozta a belső és a külső szentség szükségességét. Krisztusban bű-neink bocsánatot nyernek, és benne életre kelünk, szívünk pedig hit által megtisztul. Ennek eredményeként Isten elveszett képmása teljesen megújul és helyreáll.

A test cselekedetei

Mint már korábban is említettük, az Újszövetségi írásokban – különösen a Pál apostolnak tulajdonított levelekben – sokszor előfordul a „test cselekedetei” kifejezés, amely a bűn okozta katasztrofális bukást és annak szörnyű következményeit jelenti. A „test” szó ebben az összefüggésben a 'sarx' görög szó.⁷³ Nem szabad azonban összekevernünk az emberi hús-vér test fogalmával. Ebben az összefüggésben 'a test' szellemi értelemben 'testi bukott természetet' jelent, ami az a mérhetetlen önközpontúság, amelyben az ember minden esetben saját kívánságainak kielégítésére törekszik, csakis önmagáért él ahelyett, hogy átadná magát Istennek és az ő céljait szolgálná.⁷⁴ Luther Márton – és előtte Szent

---

⁷³ Evangéliumi körökben a keresztyén életre jellemző kettős természet fogalma széles körben a XIX. század végén és a XX. század elején terjedt el a diszpenzácionalisták munkássága nyomán. Még a híres prédikátorok és nagy tanítók is magukévá tették. Ez a hatás vezette az 1973-as NIV angol bibliafordító bizottságát arra a döntésre, hogy a bűnös természetet „a test”-nek (sarx-nak) fordítsák. Dunning rámutat, hogy Greathouse következetesen állítja, hogy ezt a bibliafordítást gyakorlatilag lehetetlen az eredeti görög nyelv hű értelmezésének tekinteni és arra építeni”. A 2011-es NIV fordítóbizottsága ezért úgy döntött, hogy „a test cselekedeteinek” fordítja. Dunning: *Pursuing the Divine Image: An Exegetically Based Theology of Holiness*. Marrickville, New South Wales, 2016 Southwood Press, Kindle Location 786.

⁷⁴ Greathouse és Dunning a „testi természet” kifejezést úgy határozza meg, hogy „az önmagáért élő »én«”. Greathouse, és Dunning: Bevezetés a wesleyánus teológiába,

Ágoston is – szemléletesen fogalmaz, amikor azt mondja, hogy az ember „csakis önmaga körül forog” (incurvatus in se). Gondoljunk csak bele a Luther által festett képbe: „... természetünk az eredendő bűn vétke miatt annyira nagyon elferdült, hogy nem csak Isten legjobb ajándékait fordítja maga felé és élvezi azokat ... sőt magát Istent is arra ’használja’, hogy ezeket az ajándékokat elnyerje, hanem még annak sincs tdatában, hogy mindent, még magát Istent is ennyira igaztalanul elferdült és fonák módon, csak a maga kedvéért keresi.”⁷⁵

Pál így fogalmaz: „... mert nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök.” (Róma 7:18). Ezzel arra a saját testében tapasztalt tehetetlenségre utal, hogy képtelen teljes szívvel Istent szeretni és neki engedelmeskedni. Ő is, és vele együtt mi is saját kívánságaink rabszolgaságában görnyedünk; az ’én’ kívánságait szolgáljuk. Pál a Galatákhöz írt levelében tovább tágitja a fogalmat: a testi természet háborút visel a Lélek természete ellen: „Mert a test kívánsága a Lélek ellen tör, a Léleké pedig a test ellen, ezek viaskodnak egymással, hogy ne azt tegyék, amit szeretnétek.” (Galata 5:17). A test cselekedeteit, és a rá jellemző lelkületet pedig további példákkal érzékelteti, szembe állítva a Lélek cselekedeteivel (5:19-23). Pál a Róma 8:6-ban pedig ’végre kiüti’ és lerántja a leplet: „A test törekvése halál, a Lélek törekvése pedig élet és békesség” Saját szabad megfogalmazásomban: vagy mi öljük meg a bukott testi természet gaztetteit, vagy azok nyírnak ki bennünket.

A ’test’ biblikus fogalmát már hosszú évszázadok óta általában félreértik. Sajnálatos módon egyesek úgy gondolják, hogy a „bűnös természet” (görög szarx=hús) és a Szentlélek párba állítható a testtel (hús, szarx) és lélekkel és a hústest nagyjából a testünket borító bőrt és izmot jelenti.⁷⁶ Ennek következtében egyesek azt feltételezik, hogy a bűn a

---

68. o.

⁷⁵ Luther Márton, Luther válogatott művei v. 9., Római levél-előadás, Budapest, 2020, Luther Kiadó, 309. o.

⁷⁶ Az Újtestamentum a ’testi természet’ és az ’emberi test’ meghatározására két külön szót használ: sarx és soma.

gonosz, a hús-vér testünkéből ered, ezért lényegében a fizikális testünk az, ami végérvényesen romlott. Tovább fűzve a gondolatot, a hús-vér testünk megvetést érdemel, a fizikai testünket kell engedelmességre kényszeríteni, és nem engedhetünk teret a testünk vágyainak, nem szabad azokat kielégíteni.⁷⁷ Habár ez szélsőséges felfogásnak tűnhet, mégis nagyon is megjelenik a bűnök 'rangsorában'; például vannak testies bűnök és lelkületi bűnök. Amikor ezt a témát kissé megpiszkáljuk, akkor azonnal jön a rangsorolás; például a szexuális erkölcstelenség sokkal rosszabb megítélés alá esik, mint a pletyka vagy a keserűség; az ittaság sokkal rosszabb megítélésben részesül, mint a büszkeség vagy a rasszizmus. Következésképp, ha valaki testi bűnt követ el – más szóval 'halálos' bűnt –, akkor azt szinte megbocsáthatatlannal tarják, de a lelkületi bűnök bocsánatos bűnök, mondván, hogy senki sem tökéletes, tehát kimagyarázhatók. A bűnök ilyen kategorizálása és rangsorolása egyértelműen azt mutatja, hogy az illető nincs tisztában a szentség biblikus értelmezésével, Pál apostol minősítését pedig végképp nem érti, amikor minden bűnt egyformán bűnnek tart. A Galata 5:16-21-ben például nem tesz különbséget a bálványimádás és a veszekedés között, mivel mindkettő 'a test cselekedete'.

Az emberi test önmagában véve természetesen nem rossz. Egyértelmű, hogy maga Isten teremttette és Jézusban ő is magára öltötte. Amikor Pál az emberi testről beszél, akkor általában egy másik görög szót használ; nem a 'sarx', hanem a 'soma' szót. Ezt a Rómaiakhoz írt levélben 13 alkalommal említi. A soma szó az emberi hús-vér testre vonatkozik, vagy az ember személyére utal, ahogy ezt a Róma 12:1-ben látjuk: „... okos istentiszteletként szánjátok oda magatokat (testeteket)

---

⁷⁷ A gnosztikusok legnagyobb eretneksége abból fakad, hogy a kettőt nem választják szét, és a 'bukott testi természet' felcserélhető fogalomként használják az emberi 'hús-vér test' fogalmával. A lélek magasztos felsőbbrendűségéről alkotott platóni eszmé sokakat még ma is arra készítet, hogy a hús-vér testre megvetéssel tekintsenek, és a halhatatlan örökké élő lélekre helyezték a hangsúlyt. Már a korai keresztyének is küzdöttek ez ellen a széles körben elterjedt félreértés ellen, ezért hitvallásukban is hangsúlyozták, hogy testben támadunk fel (például az Apostoli Hitvallásban is megfogalmazták: „Hiszem a test feltámadását és az örök életet.”)

élő, szent, Istennek tetsző áldozatul...”. Ez egyértelműen a teljes személy megszentelődését jelenti, beleértve a testét is.

Akkor hát mi is a test és miért szükséges a megszentelő kegyelem? A test az ember lényének egészét jelenti (test, lélek, szellem), aki arra törekszik, hogy saját istenünné váljon ahelyett, hogy Jézus uralma alá rendelné magát. Lényünk bűnös természete azt jelenti, hogy Istentől függetlenül akarja élni az életét – saját életének ura és megmentője akar lenni, és nem akar Jézusra támaszkodni. Mielőtt a kegyelem megmen-tett volna, teljes egészében saját testi természetünk uralt, és nem a Szentlélek uralma alatt éltünk.

Bűnös természetünk van – a szívünk hajlamos azt hinni, hogy meg tudja menteni önmagát, és becsavarodva saját testi természetének gondolatai körül forog. A megigazulás pillanatában bűneink bocsánatot nyerne és belső szívbeli bűneinktől megszabadulunk; újjászületésünkben⁷⁸ pedig megkapjuk Jézus Krisztus Lelkét, így nem egyedül lépünk a szentség útjára, hanem elkezdődik bennünk a megszentelődés folyamata.⁷⁹

Ezzel pedig megkezdődik bennünk a függetlenségi háború. Ki lesz az életem ura? Megtérésünk előtt nem volt küzdelem. Még csak alkalmi összejövetel sem volt. Teljes mértékben a testi természet uralma alatt álltunk, ami biztosította az önrendelkezésünket, és minden önző vágyunkat kielégítette. Amikor a Lélek belép az életünkbe, akkor új vágyak fogalmazódnak meg bennünk, változik a motivációnk, és Krisztus értelme a miénk lesz (Róma 12:2; 1.Korinthus 2:16; Filippi 2:5). Két erő, a test és a Szellem ezután már egymásnak feszülnek, szemben áll-

---

⁷⁸ Az 'újjászületés', mint fogalom így nem szerepel a Bibliában. A teológusok fogalmazták meg, hogy leírják azt a folyamatot, amikor kegyelem által valaki új életet nyer, miután Krisztus életét megkapta. Szó szerint azt jelenti, hogy új életre felkeltett lett, szellemi feltámadás ment végbe a személyében, és a benne történt változások mind látható, mind pedig láthatatlan módon érzékelhetők.

⁷⁹ "Wesley tulajdonképpen soha nem használta 'a megszentelődés kezdete' kifejezést. Ugyanakkor hangsúlyozta azt a meggyőződését, hogy a megváltás pillanatában megigazulunk, majd megigazulásunk folytatódik." LeClerc, *Discovering Christian Holiness*, 318.

nak, mert mindkettő arra törekszik, hogy a másik fölé kerekedjen. A megszentelődés folyamata ugyan elkezdődött az életünkben, de növekednünk kell és érettebbé kell válnunk.

Pál ezt írta a korinthusiaknak: „... testvéreim, nem szólhattam hozzátok úgy, mint lelki emberekhez, hanem csak úgy, mint testiekhez, mint Krisztusban kiskorúakhoz.” (1.Kor.3:1). Azt akarja ezzel mondani, hogy a Korinthusban lakók nem lettek volna hívő keresztyének? Nem, nem. Ők újjászületett hívők voltak. Sőt mi több, az első mondatban úgy szólítja meg őket, mint akik Krisztus Jézusban megszenteltek és elhívott szentek (1.rész 2. vers). Újjászülettek, megigazultak és megváltásuk megtörtént. A kegyelem útján jártak. Problémájuk testi természetükkel vívott harcukból adódott.

A bennük lévő irigység, rivalizálás, büszkeség és széthúzás nagyon szembetűnő volt. Krisztuskövető hívő keresztyének voltak, de még mindig „testi emberek” (3:3). Még növekedniük kell. Pál így fogalmazta meg másképpen, hogy még mindig működik bennük az ellenállás, és még nem rendelték teljesen alá magukat Isten akaratának és értelmének (gondolatainak).⁸⁰

John Wesley éles meglátása számunkra is betekintést nyújt abba a kontextusba, amelybe Pál ezt a kijelentést helyezte. Pál a Korinthusban lakóknak felteszi a kérdést, hogy talán elvesztették a hitüket? „Sőt (Pál) határozottan kijelenti, hogy ez nem történt meg, hiszen akkor nem lennének kisededek Krisztusban. És (ami a legfigyelemreméltóbb) azt mondja, hogy testinek vagy Krisztusban kisedednek lenni ugyanazt jelenti. Ez világosan mutatja, hogy minden hívő (bizonyos mértékben) testi, amíg csak kiseded Krisztusban.”⁸¹ Wesley szerint testinek (carnal)

---

⁸⁰ „Az 'értelme' szóval fordított görög eredeti szó az egyik legfontosabb antropológiai kifejezés, melyet Pál itt használ. Jelentéstartalma szerint a személy érvelési képességére utal, miközben ítélőképességét gyakorolja.” Dunning, *Pursuing the Divine Image*, Kindle Location 814. Minden egyes ember Istentől kapott gondolkodási képességet, valamint intellektust. Az ész, az értelem a Wesley-féle négyes szűrő egyik fontos eleme.

⁸¹ Wesley, Tizenharmadik Igehirdetése: „A hívőkben lévő bűnről” (idézet magyarul: Az Úr a mi igazságunk; Wesley János 53. igehirdetése: 151-163. oldal)

lenni egyenlő „a test cselekedeteivel”, amiben világosan megmutatkozik, hogy a hívő hite még éretlen, és fel kell növekednie, krisztusivá kell válnia, késznek kell lennie az önfeláldozásra is (ahogy Jézus a kereszten).⁸² Ez érvényes minden egyes hívőre. Ez nem az üdvösség kérdésköréhez tartozik. A kérdés az, hogy ki az úr az életében – ki uralja. A megszentelődés folyamatában a hívő növekszik, és egyre jobban hasonlít Jézusra. Nem arról van szó, hogy valaminek ki kell halnia benne. Átvitt értelemben véve azonban mégis igaz, hogy annak kell meghalnia, ami korábban uralta az életét.⁸³

Nem elég, ha vallási ’jó pontokat’ gyűjtünk; az sem elég, ha minden erkölcsi normát betartunk. A testbe (saját testi cselekedetekbe) vetett bizalomnak meg kell halnia.

Pál, a nagy apostol egy különös felindulásában kifakadt: „Pedig nekem lehetne bizakodásom a testben is. Ha másvalaki úgy gondolja, hogy testben bizakodhat, én még inkább: nyolcadik napon metéltek körül, Izrael népéből, Benjámin törzséből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizeus, buzgóság szempontjából az egyház üldözője, a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam.” (Filippi 3:4-6). Rendelkezett minden képzettséggel és jogosultsággal ahhoz, hogy vallási értelemben véve igaznak lehessen tekinteni abban az esetben, ha a „testi cselekedeteibe” vetné a bizalmát. Pál

---

Wesley János Lelkészképző Főiskola ISBN 963 214 188 1) in *The Complete Works of John Wesley*: Vol. 1, Sermons 1–53 (Fort Collins, CO: Delmarva Publications, 2014), 3.2

⁸² Dunning viszont rámutat, hogy a „test- carnal” szó félrevezető lehet, mivel ez nyelvtani formában főnév, miközben a Szentírás melléknévként használja: „testi cselekedetek” Dunning, *Pursuing the Divine Image*, Kindle Location 2076. Nem fogadja el azt az álláspontot sem, hogy „a test” valamilyen idegen dolog, mint például „egy bennünk burjánzó rákos daganat, melyet ki kell operálni”. *Ibid.*, Kindle Location 801. Amennyiben valamit eltávolítandónak tekintünk, akkor erre hivatkozva néhány XIX. századi szentségi prédikátor úgy fogalmazott, hogy „ki kell irtani”.

⁸³ William H. Greathouse with George Lyons, *New Beacon Bible Commentary, Romans 1–8: A Commentary in the Wesleyan Tradition* (Kansas City, MO: Beacon Hill Press of Kansas City, 2008), 182.

így folytatja: „Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltam Krisztusért.” (3:7). Mindaddig, amíg ’a test cselekedetei’ szerint élt, amíg saját igazságában bízott, amíg saját szentségét saját igaz nivoltától tette függővé, addig betartott minden szabályt, engedelmeskedett minden törvénynek. Életének fő célja a jó cselekedetek voltak. Ám mindezeket holtnak tekintette, amikor célja alapjaiban megváltozott. Életcélja az lett, hogy Krisztust egyre jobban megismerje. Sőt mi több, Krisztus egyre teljesebb és egyre alaposabb megismerése érdekében Pál a nehezen kiérdemelt erkölcsi eredményeit Krisztus szabadító és megszentelő igazságára cserélte: „Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őerte kárba veszni hagytam és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem. Hogy kitűnjék rólam őáltala: nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által Istentől van igazságom a hit alapján” (3:8-9).

Sok ember nagyon erkölcsösen és becsületesen él, sőt a vallást is komolyan veszi. Büszke, merev, ítélkező, kegyetlen és hideg lelkülete arról árulkodik, hogy bármit tesz, minden a test cselekedeteiből fakad. Ön-jóságukat azonban arra használják, hogy a szentség érdekében ne kelljen egyedül és kizárólag Jézus Krisztusban bízniuk. A farizeus is ugyanúgy a test rabságában vergődik, mint a kapzsi üzletember, akinek legfőbb célja a profit, és ezért a legszegényebbeket sem ártallja kihasználni. Isten szemében a kettő között nincs semmilyen különbség. Mindketten egyforma stratégiát folytatnak; saját életútjukat Istentől függetlenül igazgatják.

Ki kell mondanunk a fájdalmas igazságot: sajnos még keresztyénként is élhetünk a test szerint. A megmentő kegyelem előtti életünkben a test nem tusakodott a Lélek ellen, mert akkor még halottként, érzéketlenül a bűneinkben éltünk. A kegyelem által menekülünk meg, Isten Lelke belép az életünkbe, ezzel pedig életre kelt bennünket. Ezzel együtt továbbra is élhetünk a test cselekedetei szerint. Továbbra is cselekedhetjük a jót úgy, hogy ez életünk legfőbb célja. Az életünket élhetjük továbbra is úgy, hogy saját erőnkre támaszkodunk, anélkül hogy

Istenben bízánk és teljesen tőle függenénk (egyedül rá támaszkodnánk). Pont ezért van szükségünk a kegyelem megszentelő munkájára.

Isten kegyelmére van szükségünk ahhoz, hogy a testet megfeszítsük, ami mindig arra törekszik, hogy önmagunkra és önerőnkre támaszkodjunk. Kegyelemre van szükségünk ahhoz, hogy halálba tudjuk adni a testi énünket, amely folyton irányítás alatt akarja tartani az életünket, és mereven elutasítja, hogy Jézus Lelke teljes mértékben átvegye az irányítást.⁸⁴

A közismert skót keresztyén tanító és áhítatszerző, Oswald Chambers rátapint a lényegre; mit is jelent az, ha meghalunk önmagunknak azért, hogy Krisztust egyre jobban megismerjük:

Minden érzelmi benyomásnak és észbeli meggyőződésnek erkölcsi döntéssé kell válnia a bűnre való hajlam, azaz az önmagunkhoz való jog igénylése ellen ... Amikor eljutottam erre az erkölcsi döntésre és aszerint cselekszem is, akkor mindazt, amit Krisztus a kereszten elvégzett, bennem is elvégzi. Ha önként átadom magam Istennek, ez ad lehetőséget a Szentléleknek arra, hogy Jézus Krisztus szentségében részesítsen engem. ... Az egyéniség megmarad, de gyökeresen megváltozott a fő indítéka, az uralkodó hajlama.⁸⁵

Nem muszáj megengednünk, hogy a test uralkodjon az életünk felett. A szent élet szabadságot kínál. A megszentelő kegyelem eszköz és egyben gyógyír is. Hogyan működik tehát a megszentelő kegyelem a kegyelem útján? A fejezet hátralévő részében ezt fogjuk megvizsgálni.

---

⁸⁴ 'Meg kell halnunk önmagunknak' Oswald Chambers erről úgy beszél, hogy Jézus halálával azonosulunk; azaz az ő kereszthalálához önszántunkból csatlakozunk, és vele együtt 'társai vagyunk a megfeszítésben'. Ehhez hasonlóan krisztuskövető hívő emberként azonosulunk Jézus feltámadásával, és ezzel pedig vele együtt 'társai vagyunk a feltámadásban' is; vele együtt új életre kelünk. Jézus feltámadt életét ezen a földön a megszentelt életben tapasztaljuk meg. Chambers, *My Utmost for His Highest* (Uhrichsville, OH: Barbour and Company, 1935), 73. (nem szó szerinti idézet a Krisztus mindenek felett c. áhítatból)

⁸⁵ Chambers, *My Utmost for His Highest*, 58. (nem szó szerinti idézet a Krisztus mindenek felett c. áhítatból)

Jézushoz hasonlóvá válni

Elmondok egy történetet egy férfiről. A könnyebbség kedvéért George-nak hívom, de nem ez az igazi neve. George a gyülekezetem tagja volt és nagyon boldogtalan ember. Valamiért mindig ideges volt és nyughatatlan. Soha nem tetszett neki a dicsőítés, soha nem tetszett neki egyetlen prédikációm se. Kifogásolta, hogy nem azt tanítom a szentségről, amit ő gyermekkorában hallott. Ráadásul az embereket sem szerette különösebben – főleg nem az újakat. George hét oldalas leveleket írogatott nekem, melyben az elképzelhető legdurvább megjegyzéseket tette minden megmozdulásomra. Szó szerint mindenbe belekötött; sőt ő azt is tudni vélte, hogy mit miért csinálok.

Egy időben arra panaszkodott, hogy a gyülekezet nagyon magának való és nem missziós lelkületű. Majd elkezdett egyre több ember jönni, de ez sem tetszett neki. Akkor meg az volt a baja, hogy hanyagoljuk a régi tagokat, akik már évek óta hűségesen járnak, és megfizették az árát annak, hogy stabil közösség legyünk. Majd azzal vádolt bennünket, hogy azért növekszik a létszámunk, mert a többi gyülekezettől és egyháztól édesgetjük el a „juhokat” (ami persze nem volt igaz). A lényeg az, hogy George ragaszkodott a megszokásokhoz és nem akart semmiféle változást.

Lelkipásztor lévén George lassan kezdte felőrölni minden érzelmi energiámat. Folyton azzal ijesztgetett, hogy elmegy a gyülekezetből. Természetesen én is tudtam, amit mindannyian tudtunk; őt egyetlen gyülekezet sem tudná elviselni. Egy nap aztán felhívtam és határozottan azt mondtam neki: „George, tudod, hogy szeretlek, de állj le a levélírogatással és az e-mailekkel. A leveleidben nem hallom, hogy mi nyomja a szívedet, és te sem hallod, amit én szívből szeretnék neked mondani. Mostantól kezdve, ha valami bajod vagy panaszod van, akkor mondd el nekem négy szemközt!

Egy ideig úgy tűnt, hogy jobbra fordultak a dolgok – de csak egy ideig. Nem írogatott leveleket, viszont folyamatosan negatív dolgokat terjesztett a gyülekezetről. Eljutottam arra a pontra, hogy George in-

kább szűnyogként döngicsélt a nyakamban, és nem támadó kutyaként viselkedett. Nem támadott, hanem idegesített.

A történetben az volt a legszomorúbb, hogy George nem volt hajlandó változni. Mindenki mindig is zsörtölődőnek ismerte. Egyáltalán nem volt jó férj, a gyerekei látni sem akarták, és persze semmiben nem lelte örömet. A legmeglepőbb pedig az volt, hogy egész életében gyülekezetbe járt és már túl volt a hatvanon. Legtöbbször már meg se lepődtek azon, hogy semmit sem változik, sőt már nem is voltak rá mérgesek. Egyszerűen elfogadták, hogy George ilyen és nem tud más lenni. Már el se várták tőle, hogy hasonlítson Jézusra.

George-ra gondolva egyre jobban meg vagyok róla győződve, hogy rossz a kérdés, amikor azt kérdezzük, hogy „hányan járnak gyülekezetbe”. Sokkal jobb kérdés – legalábbis célravezetőbb -, ha azt kérdezzük, hogy „milyenek az oda járó emberek”.⁸⁶ Megtérésünk után nem az a fő cél, hogy megtanuljuk, hogyan kell Krisztust követnünk, hanem az, hogy hasonlóvá váljunk Krisztushoz; krisztusivá váljunk. A kegyelem útján ez a tanítvány célja.

A tanítványság célja

Pál apostol az Efézus 4:11-12-ben felsorolja a szolgálati ajándékokat: „És ő adott némelyeket apostolokul, másokat prófétácul, ismét másokat evangélistácul vagy pásztorokul és tanítócul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, Krisztus testének építésére”. Ezekben az ígékben nagyon sok minden rejlik a tanítványsággal kapcsolatban, viszont kezdjük a „test” fogalmával. Mit jelent ebben az összefüggésben a test szó?

A test érdekesítő hasonlat, mivel az itt említett szellemi növekedés feltételezi, hogy élő egységgel van dolgunk. Minden élő növekszik. Az élettelen dolgok változatlanok, vagy lebomlanak. Csakis az élők nö-

---

⁸⁶ Bill Hull, *The Disciple-Making Pastor* (Old Tappan, NJ: Revell, 1988), 13. (A lelkipásztor, aki tanítvánnyá tesz másokat)

vekednek, az élettelenek soha. Egy bútordarab soha nem növekszik. A szikla sem növekszik. Csak az élő szervezetek jellemzője a növekedés.

Élő szervezet lehet például (1) növény, állat vagy ember, vagy (2) egymással szerves kapcsolatban lévő, mégis egymástól függetlenül működő élőlények vagy dolgok. A növények organizmusok. A növények nem tudnak növekedni napfény, víz és tápanyag nélkül. Növekedésükhöz szükségük van ökoszisztémára, különben elpusztulnak. Az emberi test is élő organizmus. Az ember anatómiája egymástól függetlenül működő szervek rendszere, melyek egymással együttműködnek: „... a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test” (1.Korinthus 12:12). Amikor az egyik testrész nem működik megfelelő módon, akkor függetlenül attól, hogy mennyire jelentéktelennek látszik is, az egész testet kiütheti és megbetegítheti.

Amikor Pál úgy fogalmaz, hogy mi a Krisztus teste vagyunk, akkor azt hangsúlyozza, hogy a gyülekezet is egy élő organizmus, melyet ettől lüktető emberek alkotnak, és egymástól függetlenül mozognak ugyan, mégis a Szentlélek ereje élő módon kapcsolja össze őket. „Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból.” (1.Korinthus 12:14). Amikor a test egyes tagjai vagy szervei nem jól kapcsolódnak egymáshoz és nem tudnak kölcsönhatásban működni, akkor a test beteg és gyenge. Fordított esetben azonban, amikor a szervek és tagok jól kapcsolódnak, akkor együtt fejlődnek, egymást táplálják, áramlik bennük és köztük az élet, egészségesen működnek, és megvalósul a legfőbb cél, a 'telos', a jól funkcionáló test. A Krisztus teste belőlünk áll: „míg eljutunk mindnyájan a hitnek és Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra (Efézus 4:13, aláhúzás tőlem – a szerző). A keresztyén cél a Krisztus teljessége: a krisztus-képűség (amikor Krisztusra hasonlítunk). Ennél nincs fontosabb célunk.

A gyülekezettel is ez a helyzet. Amikor a gyülekezet tagjai egyenként összegyűlnek, akkor az úgy néz ki, mint a Krisztus Teste. Ráadásul, ha véletlenül nem fogtuk volna fel első olvasásra azt, amit Pál mondott, ezért megismétli: „hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus” (15. vers); növekedjünk fel Isten eredeti elgondolása szerint.

Legfőbb célunk, hogy a lelki növekedés során egyéni és közösségi életünkben, személyesen és együttesen is egyre jobban hasonlítsunk Jézusra. A növekedés cselekvés és folyamat, és ezt nevezzük megszentelődésnek. Ez a megszentelő kegyelem munkája; egyre jobban hasonlítunk Jézusra.

A szentség nem szabadon választható

A görög nyelvben a megszentelődés az 'ágios', (szent) szóval van kapcsolatban. A Wesley-féle ébredési mozgalom teológiája ragaszkodik ahhoz, hogy az evangélium jó híre nem csupán arról szól, hogy majd egy napon, a halálunk után Isten jelentébe kerülünk, hanem az Isten Országára jellemző bővelkedő élet már itt és most a mienk. Isten kép-mását (imázs) a bűneset eltorzította bennünk. Isten terve viszont az, hogy ennek szépsége és ragyogása már itt a földön helyreálljon bennünk, hogy az ő mesterműve legyünk, akik visszatükrözzük a Krisztust a gondolkodásunkban, beszédünkben és a tetteinkben egyaránt. Ezt nevezzük megszentelődésnek. Ez egy fejlődésben, növekedésben lévő keresztyén számára természetes, és nem csupán egy választható lehetőség.

Gépkocsivásárláskor az értékesítő elmondja az autó alapfelszerelését és beszél az extrákról, amit még lehet hozzá kérni. Minden gépjárműben van kormánykerék, biztonsági öv, visszapillantó tükrök, motor, gumibroncsok, és így tovább, ami a járművet működképessé teszi. Ugyanakkor, ha valaki automata ablakemelőt szeretne, vagy szabványtól eltérő kerekeket extra gumibroncsokkal, vagy műholdas követőt akar az autójába, akkor az többbe kerül, és meg kell kérdezni az árát. Ez azt jelenti, hogy külön kell kérni, nem automatikusan jár hozzá. Jézus tanítványának életében a megszentelődés nem egy választható extra tartozék, hanem 'alapfelszerelés'. Minden modell tartozéka. Mivel a növekedés természetes folyamat, ezért számíthatunk rá, hogy egyre jobban Jézusra fogunk hasonlítani. A fejlődésben mindig valami felé haladunk – egy folyamat, amelyben a szellemi formálódás végbemegy bennünk.

A Római levél 12. részében Pál ezt ismét megerősíti, amikor azt mondja: „... változtatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” (12:2). A mi alternatívánk az átalakulás vagy az idomulás (hasonulás).

Ha nem alakulunk át az Isten megújító hatalma által, ha nem változik meg a belső emberünk, akkor az Isten ellensége, az Isten ellen feszülő, a világban szabadon garázdálkodó erő fog bennünket formálni, és saját öntőformájába fog bennünket belepréselni. Nem az a kérdés, hogy végbemegy-e benned egy lelki formálódás. Az igazi kérdés az, hogy ki fog átformálni? Ha nem Isten alakít, akkor az ő ellensége, a lelkünk ellensége fog formálni, aki egy olyan gonosz ellenség, akinek az okoz örömet, ha az életünket eltorzítja.

Egyszerűen fogalmazva az Isten nélkül élő világ deformálja és eltorzítja az embereket. A világ deformál, Isten azonban reformál és átformál. Pont ezért fontos annyira megszentelődni; ebben a folyamatban láthatóvá válik bennünk Jézus. Ennél jobban talán semmi nem foglalja össze Isten akarátát az ember számára: „Az az Isten akarata, hogy megszentelődjete” (1. Thesszalonika 4:3); és „Törekedjete mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat.” (Zsidók 12:14). A 'törekedjete békességre és szent életre' cselekvésre való felszólítás, mely aktivitásra sarkall és nem passzivitást jelent. Az ember szellemi növekedését megszentelődésnek vagy szent életnek nevezzük. A kezdeti megszentelődés (szentség) és a megszentelődés folyamata két különböző dolog, de a cél ugyanaz: Jézushoz hasonlítani. Ez Isten akarata minden keresztyén életével kapcsolatban, mivel, ha nem növekszünk, akkor valami más fog bennünket formálni, és nem Isten szent szeretete. „...az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus” (Efézus 4:15).

A lelki növekedés egyenlete

A tanítványság nem választható lehetőség. Ezt azonban sok keresztyén vitatja. Az igazi kérdés viszont az, hogy hogyan megy végbe ez a

növekedés. James Emery White a *Rethinking the Church* (A gyülekezet újragondolása) c. könyvében megmagyarázza azt, amit sokan hisznek. Az általa felállított matematikai egyenlet így szól:

$$\text{Meváltás} + \text{idő} + \text{Személyes alkalmazás} = \text{Meváltozott élet}$$

A képletnek négy eleme van, négy tényezőből áll (1) az életváltozás a megváltással kezdődik; (2) az idő természetes múlásával fejlődik; (3) ha az ember tudatosan megcselekszi; és (4) ennek következtében az egyén élete változik, növekszik és meghitt kapcsolatban van Jézussal/hasonlatosság.⁸⁷ Vizsgáljuk meg ezt az állítást közelebbről is.

Első: a megváltással; az üdvösséggel kezdődik. Az üdvösség lényünk olyan radikális átalakulása („újjászületésünk”), amikor azonnali változás következik be a szívünkben, és a vágyak, szokások, attitűdök és jellem csodálatos megterését eredményezi. A keresztyének születnek, és nem valaki „készíti” őket. Mivel az üdvösség megváltoztatja az Istennel való kapcsolatunk állapotát, megváltoztatja örökkévaló sorsunkat, és bevezeti életünkbe a Szentlélek erejét és munkáját, azonnali és érdemi növekedés várható. Ez az üdvösség tényező.

Második: az idő tényező. Igaz ugyan, hogy az átalakulási folyamat a megteréskor végbemegy, teljesen nyilvánvaló, hogy az ember akkor még nem 'kész', még nem nőtt fel teljesen (születésekor az ember sem felnőtt még). Bizonyos területeken még mindig van benne ellenállás és önzés, amelyekkel foglalkozni kell, mondja White, de ezek az idő múlásával változnak.⁸⁸ Ezért aztán az egyenlet szerint egy öt éve keresztyén ember már ötéves lelki érettséggel rendelkezik, egy tízéves pedig tízéves érettséggel és így tovább. A hit tulajdonsága, hogy az idő múlásával növekszik, ezért nem kell mást tennünk, mint olvasni a Bibliát és rendszeresen gyülekezetbe járni. Egyre több lelki gyümölcsöt termünk, ezáltal pedig egyre jobban Jézushoz fogunk hasonlítani. Ez az idő tényező.

---

⁸⁷ James Emery White, *Rethinking the Church: A Challenge to Creative Redesign in an Age of Transition* (Grand Rapids: Baker Books, 1997), 55.

⁸⁸ White, *Rethinking the Church*, 56.

Harmadik: személyes életgyakorlat. Ez összefügg az ember akaraterejével. Abból indulunk ki, hogy ami az idő múlásával nem történik meg természetesen, az elszántságot és emberi erőfeszítést igényel. Mi tesszük hozzá. Az embernek csak annyit kell tennie, hogy egy bizonyos módon él és cselekszik (kitartással) – mivel a keresztyén életet az akarat tettei tartják fenn. Elegendő idő plusz akaratereőnk meghozza a Lélek gyümölcsét. Ez a személyes életgyakorlat tényező.

Végül: életváltozás, meghitt kapcsolat Jézussal, hasonlatosság. A tanítványság egyenletének végső eredménye a természetes növekedés, mely hozzá hasonlónak tesz; a Jézus Krisztussal való személyes kapcsolat beépül az életébe és eggyé válik vele.⁸⁹ Így szól az egyenlet. Azonban ritkán vesszük a fáradságot, hogy feltegyük a kérdést: valóban így működik? Érvényesek-e ezek az állítások? Valóban így működik a tanítványság? Az üdvösség megnyerése után tényleg „automatikusan” kezd növekedni a lelki életünk?

A megváltással keresztyénné vált emberben tényleg azonnal végbe megy a mélyreható változás? Valóban radikálisan megváltoznak a szokásai, tényleg megváltozik a hozzáállása és átalakul a jelleme? A keresztyének vajon tényleg növekednek-e csupán az idő múlásával és tudatos erőfeszítésekkel? Mivel az Istennel való kapcsolatunk személyes, nem jobb-e, ha Jézus tanítványai egyedül, szólóban dolgoznak? Ha ezek a feltételezések helyesek, akkor ennek teljesen nyilvánvalónak kellene lennie az egyházban sok-sok bizonyítékkal. Ha ez az egyenlet így igaz – mutat rá White –, akkor ennek működnie kell és folyamatosan ugyanazt az eredményt kellene ’produkálnia’: az egyes hívőknek és Krisztus testének is egyre inkább hasonlítani kellene Jézusra gondolkodásmódjukban, beszédjükben, mind pedig cselekedeteikben.⁹⁰

---

⁸⁹ A Krisztussal való személyes kapcsolat, és a meghitt kapcsolat Jézussal egymással felcserélhető fogalmak. A meghitt kapcsolat sokkal inkább elterjedt a nyugati társadalomban, mint a világ más részein. Az USA-ban az önállóságot, az individualizmust erősen tekintik.

⁹⁰ White, *Rethinking the Church*, 57. (A gyülekezet újragondolása).

Azonban számos nyomós oka van annak, hogy a képlet nem egészen kerek.

Induljunk ki abból, hogy Jézus tanítványaira mindkettő igaz: születnek és teremtetnek. Az üdvözítő kegyelem megváltoztatja az Istennel való kapcsolati státuszunkat, örökkévaló sorsunkat, és a Szent Lélek ereje, valamint munkája belép az életünkbe. Amint azonban az Újszövetségi tanításokból láthatjuk, egy új keresztyén a jellemében még éretlen. Keresztyénnek lenni nem azt jelenti, hogy automatikusan olyanná válunk, mint Krisztus. Fejlődésre van szükségünk. A keresztyén erények idő múltával bizonyos rendszeres gyakorlat hatására növekednek.⁹¹ A tényleges helyzet ismeretében vizsgáljunk most meg egy biblikusabb megközelítést, és nézzük meg, hogyan is valósul meg a szellemi növekedés a megszentelő kegyelem munkája nyomán.

1. A lelki növekedés az üdvösség pillanatában kezdődik, de egész életünkben tovább kell gyarapodnunk a kegyelemben. A megszentelődés és a teljes megszentelődés között van néhány különbség. Arról folyik az eszmecsere, hogy vajon a megszentelődés azonnal végbe megy-e vagy egy folyton növekvő folyamat? Van-e egy kritikus pillanat vagy fokozatosan valósul meg? A válasz: mindkettő.⁹²

---

⁹¹ N. T. Wright a keresztyén szentség fogalmát a jellem átalakulásaként határozza meg. Wright, *After You Believe: Why Christian Character Matters* – Miután hiszel; Miért fontos a keresztyén jellem? (New York: HarperCollins Publishers, 2010). A 'megtartó kegyelemet' az 5. fejezetben tárgyaljuk.

⁹² A Wesley-féle szentségmozgalomban állandó vitatéma volt az, hogy a megszentelődést hogyan éljük át: azonnal vagy fokozatosan, radikálisan vagy folyamatában történik meg. Maga Wesley következetesen hangsúlyozta, hogy mindkettőre szükség van, és a Názáreti Egyház korai vezetői oda is figyeltek arra, hogy a kettő egyensúlyban legyen. R. T. Williams egyetemes szuperintendens például az 1928-ban tartott Názáreti Egyház Egyetemes Gyűlésén ezt fogalmazta meg. „Fontos, hogy az egyház mindkettőre azonos hangsúlyt helyezzen. A szentség népe sok éven át úgy érezte, hogy amikor oltárhoz hívásnál kimennek, azzal meg is tették a magukét. Tömegek kapták meg az újjászületés és a szentség áldását. Számunkra nyilvánvaló, hogy a munka pont ekkor kezdődik. A Názáreti Egyház e két nagyszerű tant egyesíti, a kezdeti megszentelődést és a megszentelt életet. Isten élenjáró emberei és a Krisztus testének tanításáért felelős emberek ezt teljes megszentelődésnek, és a megszentelt élet

A megszentelő kegyelem abban a pillanatban kezdődik, amikor a megmentő kegyelem belép az ember életébe. A teológusok ezt „kezdeti megszentelődésnek” nevezik. Ezután következik a kegyelem által történő növekedés egészen addig, amíg Isten meg nem tisztítja a szívünket – ez részünkről teljes önátadást és szentséget kíván. Ezt az élményt ’teljes megszentelődésnek’ vagy „keresztyén tökéletességnek” nevezik.⁹³ Azonban még az Istennek való teljes odaszentelés pillanatát követően is tovább növekszünk a kegyelemben, és soha nem hagyjuk abba a növekedést mindaddig, amíg csak élünk.

A Názáreti Egyház hitvallásában ez áll: „Hisszük, hogy határozott különbség van a tiszta szív; a teljes megszentelődés és az érett jellem; a megszentelt élet között. A teljes megszentelődés Isten radikális tette, melyet a Szentlélek által visz véghez és általa megkapunk. Ebből fakad a további életünkben a kegyelemben való növekedés.” Amikor Isten minket kereső kegyelmére hittel válaszolunk, akkor megmentő kegyelmet kapunk. Ekkor az életünkben radikálisan megváltozik a fontossági sorrend, átrendeződnek a vágyaink, és szabad teret kap életünkben a Szentlélek ereje és munkája. Ez nem azt jelenti, hogy hirtelen megszabadulunk minden bennünk lévő káros szokásunktól, jellemhibánktól vagy életfelfogásunktól. Isten folytatja bennünk a munkát és olyanná

---

jellemfejlődésének nevezték.” General Assembly Journal, 1928, referenced in Dunning, Pursuing the Divine Image, Kindle Location 2176, footnote 26.

⁹³ A tökéletes keresztyén élet (megszentelt élet) bibliai fogalom és az egyháztörténelemben is gyakran használták. A korai egyházatyák és anyák a tökéletességet a teózis eszméjével azonosították: úgy tekintettek rá, hogy isteni természet részeseivé váltunk. Manapság azonban a modern felfogás másként értelmezi. Azt soha nem tanították, hogy „bűntelenül tökéletesek” leszünk, vagy – ahogy Thomas Noble írja: „ne gondoljuk azt, hogy ebben az életben a keresztyének elérhetik a tökéletesség olyan végső, abszolút állapotát, amikor teljesen bűntelenül tudnak élni és tökéletesen szentek lesznek.” T. A. Noble, Holy Trinity, Holy People: The Historic Doctrine of Christian Perfecting (Eugene, OR: Cascade Books, 2013), 22. Nem szeretnénk, ha a modern értelmezés összezavarna bennünket, ezért Noble a kegyelem növekedést előidéző dinamikus tulajdonságát hangsúlyozva így fogalmaz: „Mivel a ’tökéletesség’ növekedő dinamikus mozgást jelent, nem pedig a végső megérkezés állapotát, ezért helyesebb, ha a görög szó eredeti értelmét használjuk, és nem ’tökéletesség’-nek fordítjuk, hanem a ’tökéletesítés’ értelemben használjuk.” Uo., 24.

formál bennünket, amilyennek látni szeretne. A keresztyén tanítványság célja az, hogy egyre jobban hasonlítsunk Jézusra. Ezért hozza példának Pál a csecsemőket. Mint ahogy a csecsemő sem marad mindig csecsemő, hanem idővel felnövekszik és érett felnőttként fog élni, ugyanúgy számítunk arra is, hogy az újonnan született keresztyének sem maradnak lelki értelemben mindig csecsemőkorúak.

A lelki növekedés a megváltással kezdődik, de a kegyelemben tovább növekszünk és életünk minden területére kihat. Egyre inkább úgy gondolkodunk és úgy cselekszünk, ahogy Krisztus. Jövőre már nem leszünk ugyanolyanok, mint amilyenek ma vagyunk, mert a növekedés folyamatát a megszentelő kegyelem végzi bennünk.

2. A lelki növekedéshez nem csupán az idő múlása szükséges.

Lehet, hogy sok barátom nem is tudja, vagy már el is felejtették, hogy tudok zongorázni. Már közel negyven éve zongorázok. Tízévesen minden egyes nap gyakoroltam (édesanyám felügyeletével, aki sokkal fontosabbnak tartotta a zongoraleckét, mint a focizást). Manapság már alig játszom; egy évben talán egyszer-kétszer. Ha valaki megkérdezné tőlem, hogy mióta játszom, akkor igazat mondanék, ha azt felelném, hogy évtizedek óta. Valójában azonban a négy évtized alatt nem gyakoroltam tudatosan. Vannak olyan gyerekek a gyülekezetben, akik sokkal jobban játszanak, mint én, pedig gyakorlatilag én zongorázok régebben.

Így van ez a szellemi életünkben is. Csak azért, mert valakinek jó régen van ismerete, van igei tudása, nem jelenti azt, hogy belé is ivódott az üzenet, meg is értette, magáévá is tette és meg is valósítja az életében. Miközben igaz, hogy az idő múlásával a lelki életben is lehet növekedni, mégsem igaz az, hogy a megszentelő kegyelem munkáját egyenes arányban vinné véghez az idő múlása; sőt még a keresztyén kultúrában való részvétel sem fog mellesleg megszentelést eredményezni.⁹⁴ A gyülekezetek tele vannak olyan emberekkel, akik éveket töltöttek el a keresztyén-ségben anélkül, hogy az életük akár csak egy kicsit is tükrözné Jézus Lelkületét. Kritizálók, zsörtölődők, cinikusak, negatívak és önzők. Sokan pont olyanok, mint George a korábbi gyülekezetemben; az évek

---

⁹⁴ White, *Rethinking the Church*, 59. (A gyülekezet újragondolása)

múlásával egyáltalán nem hasonlítanak jobban Jézusra. Ennek egyszerű oka van.

3. A lelki növekedés nem csupán idő kérdése, hanem sokkal inkább Istennel való együttműködés és tudatos gyakorlás kérdése. A Zsidókhoz írt levél szerzője ezt mondja a Zsidók 5:12-6:1 versekben: „Mert mostanra már tanítóknak kellene lennetek, mégis arra van ismét szükségetek, hogy Isten beszédeinek alapelemeire tanítsanak titeket, és olyanokká lettetek, mint akiknek tejre van szükségük, nem kemény eledelre. Aki ugyanis tejen él, járatlan az igazság igéjében, mivel kiskorú. A nagykorúaknak pedig kemény eledel való, mint akiknek tapasztalatuk folytán gyakorlottak az érzékeik a jó és a rossz megkülönböztetésére. Ezért elhagyva a Krisztusról szóló elemi tanítást, térjünk rá a nagykorúaknak szóló tanításra. Ne kezdjük újra lerakni az alapját a holt cselekedetekből való megtérésnek és az Istenbe vetett hitnek.”⁹⁵

A „mostanra már” arra enged következtetni, hogy ez az ígerészet olyan hívőknek íródott, akik már egy ideje keresztyének voltak. Ahelyett, hogy a kegyelem útjáról tanítottak volna másoknak szóban és életpéldájukkal, még mindig őket kellett csecsemő módjára „etetni”. A felnőtt táplálkozáshoz vezető út az érettség, az érett keresztyén élet; így tehát az igazságban járnak, megtanulják, hogy mi helyes és mi helytelen, különbséget tudnak tenni a jó és a rossz között. Ez a keresztyén tökéletesség felé vezető út, más szóval a keresztyén érett felnőttkor. A megtért hívők így tudnak a testből fakadó cselekedetektől elfordulni, melyek a meg nem változott szívben gyökereznek.⁹⁶

---

⁹⁵ Wesley előszeretettel jellemezte a megszentelődést a keresztyén tökéletességnek, sőt leghíresebb munkájának is ezt a címet adta: 'A keresztyén tökéletesség világos leírása' ('A Plain Account of Christian Perfection'). Amellett érvel, hogy a tökéletes szeretetet, vagy „a szeretetben tökéletesítő Isten”-t már ebben az életben megtapasztalhatjuk. Rámutat, hogy (1) létezik a tökéletesség; mert a Szentírás újra és újra megemlíti. (2) nem a megigazulás előtt történik, mert csak a megigazult személy tud továbblépni a megszentelődésben (3) nem a halálunk után történik, mert Pál apostol a Filippi 3:15-ben jelen időben beszél élő 'tökéletes' személyekhez. Wesley, *A Plain Account of Christian Perfection, Annotated*, eds. Randy L. Maddox and Paul W. Chilcote (Kansas City, MO: Beacon Hill Press of Kansas City, 2015).

Érdekes megfigyelnünk a Zsidók 5:14-ben a „tapasztalatuk folytán gyakorlottak” (más fordításban: gyakorlottak vagy edzettek) kifejezést. Ez tudatos erőfeszítést jelent; azt, hogy a keresztyéneknek megvan a saját részük abban, hogy Krisztusban lelkileg növekedjenek (gyakorolnak, edzenek). Bőségesen találunk erre más példákat is: „Övezd fel magad! Építsd a hitedet! Fuss a versenypályán! Őrizd a szívedet!” Ezek mind bibliai felszólítások. Nekünk kell kidolgoznunk a világban azt, amit Isten munkál bennünk. Ezt a képzést, edzést sajátos gyakorlatokkal – vagy a kegyelem eszközeivel – valósítják meg, amelyeket John Wesley a kegyesség és az irgalom cselekedeteinek nevezett.⁹⁷

A jámborság, a kegyes cselekedetek, a hívő életgyakorlat a kegyelem olyan rendszeresen gyakorolt eszközei: az ima, a Biblia olvasása, a böjt, az úrvacsora vétele, a keresztség és a más keresztyénnel való közös összejövetel. Az irgalmasság cselekedetei szintén a kegyelem eszközei, amikor másokat szolgálunk, mint például „az éhezők etetése, a mezítelenek felruházása, az idegenek vendégszeretete, a börtönben lévőek vagy a betegek meglátogatása és az ismeret híján lévőek tanítása.”⁹⁸

---

⁹⁶ John Wesley a „Hívők megtérése” c. prédikációjában azt hangsúlyozza, hogy még a szentség útján járó keresztyéneknek is szükséges újra és újra megtérni. Az egyik teológiai professzorom, Rob L. Staples a szentség-konferencián kiadott egy értekezést. Ebben ezt mondja: „A teljes megszentelődés felfogható a legfőbb célunk iránti teljes elkötelezettségként (teózis = Isten képmására való megújulás), amikor folyamatosan bűnbánatot tartunk és megtisztulunk mindentől és bármitől, ami akadályozza vagy lazítja ezt az odaszántságot, vagy amit Wesley „a hívők megtérésének” nevezett (bűnbánatnak). Azt mondta, hogy ez „keresztyén életutunk minden szakaszában szükséges”. Staples, “Things Shakable and Things Unshakable in Holiness Theology,” (A rendíthetetlen és a megrendülhető dolgok a szentségteológiában) Revisioning Holiness Conference, Northwest Nazarene University, February 9, 2007.

⁹⁷ „Kegyelmi eszközökön Isten által rendelt külső jeleket, szavakat vagy tetteket értek, amiket általánosságban arra szánt, hogy rajtuk keresztül megelőző, megigazító vagy megszentelő kegyelmét közölje az emberekkel.” Wesley Tizenhatodik ígéhirdetés (A kegyelem eszközei) II., <http://metkapolna.hu/53-predikacio.html> 197. oldal “Sermon 16: The Means of Grace,” II.1, <http://wesley.nnu.edu/john-wesley/the-sermons-of-john-wesley-1872-edition/sermon-16-the-means-of-grace/> . A kegyelem eszközeit sokszor keresztyén lelki fegyelemnek is nevezzük.

⁹⁸ Joel B. Green and William H. Willimon, eds., Wesley Study Bible New

A lelki fegyelmet, a kegyelem eszközeit ajándékként kapjuk és gyakorlásához szükséges a saját részvételünk.⁹⁹

Ennek ellenére ügyelnünk kell arra, hogy ne keverjük össze a részvételt az irányítással. lelki növekedésünket nem mi irányítjuk – sőt nem is tudjuk előidézni. Vannak olyan dolgok, amelyek a mi kezünkben vannak és mi döntünk felőle. Küldhetünk SMS-t, felülhetünk a buszra vagy vásárolhatunk élelmiszert. Vannak olyan dolgok is, amelyek ellen nem tehetünk semmit. Az időjárást nem tudjuk befolyásolni. A génjeinket nem tudjuk módosítani. Vannak dolgok, amelyeket irányíthatunk, és vannak, amelyeket nem – mindkettő egyformán igaz.

Ugyanakkor van egy harmadik terület is: olyan dolgok, melyeket nem irányíthatunk, de amelyeknél együttműködhetünk. Gondoljunk az alvásra. Ha volt valaha kisgyermeked, akkor nagyon is jól ismered az összes kifogást. Sokszor azt mondják, hogy „de nem vagyok álmos!” vagy „nem tudok aludni!” És részben igazuk is van. Valóban nem tudják úgy elaltatni magukat, mint ahogy te megfogod a telefont és felhívsz valaki. Ugyanakkor szülőként biztathatjuk a gyerekeinket, hogy nem tudják magukat elaltatni, de tudnak érte valamit tenni. Működjenek együtt és készüljenek lefeküdni. Bebújhatnak az ágyba, lekapcsolhatják a lámpát, és lecsukhatják a szemüket, és csendben hallgathatják a lágy zenét. Az álom el fog jönni! Nem tudják befolyásolni, de tehetnek érte valamit. Együttműködhetnek és várhatják az álmot, ami észrevétlenül be is következik. A lelki élettel is hasonlóképpen van. Nem tudjuk magunkat megszentelni és nem tudjuk rábírní magunkat arra, hogy Jézusra hasonlítsunk. Egyedül a Szent tud bennünket megszentelni. Isten a mi megszentelő Istenünk. Ugyanakkor a megváltáshoz hasonlóan együtt kell vele működnünk, nem tudjuk megmenteni és megváltani magunkat, de igenlő választ adhatunk és elfogadhatjuk a megváltást.

A tanítványság kiváló tanára, Dallas Willard híres mondása így hangzik: „A kegyelem kedveli az igyekezetet; viszont az érdemet

---

Revised Standard Version (Nashville: Abingdon Press, 2009), 1488, footnote “Going on to Perfection.”

⁹⁹ A „megtartó kegyelemről” az 5. fejezetben szoltunk.

nem.”¹⁰⁰ A kegyelem nem áll meg ott, hogy újjászülsz, megújít, megigazít és megbocsát. A tanítványság útján a kegyelemre mindvégig szükségünk van. Korunk legnagyobb veszélye talán nem az, hogy szerintünk túl sokat kell tennünk érte, hanem az, ha úgy gondoljuk, hogy semmit. A passzivitás ugyanolyan veszélyes lehet, mint a törvények szigorú megtartása. Amikor Pál azt mondja, hogy vetkőzzük le a régi énünket és öltünk magunkra az újat, akkor biztosan úgy érti, hogy ezt Isten segítségével kell megtennünk. Pál ebben nem ismer megalkuvást. Azt mondja, hogy „... gyakorold magad a kegyességben” (1.Timóteus 4:7) és az 1.Korinthus 9:24-ben: „Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek.”

A kegyelem azt jelenti, hogy Isten már minden olyat megtett értünk, amit mi önmagunkért nem tudtunk volna megtenni. Ez viszont nem jelenti azt, hogy csupán elfogadóvá válunk; „fogyasztókká”, akik semmivel sem járulnak hozzá a kapcsolathoz. Ez a téves elgondolás magyarázza azt a keresztyén téveszmét, hogy a tanítványság terén semmi dolgunk sincs; így aztán a lelki növekedés elmarad és az eredmény éretlen keresztyénség lesz. Dallas Willard azt is írja, „Tudjuk, hogy Jézus azt mondja, „mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni” (János 15:5) ...de jobb, ha látjuk a vers fonákját is: »Ha nem teszel semmit, akkor én sem leszek ott.« És ez az, amit nehezen fogunk fel.”¹⁰¹ Isten cselekvő kegyelmével úgy tudunk együttműködni, ha a Jézus Krisztustól kapott példa szerint rendezzük át az életünk minden területét, minden tevékenységét és a mindennapi szokásainkat is. Sőt, mindezt nem azért tesszük, hogy kiérdemeljük a megszentelődésünket, hanem azért, hogy

---

¹⁰⁰ Dallas Willard, *The Great Omission: Reclaiming Jesus's Essential Teachings on Discipleship* (New York: HarperCollins, 2006), 61. (Dallas Willard, A nagy mulasztás: Jézus tanítványságról szóló alapvető tanításainak visszaszerzése)

¹⁰¹ Willard, „Spiritual Formation: What It Is, and How It Is Done,” n.d., <http://www.dwillard.org/articles/individual/spiritual-formation-what-it-is-and-how-it-is-done>. (Willard, „Szellemi formálódás: Mi ez, és hogy valósul meg”)

edzésben legyünk, és az is megtörténjen, amit pusztá erőbedobással el sem tudnánk érni.

4. A lelki növekedés közös igyekezet és erőfeszítés. A nyugati gondolkodású olvasó hajlamos meglepődni azon, hogy Pál a kegyelem útjáról közösségi összefüggésben beszél, bár sok nem nyugati kultúra már régtől tudja, hogy egyedül nem tudunk ezen az úton járni. Olvasuk el újra Pál egyházzal kapcsolatos magasztos teológiai megfogalmazását: „... akiből (Krisztusból) az egész test egybeilleszkedik és összekapcsolódik a különféle ízületek segítségével úgy, hogy minden egyes tagja erejéhez mérten közösen munkálja a test növekedését, hogy épüljön szeretetben.” (Efézus 4:16). (aláhúzás a szerzőtől).

Bármennyire is meglepőek ezek a versek az individualizmus oltára előtt hódoló kultúrák számára (beleértve az individualista spirituális felfogást is), Pál nem mentegetőzik amiatt a meglátása miatt, hogy a tanítványság nem egyéni „szóló”. A test minden egyes „része” (egyén) fontos és egyedi feladata van, de az összes egyéni munkának egy közös meghatározott célja van: az, hogy elősegítse a többi testrész növekedését is.

Ez egy szent szinergia. A „szinergia” a görög 'synergos' szóból származik, ami „együttműködést” jelent. Azt mondják, hogy az egész együttes munkája nagyobb, mint a részek egyenkénti összege. Az egyes részek együttes összefogása nagyobb hatást fejt ki, mint amit egyedül meg tudnánk tenni. A szinergia megtalálható a természetben, az üzleti életben, a sportban és a családi kapcsolatokban is. Ez a kölcsönös egymásra hagyatkozás, egymástól való függés, az egymásra hatás és a kölcsönösség ereje.¹⁰²

A kölcsönösség közkedvelt példája a zebrák és a nagyon kicsi madarak, az úgynevezett ökörszemek kapcsolata. Az ökörszemek kicsipegetik a zebrák hátán élőködő kullancsokat, és egyfajta kártevőirtóként

---

¹⁰² Ahhoz, hogy jobban megértsük az egymásra utaltság bibliai értelmezését, lásd Pál újszövetségi tanítását az emberi testről, mint az egyházzal szülő hasonlatról (1.Korinthus 12, Efézus 4). A kölcsönösségről pedig bővebben lásd a keresztyén házasságról szóló tanítását (Efézus 5).

működnek; az ökörszemek pedig cserregő hangot adnak ki, ha megijednek, ezzel riasztóként szolgálva a zebrák számára, hogy ragadozók vannak a közelben. A zebrák rengeteg táplálékot szolgáltatnak a madaraknak; a madarak jó higiéniát biztosítanak és „egészségügyi szolgáltatást nyújtanak” a zebráknak. Ez a két állat nagyban különbözik egymástól, de mindkettőnek szüksége van a másikra ahhoz, hogy boldogulhasson.

Az egészséges testet is szinergia jellemzi. Gyarapszik, növekszik és szeretettel teljes (amit a görög agapénak nevez). Egymásnak számadással tartozunk, felelősséget vállalunk, kölcsönösen bátorítjuk és intjük egymást, a közbenjárással imádkozunk, másokat támogatunk. Ezt képzelenség másoktól függetlenül, egyedül megtenni. Együtt válunk szent néppé. Isten hangját is a közösségben hallhatjuk meg a legtisztábban. A szerelem is mindaddig felszínes marad, amíg azt meg nem éljük a valódi kapcsolat közegében. A kegyelem útja csapatmunka és közös élmény!¹⁰³

Tehát így néz ki az egyenlet két oldala. Két jól körülhatárolható oldal azért, hogy krisztusi tanítványokká növekedjünk.

A népszerű felfogás szerinti egyenlet tehát a következő:

Megváltás + idő + Az egyén akaratereje = Lelki növekedés

A szentségi egyenlet pedig így néz ki:

Kegyelem + Együtműködés Istennel + Keresztény közösség =
Krisztusi ember

A keresztyének elhívása az, hogy növekedjenek a kegyelemben. Másként fogalmazva ez azt jelenti, hogy lelkileg növekedjenek és egyre jobban hasonlítsanak Jézus Krisztusra. Krisztustól kapunk új életet és ezáltal a növekedésünk is általa történik. Isten újjá teremti az embert és átalakítja. Ez a megszentelő kegyelem. Ezt a folyamatot legszemléletesebben C.S.Lewis fogalmazza meg:

---

¹⁰³ White, Rethinking the Church, 61. See also chapter 5 and the emphasis on Christian accountability and sustaining grace. Lásd még az 5. fejezetet a keresztyén felelősségről és a megtartó kegyelemről.

„Képzeljük magunkat lakóháznak. Isten azért jön a házba, hogy újjáépítse. Először talán meg tudjuk érteni, hogy mit tesz. Rendbe hozza a csőhálózatot, betömi a tetőn lévő lyukakat és így tovább; tudjuk, hogy ezeket a munkákat el kellett végezni, s ezért nem vagyunk meglepve. De egyszer csak elkezd oly hevesen bánni a házzal, hogy az már tűrhetetlen, és úgy tűnik, hogy semmi értelme sincs. Mit akar hát Isten? Egy egészen más házat akar építeni, mint amit mi elképzeltünk – itt egy új szárnyat, ott egy új folyosót létesít, tornyokat húz fel, udvarokat képez. Azt gondoltuk, hogy egy csinos kis kunyhót építünk: de Ő palotát épít. Ide akar jönni és Ő Maga akar itt lakni.”¹⁰⁴

Isten nem csupán megment, hanem át is alakít bennünket. Elfogad úgy, ahogy vagyunk, viszont szeret bennünket annyira, hogy nem hagy abban az állapotban. Újra gondol, újjá teremt és átalakít, átformál. Amikor teljesen és maradéktalanul átadjuk magunkat az Atya Istennek, hogy megszenteljen, akkor a Szentlélek Isten az, aki megtisztítja a szívünket, és átformál bennünket a Fiú Isten képére. Gondolkodásunkban, beszédünkben és cselekedeteinkben is Krisztushoz hasonlóvá válunk. A házunk új kezekbe kerül, más vette át az irányítást.

„A gyakorlati szentség azt jelenti, hogy életed minden zugát Jézus Krisztus irányítja, előle semmi sincs rejtve.”¹⁰⁵ Levesszük a kezünket a kormánykerékről és megengedjük Jézusnak, hogy ő irányítson és ő adjon utasításokat. Azt mondjuk neki: „Te vagy a Megváltóm (megváltás); most pedig meghajtom térdemet és kérlek, hogy Te légy az életem Ura (megszentelődés).” Az életünk ettől kezdve szent célokra különül el, és Isten tökéletes szeretete kezd rajtunk keresztül áramlani. Istent

---

¹⁰⁴ C. S. Lewis: Keresztény vagyok! Budapest, 1988, Szent István Társulat 189. o.

¹⁰⁵ Ezt a mondatot először még a szemináriumi éveim alatt Dennis Kinlaw-tól hallottam az egyik prédikációjában. Emlékeim szerint életemben először ekkor értettem meg, hogy Isten nem manipulálni akarja az életemet amikor irányítani akar, hanem bensőséges kapcsolatra vágyik velem. Meglátásom szerint Kinlaw a huszadik század végének egyik legnagyobb szentségi prédikátora volt a 2017-ben bekövetkezett haláláig.

szeretjük teljes szívünkkel, elménkkel, erőnkkel és felebarátainkat, mint önmagunkat.

A teljes megszentelődés meghatározása

A teljes megszentelődés fogalmához hozzá kell fűznünk még néhány szót. „A teljes” szó nem azt jelenti, hogy Isten már teljesen befejezte bennünk a munkáját, hanem annak teljességére, hiánytalanságára utal. Isten folyamatosan munkálkodik bennünk és rajtunk, ezért életünk a végső feltámadás és megdicsőülés pillanataig az ő mesterműveként alakul és formálódik.¹⁰⁶ Isten megszentelő kegyelme által már a jelen pillanatban is annyira teljesek vagyunk, amennyire csak lehetünk, és annyira befejezettek és tökéletesek, amennyire itt a földön most lehetséges. Életünket a „shalom” rendkívüli gyönyörűsége jellemzi. Az a „shalom”, melyet Isten a teremtés megformálásakor megtervezett és amely folyamatosan alakítja az életünket. A „shalom” túláradó, dinamikus békességet jelent, ezzel együtt teljességet, beteljesedést, és olyan egységet, amikor minden egyes alkotórész harmóniában együttműködik azon cél (telos) elérése érdekében, amire teremtetett.

Mint már tárgyaltuk is, a keresztyén tökéletesség (a teljes megszentelődés) annyit jelent, hogy életünk végéig állhatatosan megtagadjuk az önző, ön-központú létet (a testies természetet) és folyamatosan, odaadóan engedelmeskedünk Isten terveinek és akaratának. Jézus nagyon pontosan fogalmazott: „Aki engem akar követni (tanítványom lenni), az tagadja meg önmagát (a testet), naponta vegye fel és vigye a keresztyét, úgy kövessen.” (Lukács 9:23)¹⁰⁷ Az ilyen keresztyén-központú lét Krisz-

---

¹⁰⁶ A „megdicsőülés” a hívó ember végső állapotára vonatkozik, amely halála és az utolsó feltámadás megtörténtekeor következik be. „Isten feltámasztó kegyelme által végleg megdicsőülünk– Krisztussal együtt feltámadunk, amikor visszatér, és teljesen az ő képére formálódunk át, hogy örökké élvezzük dicsőségét!” Greathouse és Dunning: Bevezetés a Wesleyánus teológiába, Budapest, Názáreti Egyház Alapítvány, 73. o.; Diane LeClerc pedig a megdicsőülésre a végső megszentelődésként utal, „amikor az ember a bűn hatása alól végleg kikerül”. LeClerc: *Discovering Christian Holiness*, Kansas City, Bacon Hill Press, 2010, 318. o.

tusra hasonlító élet, mely Isten és embertársaink iránti tökéletes szeretetben nyilvánul meg.

A Názáreti Egyház hitelveinek tizedik pontja az alábbiak szerint fogalmazza meg a megszentelődést:

Hisszük, hogy a megszentelődés Isten újjászületést követő munkája, mely a hívőket Krisztus hasonlóságára formálja át. Isten kegyelme végzi ezt a Szentlélek által a kezdeti megszentelődéskor vagy újjászületéskor (a megigazítással egy időben), a teljes megszentelődéskor, mígnem a Szentlélek folyamatos hívőket tökéletesítő munkája a megdicsőülésben teljesedik ki. A megdicsőüléskor teljesen a Fiú képmására formálódunk át.

Hisszük, hogy a teljes megszentelődés Istennek az az újjászületést követő tette, mely által a hívő megszabadul az eredendő bűntől vagy romlottságtól. A teljes megszentelődéskor az ember eljut arra az állapotra, amikor életét teljesen odaszánja Istennek, és engedelmeskedik a benne tökéletessé lett szeretetnek.

Mindez a Szentlélekkel való megkeresztelkedéskor vagy betöltékezéskor történik, és ez az átélés két megtapasztalással jár együtt: a szív megtisztul a bűntől, és jelenlétével beköltözik a Szentlélek a hívő szívébe. Ennek eredményeképpen a keresztény erőt/hatalmat kap az élethez és a szolgálathoz. A teljes megszentelődést Jézus vére teszi lehetővé, és egy pillanat alatt, kegyelemből hit által kapjuk meg. Ezt azonban meg kell előznie annak, hogy életünket teljesen odaszenteljük Istennek. Isten eme munkájáról és erről a kegyelmi állapotról bizonyosságot tesz a Szentlélek.

...

---

¹⁰⁷ Az az elgondolás, hogy a teljes megszentelődés egy élethosszig tartó önmegtágadást jelent (test) és azt, hogy az ember felveszi a saját keresztjét. „J.O.McClurkan, a korai Szentségmozgalom déli irányzatának egyik vezetője úgy utal a szentségre, hogy az az érettség későbbi szakaszában megjelenő tulajdonság, hogy „meghal önmagának”. Valójában azonban ez kellene, hogy jellemezze az egész keresztény életgyakorlatot felismerve azt, hogy nem lehet az életet egyetlen kimagasló tapasztalatba sűríteni” Dunning: Pursuing the Divine Image, Kindle Location 853. A téma további tárgyalását lásd: William J. Strickland With H. Ray Dunning: J.O.McClurkan: His Life, His Theology, and Selections form His Writings, Nashville, Trevecca Press, 1998).

Hisszük, hogy a teljes megszentelődés kegyelme magában foglalja az Istentől jövő kezdeményezést, hogy mint krisztusi tanítványok növekedjünk a kegyelemben. Ezt a kezdeményezést azonban folyamatosan táplálni kell, és különös figyelmet kell fordítani a jellem és a személyiség krisztusivá érlelésének és az ember lelki fejlődésének feltételeire és folyamataira. Az ilyen céltudatos erőfeszítés nélkül ugyanis meggyengülhet bizonyosságunk, és az Isten kegyelmének munkáját feltartóztathatjuk, magát a kegyelem munkáját is akadályozhatjuk, sőt akár végérvényesen el is veszíthetjük.

A kegyelmi eszközök – azon belül is a közösség, a fegyelmezett élet és az egyház sákramentumai – segítenek a hívőknek, hogy növekedjenek a kegyelemben és a teljes szívvel való szeretetben Isten és felebarátaik felé.¹⁰⁸

A megszentelő kegyelem témájának tárgyalását egy egyszerű kérdéssel kell zárunk: mi ennek a célja? Miért van szükség erre a szentségre való vágyakozásra?¹⁰⁹ Visszatérve a kiindulóponttra, Wynkoop hozzáteszi: „Amikor kijelentjük, hogy a keresztyén szentség az életünk célja (és értelme), ezzel azt is mondjuk, hogy eltökélten ragaszkodunk mindenhez, ami a szeretet és ez valójában maga a nagy parancsolat.”¹¹⁰

A szentség veleje a szeretet. Ami nem szeretetből fakad, az egyáltalán nem felel meg a legmagasabb mércének, a szent életnek, mely életünk valódi célja és értelme. Amennyiben a teljes megszentelődés fogalmában nincs ott a szeretetet, az nyers, törvénykező, ítélkező és nélkülözi a szentséget. Az agape (a krisztusi szeretet) az a szeretet, mely minden más természetes szeretetet a maga helyes fontossági sorrendjében összefog.¹¹¹

---

¹⁰⁸ Church of Nazarene, Manual: 2017-2021, X. Keresztyén szentség és teljes megszentelődés, Budapest Názáreti Egyház Alapítvány, 35–36. o.

¹⁰⁹ Mildred Bangs Wynkoop: A Theology of Love: The Dynamic of Wesleyanism (A szeretet teológiája: a wesleyanizmus dinamikája), Kansas City, MO, Beacon Hill Press, 1972, 36. o.

¹¹⁰ Ibid. 36.

Az agape szeretet minden egyéb vágyunkat tud irányítani, értelmezni és terelgetni. Mivel növekednünk kell az agape szeretetben, ezért úgy látjuk, hogy kapjuk és ez növekedik bennünk; ajándékként érkezik el hozzánk és a Szentlélek bennünk lakó jelenléte által növekszik. Kell érte tennünk, de megkapjuk hozzá a kegyelmet is.

Az isteni (szent) szeretet a megelőlegző kegyelem által keres bennünket. Az isteni (szent) szeretet a megmentő kegyelem által megragad bennünket, a megszentelő kegyelem pedig az isteni (szent) szeretet által megtisztít és megszentel bennünket. Úgy növekszünk a kegyelemben, ahogy megmaradunk a szent szeretetben. Így tapasztaljuk meg a Krisztusi élet teljességét.

---

¹¹¹ A szeretet szó görög jelentése rávilágít a lényegre – eros, storge, philia és agape. Tudom ajánlani Wynkoop rövid exegézisét; a „Szeretet és közösség” fejezetet. Azt taglalja, hogy az agape szeretet kivételével minden más a természetes szeretet fogalmához tartozik és nem kíván tőlünk különlegesebb erőfeszítést. Az agape nem csupán a szeretet egy másik dimenziója, hanem olyan minőségi szeretet, melyet Krisztus teljességet adó élete tesz lehetővé. „Tehát amit mi keresztény szeretetnek hívunk, nem helyettesíti a többi szeretet, nem is csak egy a többi között, hanem ez a szeretet a Krisztus-központú ember lényének minőségét jelenti. A torzító önközpontúság minden másfajta kapcsolatban jelen van, mivel az ember ezt tudatosan vagy tudattalanul (sokszor fondorlatosan) személyes előmenetelére, a saját hasznára fordítja. Az agape szeretet esetében azonban a Szentlélek velünk való jelenléte által minden mást összefogva biztosítja a teljességet. A vele való kapcsolat által az élet minden más kapcsolata jelentőséget kap, megszépül és megszentelődik. Ibid. 38.

5. MEGTARTÓ KEGYELEM

*Annak pedig, aki megőrizhet titeket a
botlástól, és dicsősége elé állíthat
feddhetetlenségben, ujjongó örömmel: az
egyedül üdvözítő Istennek a mi Urunk
Jézus Krisztus által: dicsőség, fenség, erő
és hatalom öröktől fogva, most és
mindörökké. Amen.*

(Júdás 1:24-25.)

Minden hívő ember életében eljön az a pont, amikor valamire rádöbben. Néha hirtelen történik meg, más esetben pedig a kegyelem vándorútjának valamely szakaszában. Ilyenkor rádöbbennek, hogy az életüknek még mindig vannak olyan területei, melyeket még rendelt alá Krisztus uralmának. C.S.Lewis illusztrációjával élve, az átalakítás alatt

álló házban vannak még elzárt szobák, ahová nem engedte be Isten átalakító munkáját.

Mivel Isten eltökélten munkálkodik a szentségünkön és szüntelenül Jézus hasonlatosságra szeretne bennünket formálni, ezért a Szentlélek folyamatosan vizsgálja az életünket és keresi, hogy vajon övé-e már minden terület: „Minden az enyém? Valóban mindenben hozzám tartozol? Van-e olyan terület, melyet magadnak akarsz megtartani?”

Lehet, hogy meglepődve ezt mondod: „Mindennem a tiéd lehet, kivéve .....(írd ide, amit még nem adtál át). De már 99 %-ban a tiéd vagyok! Hát semmit sem tarthatok meg magamnak? Te tényleg mindent akarsz?”¹¹²

Jézus Krisztus Lelke türelmes szeretettel és rendíthetetlen kitartással, folyamatosan suttogja tanítványságunk végső célját és értelmét (telos): „Igen, teljesen akarlak, maradéktalanul, 100 %-ban akarlak. Semmit ne tarts vissza.”

Amikor már teljesen Istené vagyunk, akkor az általa megígért élet is teljesen a miénk. Minél többet adsz át Istennek, annál nagyobb békeség és öröm tölt el. Oswald Chambers meg van arról győződve, hogy az örökélet nem csupán Isten ajándéka a számunkra, hanem Isten személye válik számunkra ajándékká. Hasonlóképpen Jézus feltámadása után megígérte tanítványainak, hogy a pünkösd ünnepére készülve kapnak majd erőt. Ez azonban nem a Szentlélektől ajándékba kapott erő, hanem maga a Szentlélek személyének ereje lesz. (ApCsel.1:8). Ezért kifogyhatatlan, bővülködő életet kaptak. Istenért mindenről le tudtak mondani. Ismét csak Chambers éleslátása világít rá a lényegre: „Még a leggyengébb szent is képes meg tapasztalni Isten Fiának isteni erejét, amikor hajlandó magát teljesen átadni. Ellenben, ha minden igyekezettel ragaszkodunk saját erőnk utolsó szikrájához, azzal csupán azt érjük el, hogy Jézus élete egyre jobban eltűnik belőlünk. Folyamatosan át kell adnunk magunkat; Isten teljességet adó élete pedig lassan, de

---

¹¹² „Óvakodj az olyan dolgoktól, amelyekre rámondod: „Ez nem számít”. Hogy neked nem számít, azt jelentheti, hogy Istennek nagyon is számít. Isten gyermekének semmi sem jelentéktelen.” Chambers, Krisztus mindenek felett, 76-77.

biztosan eláraszt bennünket és életünk minden területét meghódítja.”

113

Az ember szíve telve van bűnnel és engedetlenséggel, ugyanakkor a szív a kegyelem és a szentség lakhelye is. Isten megelőző kegyelme által közelít a szívünkhöz, igyekszik meghódítani; megmentő kegyelme által megragadja; megszentelő kegyelme által pedig megtisztítja a szívünket. Szívünk hajlandó lesz a szolgálalkúságtól a gyermeki lelkület felé mozdulni. Felfedezzük, hogy már nem attól félünk, hogy mi lesz, ha nem engedelmeskedünk Istennek; hanem szeretet költszik a szívünkbe és szeretetből vágyunk az engedelmességre. Ugyanakkor a kegyelem vándorútján Krisztus legfőbb igénye, hogy teljesen az övé legyünk – teljesen, maradéktalanul és egészen.

A szentség azt jelenti, hogy isteni, szent célokra vagyunk elkülönítve és Jézus Lelke betölti a gondolkodásmódunkat, a motivációinkat és a hozzáállásunkat úgy, hogy egyre jobban krisztusivá válunk. Az önmegtagadás azt jelenti, hogy az önmagunkhoz való jogunkat teljesen feladjuk. Felvesszük a keresztünket; azt jelenti, hogy önrendelkezési jogunkat átadjuk Jézusnak. Ebben pedig meglepő ellentmondás rejlik: amikor feladjuk önrendelkezési jogunkat és átadjuk magunkat Jézusnak, akkor életre találunk. Amikor Krisztusban elveszítjük saját életünket, akkor találjuk meg azt. Ezek szerint, amit Istentől visszatartunk, az a mi veszteségünk; amit pedig Istennek átadunk, az már nem a miénk: „Hiszen meghaltatok, az új életetek pedig Krisztussal együtt Istenben van elrejtve.” (Kolossé 3:3). Ez a teljes átadás.

Ugyanakkor fontos tudnunk, hogy megszentelődésünk nem az Istennek való átadásunkból fakad. Önmagunkat nem tudjuk megszentelni; önmagunkat nem tudjuk szentté tenni. Ezt Jézus Lelke cselekszi meg bennünk. Nem elég, ha csupán olyanok akarunk lenni, mint Jézus. Nem elég csupán vágyakoznunk, hiszen pusztá igyekezettel nem jutunk messzire. Jézus Lelkének bennünk kell lakoznia, ahogy Pál apostol mondja: Krisztusnak kell kiformálódnia bennünk. (Galata 4:19)

---

¹¹³ Chamber, My Utmost for His Highest, 74-75 (Cambers: Krisztus mindennek felett).

Bizonyos értelemben véve Jézus korában a farizeusok a legjobb emberek közé tartoztak. Erkölcsös életet éltek, tiszták voltak és jótekonyskodtak. Sőt mi több, jóságuk a viselkedésükben jelent meg és abban, hogy a bűnöket intézményes keretek között kezelték és így igyekeztek szentek lenni. Amivel viszont nem törődtek, az a szívük állapota volt. Istenfélők akartak lenni és tiszta életet akartak élni, de kiderült, hogy önmegtagadó életvitelük nagyon is öncélú volt; keresztyüket pedig szeretet nélkül viselték. Az ember azonban csak addig tudja fenntartani a látszatot, amíg a benne lévő indulat, az igazi lelkület ki nem tör belőle. Már korábban is beszéltünk arról, hogy ami a szívben lakozik, az előbb-utóbb felszínre tör. A farizeusi keresztyén ember önerőből és testi igyekezettel próbál szent életet élni. Ez azonban soha nem üti meg a tökéletes szeretet mércéjét, mivel nem elég csupán vágyakozni arra, hogy Jézushoz hasonló legyen. Jézus Lelkének bennünk kell laknia. A szentség lényege a szívből fakad. Kegyelemre van szükség ahhoz, hogy az ember szent életet tudjon élni és belülről fakadó ereje is legyen hozzá.

Dallas Willard azt fejtegeti, hogy a szent élethez sokkal több kegyelemre van szükségünk, mint arra, hogy egyéni erőfeszítésekkel valamilyen megpróbáljunk Jézusra hasonlítani. „Ha valóban szeretnél a mindent megemésztő kegyelemben részesülni, akkor legyen szent az életvezetésed. Istennek igazi szentjei a kegyelmet úgy égetik, mint ahogy a 747-es repülő felszálláskor égeti az üzemanyagot. Ha valóban olyan ember szeretnél lenni, mint Jézus; aki rutinosan úgy cselekszik és úgy beszél, mint ő, akkor sokkal több kegyelemre van szükséged a szent élethez, mintha bűnösen élnél. Ez azért van, mert minden megszentelt tettetted Isten kegyelme tartja kézben. És ebben Isten kiérdemelhetetlen kedvessége működik a gyakorlatban.”¹¹⁴ Isten szüntelen bennünk munkálkodó, megtartó kegyelmére van szükségünk; arra a kegyelemre, amely megőriz bennünket az elbukástól. (Júdás 1:24)

A megtartó kegyelem egyáltalán nem zárja ki azt, hogy személy szerint mi is aktívan közreműködjünk. A 4. részben láttuk, hogy Isten kegyelme mindent megtesz, amire mi képtelenek vagyunk önmagun-

---

¹¹⁴ Willard, *The Great Omission*, 62.

kért megtenni. Ez viszont nem jelenti azt, hogy most már elég, ha csupán „élünk a kegyelem lehetőségével (ha a kegyelem fogyasztói vagyunk), akik semmit nem tesznek a kapcsolat érdekében. Isten cselekvő kegyelmével együttműködve a Jézus által adott példa szerint rendezzük át az életünket, a tetteinket és a tőle látott önfegyelemmel éljük mindennapjainkat. Nem azért akarunk aktívan közreműködni, mert ezzel meg akarjuk nyerni magunknak a megszentelődést, hanem azért, hogy ezt a mintát követve azt is meg tudjuk tenni, amit még a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudnánk önmagunk erejéből elérni.

Átformáló igazság

Néhány szó segít megérteni az „átformáló igazság” és a „tulajdonított igazság” közötti különbséget. Diane LeClerc szerint a tulajdonított igazság „Jézus kegyelmi ajándéka a hívőknek, mely biztosítja azt, hogy megigazuljunk. Általa Isten az embert Krisztus igazságán keresztül látja, de ebben az esetben még nem beszélhetünk belső átalakulásról, Isten bensőnket átjáró megtisztító munkájáról.” Az átformáló igazság „Isten ajándéka, melyet az újjászületés pillanatában ad a megtérőnek. Isten ekkor kezdi bennünk megszentelő munkáját.”¹¹⁵

A kettő közötti különbség nem is annyira rejtélyes, mint amennyire gondoljuk. Az egyiket ajándékként kapjuk – mely úgy mond „tulajdonított” igazság, a másik a pedig, a bennünk lakozást vevő, „átformáló igazság”. Az Isten ajándékaként megkapott igazságot Isten ajándékának tekintjük, mely Krisztus tanítványait arra indítja, hogy vágyakozzanak a szent életre, a megszentelődésre és a tökéletes szeretetre. A különbséget legpontosabban Timothy Tennent ragadja meg: „Keresztényként tudjuk, hogy Isten megragadja a bűnös embert és Krisztus igazságosságával öltözteti fel (ajándék). Ezután Isten kimunkálja ben-

---

¹¹⁵ LeClerc, *Discovering Christian Holiness*, 312 John Wesley ezért utal az újjászületéskor elnyert hit által történő megigazulásra, mint ami a megszentelődés legelső mozzanata. A református tradíció nem tagadja ugyan egyiket a másikkal szemben, mégis a hit által történő megigazulásra teszi a hangsúlyt, míg a Wesleyánus Szentségmozgalom hagyomány teológiája a megszentelődést is nagyon fontosnak tart.

nünk azt, hogy „minden jó cselekedetre felkészítettek legyünk”; tehát az eredetileg ajándékként kapott igazság valós idejűvé válik, bennünk megvalósul és egyre nagyobb méreteket ölt.”¹¹⁶

A kegyelem optimizmusa

A bennünk lakozást vevő „tulajdonított” igazság az, amely John Wesley-t olyan optimistává tette, és reményteljes volt, hogy az ember valóban átformálódhat. Mivel mélységében meglátta az eredendő bűn pusztító hatását, ezért Wesley egy kicsit sem volt optimista az emberi természettel kapcsolatban. Ennek ellenére mégis mélységesen meg volt győződve Isten kegyelméről, amely viszont képes egy életet szó szerint és gyökerestől átformálni (belülről kezdve kifelé).

Egyszer hallottam barátom, Wesley Tracy szájából ezt a kifejezést: „a kegyelem radikális optimizmusa”. Ezt az alábbi illusztrációval szemléltette: Képzeld magad elé egy kislányt, aki a gyülekezet hátsó ajtaján jön be lesütött szemmel. Nincs több, mint 11 vagy 12 éves. Ruházata piszkos és rendetlen; haja vékony és gondozatlan. Áporodott szagot áraszt magából, mintha mostanában nem is látott volna fürdővizet. Valamennyire a történetét is ismered. Az iskolában nem áll túl jól. A többiekől mindig lemarad és folyton megbukik. Szinte biztos vagy benne, hogy nem az intellektuális képességeivel van baj, hanem valószínű, hogy otthon nem mennek jól a dolgok. Édesapját nem ismeri, anyja pedig már több férfivel is élt együtt. Zárt ajtók mögött azt suttoják, hogy bántják otthon, és a karján látható véraláfutások is ezt bizonyítják.

Tracy így folytatja: „Egy viselkedés terapeuta ránézne erre a fiatal lányra és a következőket állapítaná meg: „Egész életre sérült; mindig zűrös lesz. Vannak dolgok, amik menthetők, de nála mindig sántítani

---

¹¹⁶ Timothy Tennent, „Living in a Righteousness Orientation: Psalm 26). Seedbed Daily Text, September 1, 2019, <https://seedbed.com/living-in-a-righteousness-orientation-psalm-26/> Majd még hozzáteszi: „Csakis az újjá teremtett emberben valósul meg maradéktalanul az Isten igazsága, a megszentelődés pedig minden hívőnek szóló elhívás – elkülönítve a szentségre – azért, hogy teljes szívvel áldjuk az Úr nevét 'a nagy gyülekezetben'” (Zsoltárok 26:12).

fog valami, és soha nem lehet olyan, mintha normál körülmények között nőtt volna fel.” Ez az ő véleménye. Tracy viszont folytatja: „Tudod, hogy mit mondana az, aki hisz a kegyelem radikális optimizmusában és úgy tekint rá? ’Nem számít, hogy mit tettek ezzel a lánnyal, vagy mit tesz ő maga, a kislány rendelkezésére áll az evangélium reménysége. Isten meg tudja ragadni és olyanná formálhatja, amilyenné ő akarja.” Wesley pedig így fogalmazna: „Mutasd meg nekem London legszerencsétlenebb nyomorultját, én pedig mutatok neked olyan embert, aki az apostolokban lakó kegyelemmel rendelkezik.”

Ez az optimizmus komolyan veszi bűnös állapotunkat, de a kegyelem erejét ennél még sokkal komolyabban veszi, ezért bárki, bárhol, bármiből ki tud szabadulni és a kegyelem olyan emberré formálja, amilyenné Isten tenni akarja.¹¹⁷ Nincs az a mély fájdalom, nincs az a súlyos sérelem, nincs az a vérző seb, nincs az az elképesztő bűn, amelyet Isten kegyelme át ne tudna formálni, meg ne tudna gyógyítani és amit nem tudna ismét egészségessé formálni.

Bűnbocsánat és erő

A kegyelem vándorútja során a teljes ember átformálódik. Megigazul és bensejében is valósággá válik; ezzel pedig megkapja a szentséget (tulajdonított igazság). Az igazi változás az erőből fakadó élet következménye és nem az „dolgozz keményebben” vagy a „szedd már össze magad” hozzáállás eredménye. Másképpen fogalmazva Isten kegyelmére van ahhoz szükségünk, hogy bűnbocsánatot és erőt kapjunk. A legfontosabb pedig az, hogy bűneinkre bocsánatot nyerjünk, és erőt kapjunk ahhoz, hogy Istent tisztelő életet tudjunk élni. Törvény és kegyelem... amennyiben az egyiket elválasztjuk a másiktól, akkor veszélyes szélsőségekbe eshetünk. Ha azt mondjuk, hogy „Isten ugyan megbocsát nekünk, de az már nem érdekli, hogy milyen tökéletlenül

---

¹¹⁷ Wesley erre azt mondja, hogy ha nem lennénk ennyire optimisták, akkor a bűnt a kegyelem hatalmánál sokkal erősebbnek tekintenénk – ez az az optimizmus, amely a wesleyánus-szentségtudományt szinte felfoghatatlanná teszi. LeClerc, *Discovering Christian Holiness*, 27.

éljük az életünket, mert az ő kegyelme mindent elfedez”, akkor az antinomizmus, a törvénytelenység veszélyes terepén járunk („hit által ... érvénytelenné tesszük a törvényt”). Fordított esetben pedig fennáll a törvénykezés veszélye, amikor azt gondoljuk, hogy csak azért van szükségünk kegyelemre, hogy a bűneink bocsánatot nyerjenek, de azon túl minden rajtunk múlik. Mindkét szélsőség veszélyes, mert a kegyelem vándorútján akadályokat gördít elénk. Erről a két szélsőségről Pál apostol az következőket mondja: „...félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (Filippi 2:12-13). Akkor tehát ki a felelős saját lelki növekedésünkért? Kinek a dolga? Istené vagy a miénk? Pál válasza: „mindkettő”; és ebben nincs semmi elentmondás.

Vegyük most a szélsőséges törvénykezés esetét. Teológiai fogalommal élve a törvénykezés az, amikor üdvösség kérdésének tekintjük, hogy bizonyos szabályoknak, törvényeknek és előírásoknak mindenben feltétel nélkül engedelmeskedjünk. Tulajdonképpen a törvénykezés állapotában tudjuk ugyan, hogy Isten Jézus Krisztus kereszthalála által mindent megtett az üdvösségünkért, mégis úgy gondoljuk, hogy csak akkor miénk az üdvösség, ha teszünk is érte valamit. Például sokat imádkozunk, Bibliát olvasunk és bizonyos emberek társaságát kerüljük vagy bizonyos helyekre nem megyünk. A törvények betartásával az ember lényegében azt akarja megtenni, amit egyedül csak Isten tehet meg. A szabályok betartására törekvő ember hatalmas büntudattal, félelemmel, frusztrációval és bizonytalansággal él. A kegyelem nagyon kis szerepet kap az életében, nyugtalan és nincs üdvbizonyossága. Az ilyen tanítványság nélkülözi a kegyelmet, szélsőséges esetben öntörvényű humanizmussá torzul és a felsőbbrendűség lekezelő légköre lengi körül. A törvénykező ember nagyon magas elvárásokat támaszt önmagával szemben, mások esetében pedig még magasabbra teszi a mércét. Ez egyáltalán nem vonzó az embereknek és elidegeníti őket az egyháztól.

A törvénykezés másik véglete a szabadosság, a törvényellenesség. Az antinomizmus szakmai kifejezés, mely két görög szóból ered: anti; valami ellen, és a nomos; törvény. Összevonva törvényellenességet je-

lent. A keresztény ember egyedül hit által üdvözülni, nem pedig jó cselekedetekből. Ez igaz, és sokat is foglalkozunk vele, de erkölcsi és lelki kötelezettségeink alól mégsem ment fel bennünket. A szabados ember úgy vélekedik, hogy ha a kegyelem valóban túláradó, akkor miért is ne kapjon több kegyelmet, ha többet vétkezik. „Mivel kegyelem alatt élek, nem vagyok köteles engedelmeskedni az etikai és a morális elvárásoknak. Megszabadultam a felelősségvállalás mindenféle terhétől. A szeretet mindent elfedez.” Sok keresztény így gondolkodik még annak ellenére is, hogy ez egyáltalán nem logikus (és a gyakorlatban sem állja meg a helyét). Úgy véli, hogy ne várjon tőle senki semmilyen odaszánást és önfeláldozást. „Elegem van a nehéz lelki terhekből, mivel ez régmódi, büntudatkeltő gondolkodás és különben is törvénykezés. Én már kegyelem alatt élek.”¹¹⁸ Jóllehet John Wesley nem volt törvénykező, mégis meg volt győződve arról, hogy a törvénykezésnél sokkal veszélyesebb a szabados gondolkodás, mivel eretnek módon torzítja a tökéletes szeretet lényegét. A szeretet szentség nélkül engedelkeny; a szentség pedig szeretet nélkül nagyon durva.

1751-ben John Wesley levelet írt az egyik barátjának. Sokan úgy vélik, hogy ebben azokra a vádakra reagál, amikor többen azt állították róla, hogy prédikációiban vagy túlzottan törvénykező, vagy túlfönt engedelkeny (antinomista). Válasza nagyon tanulságos: „Nem javaslom, hogy evangélium nélkül hirdessük a törvényt és az evangéliumot törvény nélkül. Valóban, egyszerre mindkettőt hirdetni kell: nem az egyiket vagy a másikat, hanem mindkettőt egyben.” Wesley összegzi is, hogy mit ért a „mindkettőt egyben” kifejezés alatt: „Isten téged szeret, pont ezért szeresd őt és engedelmeskedj is neki. Krisztus meghalt érted, épp ezért Te is halj meg a bűnnek. Krisztus feltámadt, épp ezért Te is támadj fel és légy Isten képmása. Krisztus örökké él; ezért Te is élj Istennek addig is, míg vele nem élsz majd örök dicsőségben. ... Ez a Szent-

---

¹¹⁸ A törvénykezés és a szabadoság témájával foglalkozik Cliff Sanders a Wesleyánus teológus. Sander nagyon érdekes pontra mutat rá: „Ötven évvel ezelőtt az evangéliumi gyülekezetek számára a törvénykezés volt a legnagyobb kihívás. Manapság sokkal inkább a szabadoság az, amely határozott küzdelmet jelent az ilyen gyülekezetekben felnőtt fiatalnak, akik a szeretetből ki akarják hagyni a szentséget.”

írás útja, a Metodista út, az igaz út. Isten adja meg nekünk, hogy ettől ne térjünk el se jobbra, se balra.”¹¹⁹

Szóval akkor kinek a dolga? Megváltásunk és lelki fejlődésünk Isten dolga vagy a mi feladatunk? Pál egyértelműen fogalmaz: nem egyik vagy másik, tehát nem „vagy – vagy”, hanem „mindkettő – és”. Megváltásunk elejétől a végéig teljesen mértékben Isten munkája. Kegyelem által keres, megment, megszentel, gondot visel rólunk és megtart. Ezzel együtt az Ige újra és újra figyelmeztet bennünket, hogy tegyünk meg mindent, ami rajtunk múlik és igyekezzünk együttműködni a Szentlélek bennünk végzett munkájával (Lukács 13:24; Filippi 2:12-13; 2.Timóteus 2:15; Zsidók 12:14; 2 Péter 1:5-7; 3:13-34).¹²⁰

Kegyelem által kapunk bűnbocsánatot és kegyelem általa nyerünk erőt is. Tanítványságunkban a megtartó kegyelem Isten és ember közötti partneri viszonyban munkálja bennünk az erőt. Isten kezdeményez, mi erre válaszolunk. Isten hív, mi hallgatunk. Isten vezet, mi engedelmessékedünk. Isten megadja az erőt, mi kimunkáljuk magunkban és megvalósítjuk. Wesley így fogalmaz: „Először is Isten munkálkodik, ezért te is tudsz munkálkodni.” „Másodszor: Isten munkálkodik, ezért neked is munkálkodnod kell.”¹²¹

A szabad akarat szükségessége

Fejezetünk témája a gondviselő kegyelem; az a kegyelem, mely lehetővé teszi bennünk, hogy Isten elhívása szerint cselekedjünk és szent életet éljünk. Erről a kegyelemről az Újszövetségben Júdás levele a záró áldás szakaszban beszél. Isten erejének nevezi, mely képes bennünket megőrizni a botlástól, és aki az utolsó napon feddhetetlenségben állít

---

¹¹⁹ John Wesley, „Letter on Preaching Christ.” The Works of the Rev. John Wesley, Volume 6.

¹²⁰ Lásd a 2. fejezetet, amely ezzel is külön foglalkozik: „Isten bennünk végzett munkáját ki kell magunkban munkálni, hogy láthatóvá váljon a világban.

¹²¹ John Wesley „Sermon 85. On Working Out Our Own Salvation” <http://wesley.nnu.edu/john-wesley/the-sermons-of-john-wesley-1872-edition/sermon-85-on-working-out-our-own-salvation/>

majd bennünket maga elé. Egy ekkora horderejű kijelentés nagyon fontos igazságot mond ki a tanítványsággal kapcsolatban: előfordulhat ugyan, hogy megbotlunk és elesünk a kegyelemtől, de Isten megtartó kegyelme megőv és megőriz.

Volt olyan időszak a történelemben, amikor néhány jó szándékú szentségmozgalmi prédikátor azt hirdette, hogy ha egyszer egy ember megszentelődött, akkor soha többé nem vétkezik. Ez a kijelentés nagyon sok zavart és megdöbbenést keltett főleg azok között az őszinte keresztények között, akik szenvedélyes odaadással jártak Krisztus útján. Ezek az emberek nagyon jól tudták, hogy nem csak a lehetősége adott a botlásnak és az elesésnek, hanem ez időnként meg is történik velük, ami érthető annak fa tanításnak a fényében, amely azt mondta, hogy ezt a problémát a teljes megszentelődés végleg megoldja. Azonban ez nem így van, és ennek az az oka, hogy a szabad akarat mindig is az egyenlet része marad. A hívő ember életében a szabad akarat mindig is jelen van, mivel ez a kapcsolat nélkülözhetetlen alapja. A szeretet mindig kapcsolat és minden egészséges kapcsolat elengedhetetlen része a döntés szabadsága. Valójában Isten képmását hordozzuk, amely a Krisztus teljessége által áll helyre. Ez teszi lehetővé számunkra, hogy szent és szeretetteljes kapcsolatokat ápoljunk vele és egymással.

A Teremtés könyvében leírt teremtetéstörténet szemnyitogató. A szuverén, Mindenható Isten szól és létrejön a világegyetem. Ez csupán annyi erőfeszítésbe kerül, hogy kimondta a teremtő erővel bíró „legyen...” szót. Isten uralma abszolút, és birodalmához semmi sem fogható – ezért döbbenetes és elképesztő, hogy az emberi szabadságot beleszötte a teremtés szövetébe. Isten páratlan teremtő és fenntartó ereje teljesen adott tény. Ez a szabadság éppen azért váratlan, mert – mint később megtudjuk – Isten nem csupán megengedi, hogy az emberek különböző döntéseket hozzanak, hanem azt is akarja, hogy az ő tökéletes művére is hatással legyenek; vagy segítenek felvirágoztatni a teremtetett világot vagy komoly károkat okozhatnak benne. Ezzel együtt a leghatalmasabb Isten óriási kockázatot vállalva megengedi, hogy döntéseink komoly jelentőséggel bírjanak.

Az Édenkertben „Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen eszel róla, halállal lakolsz.” (1.Mózes 2:17). A szabad választást Isten parancshoz kötötte. Először is van, aki azt gondolja magában, hogy ez Isten részéről nem igazságos dolog. Úgy gondolja, hogy vajon miért parancsolna Isten olyas valomit, amiről már a kimondás pillanatában nagyon jól tudja, hogy az ember nem fogja betartani, amit tőle kértek? Hát nem pont ezzel teremtette-e meg a kísértés lehetőségét? Nem. Isten ezt egyáltalán nem kísértésnek szánta. Ezzel adta meg a választás lehetőségét. És a kettő nem ugyanaz. A parancs pontosan azt jelenti, hogy az embernek szabad választási lehetőséget adott és elismerte azt (akaratának szabadsága).¹²² Egy működő kapcsolat elengedhetetlen feltétele a szeretet, a választás lehetősége; a döntés szabadsága. Ha a feleségemet rákényszerítettem volna, hogy engem szeressen, akkor nem lett volna beleszólása a kapcsolatba és nem lett volna szabad választása, hogy hozzám jöjjön. Valószínű, lenne közöttünk valamiféle kapcsolat, de az nem lenne igazi házasság. Miért? Azért, mert ha leuraltam volna, akkor az nem szeretet lett volna, hanem valami más. Valószínű, hogy inkább gépies robotként viszonyult volna hozzám, aki nem tudott volna önszántából másképpen dönteni. Az egészséges házasság egyetlen módja, ha mindkettőnknek meg van a választási lehetősége, hogy szeresse a másikat. Az igaz szerelem kockázata pont ebből fakad: dönthet úgy is, hogy nem engem szeret.

Amikor Isten megteremtette az emberpárt, akkor egy gyönyörűsége kertbe helyezte őket, melyben vibrált az élet és minden jóban részük volt. Az emberpárnak ezért semmit sem kellett tennie; Isten csupa jósága és kegyelme mindenben túláradozott, ő adta és ő biztosította szá-

---

¹²² Mildred Banges Wynkoop felhívja a figyelmünket arra, hogy John Wesley sokkal inkább az ingyen kegyelemre helyezte a hangsúlyt, nem pedig a szabad akaratra. Ezért a wesleyánus szentség hagyomány helyesebben fogalmaz, amikor az „akarat szabadságát” úgy fogalmazza meg, hogy azt a Szentlélek ereje mozgatja és felszabadítja az embert arra, hogy tevőlegesen megvallhassa Jézus Krisztusba vetett hitét, mely egyedül Isten üdvözítő kegyelme által lehet a miénk. Wynkoop, *Foundation of Wesleyan-Armanian Theology*, 69.

mukra az életet. Ugyanakkor Isten nem csinált belőlük robot, akik akár akarják, akár nem, tenniük kell Isten akaratát. Volt lehetőségük a jót választani, de a rosszat is. Meg volt a lehetőségük arra, hogy Istent szeressék vagy ne szeressék. Majdnem olyan volt, mintha Isten azt mondta volna nekik: „csak ezt az egyetlen dolgot kérem tőletek, mert én vagyok a ti Istenetek. Az viszont már tőletek függ, hogy engedelmeskedtek-e nekem. Én azt akarom, hogy a kapcsolatunk alapja a szeretet legyen, és ne a kontrol irányítsa.” Isten szabad akaratot akar adni nekünk, de nem azért, hogy megkísértsen bennünket, hanem azért, mert viszontszeretet vár tőlünk; azt akarja, hogy mi is őt válasszuk. Csakis ekkor lesz önként vállalt a köztünk lévő kapcsolat, és akkor fog szeretetben gyökerezni.

Soren Kerkegaard meg volt arról győződve, hogy az odaszánt akarat a megtisztított szív jele: „A szív tisztasága az, hogy egy dolgot akarjon.” A tiszta szív ellentétje a kétlelkű állhatatlan szív, amely szintén az akarat megnyilvánulási formája. A fő kérdés az, hogy a teljesen megszentelt ember tud-e ezután is vétkezni. Erre „igen” a válasz. Lehetséges eltántorodnunk a kegyelemtől, mivel az embernek mindig meg van a szabad döntési joga: vagy Istennek enged, vagy az előtte álló kísértésnek. A döntés szabadsága mindig a miénk, és pontosan a szeretet miatt (a szeretet okán)! A megtartó kegyelem által élt élet azonban teljesen másként működik; általa erőt kapunk, hogy ne vétkezzünk. Isten megtartó kegyelme által „igen”-t tudunk mondani Istennek, és „nem”-et a kísértésnek. Hitünket Isten ereje védi az által az élő reménység által, mely nekünk adatott a halálból feltámadt Jézus Krisztus által (1.Péter 1:3-4).

Pál őszintén megvallotta, hogy a Szentlélek nélkül az ő életében is a bűn uralkodott, méghozzá akkora erővel, ahogy egy rabszolgatartó uralja a rabszolgát. „Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat.” (Róma 7:19). Ördögi kör fogságában vergődve tette, amit nem akart, és nem tudta nem megtenni azt, aminek pedig tudta, hogy ellen kellett volna állnia. Szinte feljajdul: „Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?” (7:24). Majd így folytatja, hogy ennek vége, és a Szentlé-

lek ereje által már igent tud mondani Istennek, és nemet a kísértésnek. „Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! ... mert az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől. (7:25, 8:2). A Szentlélek ereje nélkül emberi erőnk gyenge és nem tudunk engedelmeskedni. A Szentlélek által azonban megkapjuk az engedelmességhez szükséges erőt. Nem arról van tehát szó, hogy a teljesen megszentelődött ember soha többé nem tud vétkezni, hanem arról, hogy megvan az ereje arra, hogy ne vétkezzon. Lényeges különbség az, hogy Isten megtartó kegyelme óv bennünket az eleséstől és nem mi magunk állunk meg.

A „hűség” a hisz szótóból ered. Wesley gyorsan hozzá is teszi, hogy a Szentlélek megerősíti az akaratunkat, és megtermi bennünk „a külső és a belső szentségre törekvő helyes vágyakat, azt a lelkületet, amely indulatainkat, szavainkat vagy tetteinket vezérli.”¹²³

A megtartó kegyelem jellemformáló ereje

A tanítványságról szóló, rendkívül hasznos és átfogó könyvében (After You Believe) N. T. Wright bemutatja, hogy hogyan formálódik a krisztusi jellem mind az egyének, mind pedig az egyház életében. Úgy beszél róla, hogy ez a kegyelemben való növekedés hosszan tartó és folyamatos munkája, mely a fegyelmezett lelki élet gyümölcse. Az ember gyakorlati élettelve, valamint szokásai formálják benne Jézus Krisztus képmását. Az ókori írók a jellemessé formáló folyamatot „erényes életnek” nevezték.

Wright könyvét azzal kezdi, hogy elmondja Chesley Sullenberger jól ismert, igaz történetét, akit ma már mindenki csak „Sully”-nek ismer. 2009. január 15. volt. Szokásos kedd délután New York-ban. A menetrend szerinti járat délután 3:26-kor szállt fel Charlotte felé véve az irányt. A gép kapitánya Sully volt. Elvégezte az összes rutin ellenőrzést. Minden a szokásos módon történt mindaddig, míg a felszállás után két perccel a gép bele nem csapódott egy vadliba rajba. Mindkét

---

¹²³ Wesley, „Sermon 85: On Working Out Our Own Salvation” III.2.

hajtómű komoly sérüléseket szenvedett és leállt. A gép épp Bronx felett északra tartott, amely a város egyik legsűrűbben lakott területe. Sully és a másodpilóta egy sor rendkívül súlyos döntéssel szembesült, méghozzá nagyon hirtelen. A gép 150 utasának élete a levegőben és több ezer ember élete a földön forgott kockán, nem is beszélve a saját életükről.

A legközelebbi kisebb repterek túl messze voltak, a New Jersey Turnpike reptéren landolni pedig kész katasztrófa lett volna. Egyetlen lehetőségük maradt: letenni a gépet a Hudson folyóra. A kényszerleszállás előtti három percben Sully-nak és a másodpilótának számtalan krízis beavatkozást kellett megtennie azért, hogy megóvják a gépet a lezuhanástól. (Wright kilenc komoly technikai feladatsort és egyéb más megoldandó dolgot sorol fel.) Döbbenetes módon sikerült nekik; a Hudson folyón landoltak! Mindenki biztonsággal hagyta el a gépet, miközben Sully Kapitány föl-le járkált a fedélzeten, hogy megbizonyosodjon arról, hogy mindenki megmenekül, mielőtt ő is elhagyja a helyszínt.¹²⁴

Sok ember állítja, hogy ez egy valóságos csoda volt, és bizonyos értelemben az is volt. Viszont felmerül a kérdés, mi volt benne a csoda? A csodák sok féle formában történhetnek. Vajon a csoda itt Isten óvó és védelmező keze volt? Természetesen nem kizárt. Azonban más szempontból is nézhetjük a történeteket. Lehet, hogy az igazi csoda Sully Kapitány jelleme volt; az a kiváló tulajdonsága, hogy képes hatalmas nyomás alatt nagyon gyors döntéseket hozni. Ha ebben az összefüggésben az „erény” szót használjuk, akkor elég furának érezhetjük, mivel a szó legszorosabb értelmében véve az erény „jó” és „erkölcsös” tulajdonságokat jelent. Wright viszont úgy érvel, hogy az „erény” szó valójában a következő jelentéstartalommal bír: „erény az, amikor valaki ezer apró döntést hoz, ami erőfeszítést és koncentrációt igényel, hogy valami helyeset és jót tegyen, ami nem jön természetesen, és amikor ezeregyedszer, amikor igazán fontos automatikusan azt teszi, amire szükség van.”¹²⁵

---

¹²⁴ Wright, *After You Believe: Why Christian Character Matters* (New York: HarperCollins, 2010). 18-20. (Miért is számít annyira a keresztény jellem?)

Más szóval, amikor úgy tűnik, hogy valami csak úgy, „magától értetődően megtörténik”, akkor rádöbbenünk, hogy az nem egyszerűen csak úgy „magától értetődő”. Wright rámutat, hogy ha bármelyikünk pont azon a napon, pont azon a gépen ült volna, és ha természetes módon történtek volna az események, akkor valószínű, egy lakóház oldalába csapódtunk volna. Az erény, a jellemesség – a mi esetünkben a tanítványság – a kegyelem által folyton fejlődik és alakul, hogy az ember egyre jobban olyan legyen, mint Jézus. Ez pedig nem magától értetődő módon történik. Csakis akkor jön „természetesen”, ha előtte már a bölcs és a megfontolt döntések és értékítéletek természetünk másodlagos jellemzőjévé váltak. Sully sem úgy született, hogy képes legyen utasszállító repülőt vezetni, sőt nem is azokkal a jellemvonásokkal született, melyekre pont azokban a kritikus, sorsdöntő pillanatokban szükség volt – például halált megvető bátorság, magabiztosan mozduló kezek, éles és villámgyors átlátó képesség, és a másokért érzett nagy fokú felelősségvállalás. Ezek olyan megszerzett készségek és begyakorlott tulajdonságok, amelyek az idő múlásával készség szinten működtek benne. Abban a kínos és rémisztő pillanatban pedig aktivizálódott és a kapitány már kezdte normálisnak érezni a helyzetet és tette, amit tennie kellett. Az, ami normálisként jön elő belőlünk, az korábban elméleti síkon az agyunkban és az izomzatunkban már rögzült, és az adott helyzetben már nem kell különösképpen gondolkodnunk, hanem bekapcsol az automatizmus. Másodlagos jellemként már a természetünk részévé vált.

Egyetlen olyan olvasót sem szeretnék megbántani, aki pilóta. De ha azon a napon, azon a gyorsan zuhanó gépen utasként ültem volna, nem igazán örültem volna olyan újonc pilótának, aki csak azt tudta volna megtenni, amit előtte megtanult. Ha azokban a pillanatokban, akkor kellett volna átlapoznia a fedélzeti kézikönyvet, vagy akkor kezdett volna a neten keresgélni vagy az agyában kutakodni, hogy vajon milyen vészhelyzeti forgatókönyveket tanult a pilótaképzőben, akkor képtelen lett volna egy ilyen krízisben cselekvőképes maradni, mivel ilyet előtte még soha nem élt át. Azt hiszem, hogy a történet másképpen

¹²⁵ Wright, *After You Believe*, 20.

végződött volna. Egy ilyen helyzetben nem elég az elméleti tudás, a halált megvető bátorság, de még a vakmerő elszántság se. Ez mind egyszerűen kevésnek bizonyul. Wright tapintatosan állítja, hogy abban a válságos helyzetben arra a gyakorlatias erényre volt a legnagyobb szükség, amely a kapitány természetének már korábban a részévé vált, másodlagos jellemvonása volt. Megvolt benne az a kiformalódott szilárd jellem, ami előhívta azt az emberfeletti erőt, amely csak az erényes emberre jellemző”. Ezért pontosan tudta, hogy abban a helyzetben hogyan vezesse a repülőgépet.¹²⁶ Még azt is megjegyezném, hogy nem akármelyik repülővel tudta volna mindezt megtenni, hanem csak azzal a konkrét géppel, melyet Sully már régtől vezetett, és amit tüzetesen ismert.

A „másodlagos tulajdonságok” kifejezés figyelmet érdemlő kifejezés, különösen a tanítványsággal, a szentséggel és a kegyelem vándorútjával kapcsolatban. Nem mindenki ért velem egyet abban, hogy az olyan tulajdonságok, mint a bátorság, a kitartás, a tudatos fegyelem, a higgadt megfontolás, a bölcsesség, a felfogóképeség, a helyes ítéletalkotás és a türelem nem magától értetődően fakad fel bennünk. Ezek olyan jellemzők, melyeket sokszor fájdalmas és nehéz körülmények között tanulunk, miközben mélyen beivódnak a jellemünkbe. Ezek mindig a tanult viselkedések közé tartoznak és nem az elsődleges (velünk született) tulajdonságunk. A szilárd, jól megalapozott jellem – az Újszövetség szerint és Wright meghatározása szerint is – „olyan gondolkodási és cselekvési mintát jelent, amely valakit annyira átjár, hogyha bárhol is belenézni, ugyanazt a személyt látnád, mivel személyiségének része a szilárd jellem.”¹²⁷

A megalapozott, szilárd jellem ellentéte az ingatag jellem, aki felületes és állhatatlan. Eleinte bárki képes őszintének, kedvesnek, pozitívnak és megnyerőnek mutatkozni, de minél jobban megismered, annál inkább megmutatkozik valódi jelleme. Az ilyen emberek kifelé nagyon szép kirakatot rendeznek be. Válságban vagy kritikus pillanatokban azonban már nem tudják magukat álcázni, hanem előtör belőlük valódi

---

¹²⁶ Wright, *After You Believe*, 27.

¹²⁷ Wright, *After You Believe*, 27.

énjük, és ekkor mutatkoznak meg valódi tulajdonságaik: tisztességtelenek, nyűgösek, türelmetlenek, önzők, követelőzők.”¹²⁸ Mi a probléma? Egyszerűen teszik, ami természetesen jön belőlük; nagyon is jól tudják, hogy másként kellene hozzáállni a dolgokhoz, de nem sajátították el azokat a másodlagos tulajdonságokat, mellyel helyesen tudnának reagálni a hirtelen jött helyzetekre vagy csalódásokra. Az ember jelleme nem a válságban születik, a válságban csupán megnyilvánul, a krízis hozza ki belőle az igazi arcát. Ilyen esetekben, amikor nincs időnk gondolkodni, akkor mutatkozik meg, hogy kik is vagyunk valójában.

H. Ray Dunning rámutat, hogy a XVIII. században a Wesley által használt fogalmak mennyiben különböztek napjaink fogalmától. Wesley a „hajlam” fogalmához nagyon hasonló értelemben használta az „indulat”, szót is. XVIII. században az „indulat” nem ingerlékenységet jelentett, vagy hirtelen felcsattanó természetet. Wesley az „indulat” szót egy ember beállítottságára használta. Arra, ha valaki megbízható, kitartó és lehet rá számítani”¹²⁹ Pontosabban fogalmazva ösztönös vonzódásnak nevezzük azt, amikor egy ember valamire összpontosít és ez tartósan jellemző rá; az a lelkiület fogja vezérelni a jellemét, melyet a kegyelem eszközei az idő múlásával munkálnak benne. Ez a későbbiek során már nem csupán pillanatnyi reakció lesz, hanem tartós és megszilárdult jellemmé, következetes erényes magatartássá válik az emberben. Ha pedig mindez igaz szándékkal párosul, akkor azt „szent indulatnak”, megszentelt lelkiületnek nevezi.

A „szent indulat” Wesley tanítványsággal kapcsolatos tanításaiban gyakran használt kifejezés volt; különösen a Galata levélben írt Lélek gyümölcseről szóló elmélkedéseiben. „A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívettség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Galata 5:22-23). Ennek az igeversnek több aspektusát is érdemes megfigyelni. Az egyik például az, hogy Wesley mindig gyorsan hozzáfűzte, hogy a „gyümölcs” egyes számban van, nem pedig többes számban (gyümölcsök). Amennyiben többes számban szerepelne,

---

¹²⁸ Wright, *After You Believe*, 27.

¹²⁹ Maddox, *Responsible Grace*, 69.

akkor egyesek hajlamosak lennének arra következtetésre jutni, hogy az egyik „gyümölcs” fontosabb, mint a másik; mintha a hűség fontosabb lenne, a szívesség pedig elhanyagolható. A gyümölcs gyűjtő fogalom és azt bizonyítja, hogy Isten Lelke munkálkodik. Ezek egymástól nem függetlenül jelennek meg, hanem egységben. Lelki fejlődésünk nyomán a kilenc gyümölcs kölcsönhatásban együttműködik és lenyűgöző módon kiábrázolja milyen az, amikor a megszentelt élet a Szentlélek irányítása alatt áll. N.T.Wright rámutat arra, hogy „nem kell szakosodni.”¹³⁰ Ahogy az őszibarack fát arról lehet megismerni, hogy őszibarackot terem, ugyanígy a keresztény embert is arról lehet megismerni, hogy a Lélek gyümölcseit termi, ezt pedig az ember életében a benne lévő „megszentelt tulajdonságok összességében” nyilvánul meg. Nem meglepő, hogy Wesley sietve hozzátette: a listán szereplő minden egyes „szent indulat, megszentelt lelkiület” a szerelem tulajdonsága, mivel az igaz szeretetet ez a kilenc gyümölcs jellemzi. Végére is a kegyelem vándorútján eljuthatunk odáig, hogy Krisztus minden jellemző tulajdonsága megnyilvánul az életünkben.

A kegyelem vándorútjával kapcsolatban nagyon fontos megértésünk, hogy ezek az erényes tulajdonságok nem azonnal jelennek meg az életünkben. Randy Maddox ki is fejt: „Isten újjászülő (megmentő) kegyelme felébreszti a hívőben az erényes tulajdonságok „szunnyadó magjait”. Ahogy elkezdünk növekedni a kegyelemben, ezek a magvak csírázni kezdenek, megerősödnek és gyümölcscsé formálódnak. Szabadságot kapunk, ez a növekedés pedig felelősségteljes együttműködésre ösztönöz bennünket, mert enélkül esetleg elhanyagolnánk vagy elfojtánánk Isten kegyelmének erejét.”¹³¹ Maddox magyarázatából nagyon sokat tudnánk még meríteni. A legfontosabb dolog azonban az, hogy megragadjuk a lényegét: csak akkor növekszik bennünk az erény, ha tápláljuk.

---

¹³⁰ Wright, *After You Believe*, 195.

¹³¹ Randy Maddox, „Reconnecting the Means to the End: A Wesleyan Prescription for the Holiness Movement,” *Wesleyan Theological Journal*, vol.33, No.2 (1998 őszi szám) 41.

A maga idejében Isten kegyelme által üdvösséget kapunk és megszentel bennünket. Ez teszi lehetővé, hogy elindulhassunk a krisztusi hasonlatosság útján; a kegyelem elveti bennünk a megigazulás magjait. Lélegzetelállító kegyelmi útra indulunk. Szabaddá válunk arra, hogy elhagyjuk a bűnös életet és elhagyjuk önző útjainkat. Felszabadulunk arra, hogy teljes szívünkől, lelkünkől, erőnkől és elménkől szeressük Istent. Mindenképp érdemes megjegyezni, hogy a három marandó erény a hit, a remény és a szeretet (1.Korinthus 13:13). A Lélekkel betöltött életből fakadó és felnövekedő gyümölcs pedig megterem bennünk. A Szentlélek gyümölcse nem hirtelen fog teremni és Wright helyesen fogalmaz, amikor azt mondja, hogy „nem is magától, automatikusan növekszik”. Természetesen vannak ígéretes előjelei annak, amikor a gyümölcs körvonalai már kezdenek kibontakozni. „Sok újonnan született keresztény – különösen, ha hirtelen megtérés történt az életükben – beszámol arról, hogy saját legnagyobb megdöbbenésükre drámai fordulat következett be az életükben. Elvesztették a „test cselekedetei” iránti érdeklődésüket, és hirtelen feltört bennük a vágy, hogy szeressenek, megbocsássonak, szelídek legyen és tiszták. Felteszik a kérdést, hogy vajon honnan jön mindez, hisz rájuk ez soha nem volt jellemző. Ez nagyon csodálatos dolog; a Szentlélek működésének biztos jele.”¹³²

A hihetetlen módon bekövetkezett változás nem más, mint a kegyelem egyértelmű ajándéka. Megváltozott bennük a rossz dolgok iránti vonzódás és helyébe lépett a szeretet iránti vonzódás. Meg kell jegyeznünk, hogy egy új keresztény nem lehet passzív. Meg kell valósítania önmagában mindazt, amit Isten munkál benne. Ugyanaz a kegyelem, mely lehetővé tette irányultsága megváltozását, ezután növekedésre fogja ösztönzi; új szokások és új élevitelük révén ki kell munkálniuk magukban a „megszentelt lelkületet”. Wright éles tanítványi képzelőerővel pontosan fogalmaz, amikor azt mondja: „Ezek az új vágyak virágozni kezdenek; hogy megteremjék azt a kívánatos gyümölcsöt, mellyel a kertész még csak most ismerkedik. Fel kell fedezned,

---

¹³² Wright, *After You Believe*, 195-196.

hogy milyen metszésre és milyen ápolásra van szüksége a növénynek, hogyan kell öntözni, hogyan kell megvédeni a madaraktól és hogyan kell a mókusokat távol tartani. Óvni kell a penészgombáktól, a borostyántól és más hasonló élősködő parazitáktól, nehogy elszívják a táplálékot a nemes növénytől. A fiatal törzset védeni kell, hogy egy erős vihar ki ne csavarja. Csak gondos ápolás után tud majd gyümölcsöt hozni.”¹³³

Természetesen a rügy annak a jele, hogy „Krisztus reménysége, a dicsőség reménysége benned él” (Kolossé 1:27), ezzel együtt viszont a „krisztusi jellem” gyümölcsének is növekednie kell; ehhez pedig mi vagyunk a kertészek. Az elvetett mag szárba szökken és idővel gyümölcsöt terem. Az odaadó krisztusi vonzalom gyümölcse pedig a megszentelt jellem, az új beállítottság, a megváltozott gondolkodásmód és olyanettek sorozata, melyben már nem a velünk született, hanem a másodlagos tulajdonságaink szerint működünk.¹³⁴ „Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek.” (János 15:8) A rügy gyümölcscsé érik – a mag tökéletes erénnyé válik, tökéletes jellemé fejlődik. Mindezt pedig Isten megtartó kegyelme és életet adó ereje teszi lehetővé.

Bűn és erény

Pál így inti a korinthusi keresztényeket: „Önmagatokat tegyétek próbára, hogy hitben jártok-e! Önmagatokat vizsgáljátok meg! Vagy nem ismeritek fel magatokon, hogy Jézus Krisztus bennetek van? Ha nem, akkor még kipróbálatlanok vagytok.” (2.Kor. 13:5). Eugene Pe-

---

¹³³ Wright, *After You Believe*, 196.

¹³⁴ „Wesley szóhasználatával élve a keresztény tökéletes cselekedet a keresztény tökéletes lelkiületből fakad. Fontosnak tartotta, hogy a jó szokásokat be kell gyakorolni, mert ez szabadítja fel az embert az eredendő bűnös természetéből fakadó cselekedetek rabságából – olyan szabadságot kapunk, mely a fegyelmezett életgyakorlatból fakad. (például ez olyan szabadság, mellyel begyakorolsz egy Bach művet, hogy tökéletesen el tud játszani a koncerten).” Maddox, *Responsible Grace*, 69.

terson a tőle megszokott stílusban éles meglátással fejtegeti ezt az igét: „Próbáljátok meg magatokat és bizonyosodjatok meg felőle, hogy szilárdak vagytok-e a hitben. Ne sodródjatok ide-oda és ne vegyetek mindent természetesnek. Rendszeresen teszteljétek magatokat. Első kézből bizonyosodjatok meg, hogy Jézus Krisztus bennetek van, ne csupán hallomásból. Ha nem feleltek meg a tesztnek, akkor tegyetek érte valamit. (The Message Biblia 2.Cor.13:5)

A rendszeres szűrővizsgálat mindig sokkal jobb, mintha az ember szívinfarktust kap vagy agyvérzést. Az időben felfedezett probléma szinte minden esetben kezelhető. Hasonlóképpen egy drága gép esetében is a tervezett karbantartás betartása általában meg tud előzni egy katasztrofális lerobbanást. A bibliai időkben a történelemben is láthatjuk, hogy negyven napos felkészülési időszakok voltak, melynek célja a megtisztulás és a belső lelki önvizsgálat volt.¹³⁵ Ugyanezt a célt szolgálják a keresztyén körökben megrendezett ébredési konferenciák és hitmélyítő alkalmak is, amikor személyes önvizsgálatot tartunk és közösségi szinten is felmérjük az állapotunkat. Pál is utal a korinthusiaknak arra, hogy a lelki növekedés feltétele a szellemi egészség. Pál lelkületéhez hasonlóan Wesley is ragaszkodott ahhoz, hogy a hívők kis létszámú csoportokban találkozzanak (osztályokban, ahogy ő nevezte), ahol a fegyelmezett lelki életet gyakorolják és lelki egészségüket vizsgálják.

Melyek a lelki szívbetegségekre utaló intő jelek; mik a tünetek? Az egyház a hatodik században az intő jeleket „halálos bűnként” vagy „halálos vétekként” határozta meg. Épp úgy, ahogy a magas koleszterinszint is egy esetlegesen bekövetkező szívprobléma intő jele, vagy a villanykörte pislogása meghibásodást jelez, ugyanúgy a bennünk jelen lévő bűnök a tanítványi életünkben is egészségtelen tendenciára utalnak, ha pedig figyelmen kívül hagyjuk őket, akkor az lelki halálhoz vezethet. Az egyháztörténelem során a bűnről alkotott felfogás általában

---

¹³⁵ A keresztyén kalendáriumban a 40 napos böjti időszak is erre negyven napos belső önvizsgálatra épít.

„hét halálos bűnt” nevezett meg, de ettől természetesen sokkal több van és nagyon szerteágazó. Néhányat felsorolunk közülük.

büszkeség: önmagát Isten helyébe emeli, élete középpontjának és céljának önmagát tekinti és nem hajlandó elismerni, hogy teremtett lényként Istentől függ.

Tiszteletlenség: nem hajlandó Istent imádni, szándékosan mellőzi, vagy csak felületesen viszonyul hozzá; a keresztény szentségekhez cinikusan áll hozzá, illetve a kereszténységet csak önös érdekeire használja.

Szentimentalitás: kedvét leli a jámbor érzésekben és rajong a szeretetások külsőségeiben anélkül, hogy életében a személyes szentségre törekedne; nem veszi fel saját keresztjét és nem hoz áldozatot; neki fontosabb a vallási rajongás, mint az áldozatos odaszánás.

Bizalmatlanság: nem hajlandó elismerni Isten bölcsességét és szeretetét; indokolatlanul gyötri az aggodalom, szorongó, lelkiismeretlen vagy maximalista; az életét maga akarja kézben tartani, vallásos módszerekkel igyekszik mindent a kezében tartani és irányítani; félnk és gyáva.

Engedetlenség: Isten ismert akaratának visszautasítása; nem hajlandó megismerni Isten Szentírásban kinyilatkoztatott természetét; a bizalmat megtöri felelőtlenség, áruulás és másoknak szükségtelenül okozott csalódással; áthágja a törvényes és az erkölcsi határokat.

Megátalkodottság: nem hajlandó felvállalni a bűneit és nem akar velük szembe nézni, nem akarja Istennek sem bevallani; öngizult, mert úgy gondolja, hogy a bűnei jelentéktelenek, úgy gondolja, hogy a vétek az élet természetes része és úgy sem tudja elkerülni. Felebarátaitól nem hajlandó bocsánatot kérni és kibékülni velük; sőt önmagának is képtelen megbocsátani.

Hiúság: nem hajlandó elismerni Istent és embertársai érdemeit is elvitatja. Fennhéjázó, nem gondolja, hogy Istentől vagy embertársaitól bármi jót is kapna; dicsekvő, öntelt, önmagát tömjénezi, hivalkodó; mivel hiú, ezért vannak olyan dolgok, melyekre kifejezetten érzékeny.

Arrogancia: fennhéjázó és vitatkozó; véleményét fenn hangoztatja és makacs.

Neheztelés: elégedetlen mindazzal a tehetséggel, képességgel és ajándékkal, amit Istentől kapott, sértődötten visszautasítja mindazt a lehetőséget, amit akár Isten akár más ember az ő jólétéért, az érdekében tenni szeretne; Isten és emberek iránti lázadás, gyűlölet vagy cinizmus jellemzi.

Irigység: elégedetlen Isten teremtetési rendjében elfoglalt helyével kapcsolatban; ez féltékenységből, rosszindulatból vagy mások iránti, mások bizonyos dolgaival kapcsolatos megvetésből nyilvánul meg.

Mohóság: nem tartja tiszteletben mások integritását. Ez abban nyilvánul meg, hogy „túl akar rajtuk tenni” az anyagiak felhalmozása terén azért, hogy saját értékességét bizonyítsa; más embereket saját érdekei érvényesítése érdekében kihasznál; mások rovására mindig magasabb státuszra tör és hatalmaskodik.

Kapzsiság: öncélúan áhítozik az egyébként természetes javak mértéktelen megszerzésére; mindent magának akar, hogy aztán féktelenül pazarolhasson; extravagáns módon, saját lehetőségeit meghaladó nagyzással él, ez pedig mértéktelen becsvágyban és másokat leuraló ambíciókban nyilvánul meg; jogot formál mások dolgaihoz, indokolatlanul bitorolja azokat; csípős modora van és fösvény.

Torkosság: az ételek és italok természetes étvágyának mértéktelen kielégítése; az öröm és a kényelem túlzott hajszolása, ami gátlástalanságban és az önfegyelem hiányában nyilvánul meg.

Kéjsóvárság: visszaél a szexszel; erkölcstelen, rámenő, álszemérmesen megjátssza magát és kegyetlen; nem hajlandó beismerni, hogy a szexualitás Isten által rendelt helye a házasság.

Restség: nem hajlandó semmi erőfeszítést se tenni, amikor saját növekedésére, mások szolgálatára és áldozatvállalásra adódik alkalom; lusta passzivitása lelki, szellemi vagy fizikai kötelességek terén is meg nyilvánul; családját elhanyagolja, nem számíthatnak rá; igazságtalanság láttán közömbös, érzéketlen a szenvedők, a rászorulóknak, a magányosoknak és a kirekesztettek szenvedése iránt.

A figyelmeztető jelek esetleg jelentéktelennek tűnnek, de ettől még a lélekre nézve veszélyesek. Az életben sokszor megtörténik, hogy szeretnénk visszakapni az egészségszűkületünket. Ilyenkor változtatunk az életmódunkon, szükség esetén félretesszük a vágyainkat és megfelelő étrendet alakítunk ki, esetenként gyógyszert is szedünk. Meg kell adnunk a testünknek azokat a tápanyagokat, amelyekre szüksége van, vagy olyan elemeket kell pótolni, amelyet önmaga nem tud előállítani. A kertünkkel is ez a helyzet: ha azt akarjuk, hogy jobb és szebb gyümölcsöt teremjen, akkor trágyázzuk, a növények egészségtelen részeit rendszeresen eltávolítjuk. Az az igazság, hogy mindkettő, a testünk és a kertünk is jobban teljesít, ha nem gyors megoldásokra törekszünk. Legjobb a rendszeres, folyamatos karbantartás és az odafigyelés. Ugyanez érvényes a tanítványi életünkre is. Természetesen nem lehet gyorsan és egyszerűen megszabadulni bizonyos egészségkárosító szokásoktól anélkül, hogy valami jobbra vagy egészségesebbre ne cserélnénk. A változás érdekében valami jobbát kell találni; olyat, ami kiszorítja a régi rosszat. A szerfűggséből gyógyuló emberek elmondják, hogy a leszokás során valami mást kell kapniuk azért, hogy a káros szert le tudják tenni. Szükségük van a kényyszer erejénél magasabb rendű lelki szenvedélyre, mely kiszorítja a függés iránti alacsony rendű testi sóvárgást. Hasonlóképpen szükség van egy olyan rendszeres „karbantartási programra” is, mely a kegyelem vándorútján segít bennünket – ennek rendszeresnek, szisztematikusnak kell lennie, hogy tanítványi életünket a legjobb formában tudjuk tartani.

Mi lehet az a jó, amely halálos vétkeink helyére léphet? Mi a megtartó kegyelem egészségmegőrző terve? Ezt az Újszövetség konkrétan meg is határozza: ez pedig a Szentlélek kívánatos gyümölcse – ezek azok az életadó erények, melyek a test alantas ösztönei fölé tudnak kerekedni. Ez a rendszeres, módszeres, szisztematikus gyakorlat, melyet lelki fegyelemnek nevezünk. A sportolók rendszeresen futnak, nyújtásokat végeznek és súlyt emelnek – nem azért, mert élvezik vagy éppen ezek nélkül unalmas lenne az éltük, hanem azért, mert eltökélt szándékuk, hogy kitűzött céljaikat mindenképp elérik. A lelki önvizsgálathoz nem kell nagyműtétet végeznünk magunkon. Inkább lelki-szellemi jólétünket kell rendszeresen ellenőrizni. Ennek hatékony gyógyszere a

lelki fegyelem, az önuralom, amely olyan egészségvédelmi terv, mely fokozza Isten munkája iránti fogékonyságunkat. Így tudunk megmaradni a kegyelemben.

Önfegyelem, mint a kegyelem eszköze

A Zsidókhoz írt levél szerzője hangsúlyozza a lelki fegyelem fontosságát. „Az első pillanatban ugyan semmiféle fenyítés nem látszik örvendetésnek, hanem keservesnek, később azonban az igazság békességes gyümölcset hozza azoknak, akik megedződtek általa.” (Zsidók 12:11). Ugyanakkor a fegyelemnek lehet bennünk negatív felhangja is, ha úgy tekintünk rá, hogy ez valami rossz cselekedetnek a büntetése. Zsidókhoz írt levél azonban megláttatja velünk, hogy van olyan helyzet is, amikor a lelki fegyelem célja, hogy megóvjon bennünket vagy erősebbé tegyen. Erre a szempontra utal a Zsidókhoz írt levél tizenkettedik rész is. „Szenvedjétek el a fenyítést, hiszen úgy bánik veletek Isten, mint fiával. Hát milyen fiú az, akit nem fenyít meg az apja? Ha pedig fenyítés nélkül maradtok, amelyben mindenki részesül, fattyak vagytok, nem pedig fiak.” (Zsidók 12:7-8).

Két megjegyzés: (1) a szerző el sem tud képzelni olyan gyermeket, akinek ne válna hasznára a szülői fenyítés; (2) a fegyelmezést a mennyei szeretet megnyilvánulásának tekinti. A fegyelem hozzátartozik ahhoz, hogy szeretjük a gyermeket. Ugyanakkor fontos megkülönböztetnünk a büntetést és a fegyelmet: „azt nem büntetésnek szánjuk, ha nem rendelünk pizzát az éjszaka közepén, vagy megtiltjuk neki, hogy éjjel az utcákon kóboroljon, de az sem, ha nem nézheti meg a Netflixen azt, amit éppen ő akar. A bölcs szülő tudja, hogy ez nem büntetés; ez nevelés. Tudja jól, hogy a gyermeket ezzel a jövőre készíti fel. Lehet, hogy ez a gyerekeknek nem tűnik éppen igazságosnak, néha még kegyetlennek is tartja, de eljön az a nap, amikor majd értékelni fogja azokat a határokat, melyeket szerető szülei azért szabtak, hogy megóvja őt, és azért, hogy egészséges és jól működő felnőtté váljon. Isten is épp így bánik velünk. Fegyelmez bennünket, szent életre nevel. Lehet ugyan, hogy időnként ez nem tűnik kellemesnek, de végtére elveti bennünk azokat a magokat,

melyek később megtermik a békesség gyümölcse és az igaz életet. Ne felejtjük azt, hogy erre nevelnünk kell bennünket.

E. Stanley Jones bölcsen fogalmaz: „Az üdvösséget nem tudod megszerezni fegyelem által; ez Isten ajándéka, fegyelem nélkül viszont nem tudod megtartani.”¹³⁶ Ami a jellemformálást illeti, Szent Ágostonnak tulajdonítják azt a mondást, hogy az erény „természetünkkel egybecsengő jó szokás”. Jones továbbá példaként említi Jézus egyszerű szokásait. Ő mindenben Istentől függött és rá támaszkodott. Egyéni életében a napi szokásait fegyelmezetten betartotta: „Három dolgot tett rendszeresen: (1) ’felállt és szokása szerint felolvasott az Írásokból’ – rendszeresen olvasta Isten Igéjét, (2) ’kiment a hegyre, hogy szokása szerint imádkozzon’ – rendszeresen imádkozott. (3) ’szokása szerint tanította őket’. Ez a három egyszerű szokás jellemezte az életét.”¹³⁷ Megszentelt szokások alakítják ki a helyes fegyelmet. Wesley felfogása szerint a megszentelt élet akkor alakul ki a hívőben, ha a gyülekezet életében részt vesz és rendszeresen gyakorolja a „a kegyelem eszközeit” – ahogy ő nevezte. Lelki fegyelmeinként is ismerjük a fogalmat. A kegyelem eszközei Isten átalakító kegyelmét közvetítik felénk. Ezek azok a tevékenységek, melyek Isten munkáját végzik bennünk a kegyelem vándorútján.

Wesley számára ezeket az eszközöket a kegyes cselekedetek és a kegyelem munkája közvetítette. Kegyes cselekedetek azok, melyekkel személyes kapcsolatunkat építjük Krisztussal. A kegyelem munkája pedig Isten szolgálatában végzett munkánkhoz és a viláágért végzett misszióhoz kapcsolódik. A kegyes cselekedetek és az irgalmasság az egyén életének része (ezt egyedül is megteheti), közösségi része pedig az, amit mások érdekében közösen kell megtennünk.

---

¹³⁶ Idézet E. Stanley Jones, *Conversion* (Nashville: Abingdon Press, 1991), c. művéből. Richard J. Foster és James Bryan Smith, eds, *Devotional Classics: Selected Readings for individuals and Groups* válogatott írásaiban (Englewood, CO, 1990), 281.

¹³⁷ Uo. 282. áhítat válogatásában.

A személyes kegyes cselekedetek közé tartoznak az alábbiak: Igén való elmélkedés, imádkozás, böjt, hitem megosztása (evangélizálás) és bőkezű adakozás mindabból, amink van. A közösségi kegyes cselekedetek: istentisztelet, részvétel az Úrvacsorában, keresztség, felelősségvállás egymás felé (közösség egymással), bibliatanulmányozás, igehirdetés. Hangsúlyozzuk, hogy az egyházi alkalmakra nem azért járunk, mert keresztények vagyunk, hanem azért, mert ezek „Szentlélektől átjárt gyakorlatok, melyek megőrzik és megreformálják a benned lévő szeretet; életet formáló események éhséget gerjesztő szertartások és szeretetet alakító liturgiák”, és ezeken keresztül tanuljuk meg magunkra öltetni Krisztust. (Kolossé 3:12-16).¹³⁸

Szentségek, mint a kegyelem eszközei

Érdemes még néhány részletet megemlíteni, hogy a kegyelem vándorútján mennyire fontosak a sákramentumok (szentségek). A „sákramentum” szó latinból származik, ami azt jelenti: „megszentelni, felszentelni” vagy „szentté, mennyeivé tenni”, ami viszont a görög „misztikus, titokzatos” szóból származik. Amikor a kettőt összevonjuk, akkor a szentség jelentése „szent misztérium”. John Wesley saját meghatározásához kölcsön vette az anglikán katekizmus imakönyvének megfogalmazását (mely Szent Ágoston tömör definícióját vette át), és a jobb érthetőség kedvéért egy kicsit módosította: „A belső kegyelem külső megjelenése, és eszköz, mely által ugyanazt [a kegyelmet] kapjuk.”¹³⁹ N. T. Wright a szent misztérium és az eszköz gondolatát ötvözve úgy írja le a szentségeket, mint „azok az pillanatok, amikor a mennyei élet titokzatos módon megérinti a földi életet.”¹⁴⁰ Néhány keresztény tradíció több, mások kevesebb szentséget tartanak. A protestánsok általában

---

¹³⁸ James K.A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit* (Grand Rapids: Brazos Press, 2016), 68-69.

¹³⁹ Rob L. Staples, *Outward Sign and Inward Grace: The Place of Sacraments in Wesleyan Spirituality* (Kansas City, MO: Beacon Hill Press of Kansas City, 1991), 21.

¹⁴⁰ Wright, *After You Believe*, 223.

kettőt hirdetnek: a keresztséget és az Eucharisziát (melyet Úrvacsorának is neveznek).¹⁴¹

John Wesley lelkesítette híveit, hogy „Isten összes rendelésének megtartásával (lelki fegyelemmel) éljenek.”¹⁴², különösképpen pedig tartsák meg az Eucharisziát. Úgy beszél róla, mint „a kegyelem nagy csatornája”, melyen át ránk árad a kegyelem, sőt tanítása szerint az úrvacsoravétel az első lépés üdvösségünk munkálásában is.¹⁴³ Egy ilyen erőteljes nézőpont abból a meggyőződéséből fakadt, hogy az úrvacsora több, mint Krisztus haláláról való szimbolikus megemlékezés. Az ember Krisztus valódi jelenlétét akkor tapasztalja meg a Szentlélek által, amikor befogadja az Úr jelenlétét.¹⁴⁴ Ez arra készítette Wesleyt, hogy két jelentős következtetést vonjon le. Először is, mert a kegyelem jelen van minden erővel rendelkező keresztyén életében, ezért az úrvacsorát olyan gyakran kell venni, amilyen gyakran csak lehet. Másodszor pedig azért, mert a Szentlélek jelenléte az úrvacsorai közösségben kínálja Isten üdvözítő, megszentelő és megtartó kegyelmét.”, mely felfogható úgy is, hogy „megtérésre hív”.¹⁴⁵ – a bűnbánó szívű ember üdvözülhet – és ezzel a szentség közvetítésének eszköze. Az Úrvacsora ekkora becsben tartása indította Rob Staples-t Názáreti teológusát arra, hogy az Eucharisziára úgy utaljon, mint ami „a megszentelőds szentsége”.¹⁴⁶

---

¹⁴¹ A kétféle szentséget azzal magyarázzák, hogy csak azt gyakorolják, melyet maga Jézus Krisztus hagyott ránk (az Úrtól kapott szentségek).

¹⁴² Wesley, *A Plain Account of Christian Perfection*, 45. tanács

¹⁴³ Maddox, *Responsible Grace*, 202.

¹⁴⁴ Amikor Jézus azt mondja, hogy 'az én emlékezetemre', akkor a görög eredeti szöveg az anamnesis szót használja. Staples, *Outward Sign and Inward Grace*, 252. Wesleyt saját édesanyjának bizonyossága is megragadta, aki úrvacsora vételekor jutott hitbizonyosságra. Hasonló tapasztalatokról sokan mások is beszámolnak. Wesley meg volt arról bizonyosodva, hogy ez egy Eucharisztikus, kegyelmet közvetítő pillanat, melyben drámai módon 'újra és újra megjelenik közünk' Krisztus egyszeri és végérvényes áldozata, mely üdvözítő hatalmat közvetít." Maddox, *Responsible Grace*, 203.

¹⁴⁵ Staples, *Outward Sign and Inward Grace*, 201-249.

¹⁴⁶ Staples, *Outward Sign and Inward Grace*, 201-248.

A keresztség sokkal több, mint egy egyszerű szertartás vagy rituálé, és nem egyszerűen egy nyilvános hitvallás. Ez a cselekedet megjeleníti azt a tényt, hogy Krisztussal együtt mi is meghalunk és vele együtt fel is támadunk. „A keresztség által ugyanis eltemetettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk.” (Róma 6:4). Egyetlen ember sem tud „csak úgy besodródni az Isten Országába –ugyanis meg kell halnia a bűnnek és önmagának, és életre kell kelnie az új életre.”¹⁴⁷ Ez a pillanat a keresztség pecsétje. „A keresztség kristálytisztán megmutatja, hogy minden keresztény életet a kereszthitelesít, a kereszti munkájába bevonja és mindenkinek fel kell vennie saját keresztségét és úgy követni Jézust.”¹⁴⁸ Wesley nem vette fel a keresztséget a kegyelmi eszközök hivatalos listájára, de ez nem azért volt, mert alábecsülte volna a lényegét, hanem azért, mert ennek inkább egy „belépő” szerepet tulajdonított, amikor a megtérő csatlakozik a hívők közösségéhez. Ez a hívő ember életében csupán egyszer megtörténő esemény. Így Wesley számára a keresztség azt jelezte, hogy a benne részesülő ez által lép rá a szentség útjára.¹⁴⁹ Wesley a keresztséggel kapcsolatos nézetei terén nagyrészt összhangban volt az angol reformátorokkal, de néhány lényeges pontban el is tér azoktól. Maddox szerint Wesley sokkal nagyobb hangsúlyt helyezett „a kegyelem átalakító erejére az életünkben” a „jogi értelemben vett kegyelemmel” szemben, mely a bűnbánat és a bűnbocsánat fontosságát hangsúlyozza. Ez azért lényeges, mert a keresztség nem csak azt jelenti, hogy bűneink megbocsáttattak, hanem azt is, hogy bűnös természetünkől meggyógyultunk és a bűn által okozott összetörtségből is.¹⁵⁰

---

¹⁴⁷ Wright, *After You Believe*, 281.

¹⁴⁸ Wright, *After You Believe*, 281.

¹⁴⁹ Staples, *Outward Sign and Inward Grace*, 98, Maddox. *Responsible Grace*, 222.

¹⁵⁰ Az üdvösség értelmezése terén lényeges eltérés van a nyugati (latin) és a keleti (görög) kereszténység között. „A nyugati kereszténység (mind a protestáns, mind pedig a katolikus) elsősorban a jogi értelemben vett kegyelemre helyezi a hangsúlyt

Ezenkívül Wesley számára, bár a keresztség „elég ugyan a kereszteni élet megkezdéséhez”, de szerinte emellett a hívő legyen odaszánt és éljen felelősségteljesen azzal a kegyelemmel, mely a teljesség megéléséhez szükséges.”¹⁵¹ Ebben az értelemben véve a keresztség annak a jelképe vagy szimbóluma, hogy a keresztkelő hajlandó teljesen odaszántani magát és megteszi mindazt, ami a megszentelt élet táplálásához és az abban való növekedéshez szükséges.

A Názáreti Egyház története, Paul Bassett egyszer azt mondta nekem, hogy a keresztségről talált legkorábban lejegyzett liturgiában a IV. század második felében az is szerepel, hogy a hivatalos személy kezei rátételével a következő szavakat mondta (az én olvasatomban): „Most pedig fogadd Urunk Jézus Krisztus kegyelmét és gyógyítását. A Szentlélek munkálkodjon a bensődben és most, hogy víztől és Lélektől születtél, légy hűséges tanú.” Összefoglalva: kegyelmet kaptam; meggyógyultam; Jézus tanítványa leszek.

Számonkérhetőség

A tanítványi élet témakörében a megtartó kegyelem tárgyalása hiányos lenne – különösen a Wesleyánus szentség hagyományt követők szemében –, ha nem említenénk, hogy mennyire fontos a számonkérhetőség. Wesley ennek a gyakorlati kereteit is kidolgozta. Meg volt róla győződve, hogy ez minden növekedésben lévő keresztyén életében nélkülözhetetlen. Megértette, hogy az ember nagyon hajlamos az én-központúságra (ami ahhoz vezet, hogy megfélemledik önmagáról), és azt, hogy állandó kísértése az elszigetelődés, ezért Wesley öt szintet vezetett be, melyet keresztyén konferenciáink nevezett. Ezek a „társaságok” (hasonlóan a vasárnapi iskolai osztályokhoz a keresztyén nevelést és ok-

---

központi szerepet tulajdonítva a bűnnek és a bűnbocsátnak/a feloldozásnak. Míg a keleti ortodox megváltástan tipikusan nagyobb hangsúlyt helyez a bűn-betegség természetéből való gyógyulásra és annak gyógy módjaira.” Maddox, Responsible Grace, 23. Wesley a keresztség jelentőségéről alkotott nézetei mindkettőt tartalmazták, de hozzáteszi a gyógyulás és az életadás szempontjait is.

¹⁵¹ Maddox, Responsible Grace, 23.

tatást célozták), „osztályok” (erre később még visszatérünk), „kis csoportok”, „válogatott csoportok” (vezető képzésre és mentorlásra) és „bűnbánó csoportok” (helyreállításra).

Míg a keresztény társaságok minden szintje jól szolgálta a kegyelem eszközét, Wesley vallotta, hogy az osztályok találkozási a keresztény közösség szíve-lelke. Ezek nélkülözhetetlen abban, hogy az emberek növekedjenek és egyre jobban tudjanak hasonlítani a Krisztusra. Mind ezt metodikusan megszervezte. Ebből lett a metodista mozgalom „módszere”. Sokan állítják, hogy Wesley ezzel a szervezési módszerrel járult hozzá leginkább a megszentelt élet kialakításához. Elsősorban nem is a keresztény nevelésre összpontosított, hanem a viselkedésre. Hangsúlyozta, hogy mennyire fontos a praktikus közeg kialakítása, mely a helyes spiritualitási gyakorlat megvalósítását szolgálja. A biblia-tanulmányozás és a doktrínák oktatása ugyan fontos volt, de minden a társaságok keretein belül valósult meg. Az emberek osztályokban találkoztak, ahol mindenki a saját lelki növekedésének megfelelő szintű kérdéseket tehetett fel. Személyesen jelen voltak, egymás szemébe nézve teheték fel a kérdést: „No, és hogy van a lelked?” Számonkérték egymástól, hogy hogyan növekednek a kegyelemben, és szükség szerint biztatták is egymást, hogy tovább haladhassanak a szív és az élet szentsége felé.¹⁵²

A XVIII. század leghíresebb protestáns prédikátora azonban nem John Wesley volt. Ez a titulus egy másik angol igehirdetőt, George Whitefield-et illeti. A nyugati világban a kimagasló személyiséggel rendelkező és dinamikus prédikátort, Whitefieldet általában a protestantizmus hangjának tartották és ő volt, aki az angliai Nagy Ébredést Észak Amerikába is elvitte.¹⁵³ Wesley és Whitefield közeli jóbarátok voltak és

---

¹⁵² Ezt az osztályokról szóló bekezdést az városi misszióról írt könyvemből vettem át. A keresztény társaságokról és az osztálytalálkozókrol, valamint azok metodizmusra gyakorolt hatásairól részletesebb leírás található a könyvemben. David A. Busic, *The City: Urban Churches in the Wesleyan-Holiness Tradition* (Kansas City, MO: The Foundry Publishing, 2020).

¹⁵³ Harry S Stout, *The Divine Dramatist: George Whitefield and the Rise of Modern Evangelicalism* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991), xiii-xvi

mindkettő megbecsülte a másik munkásságát, mellyel az egyház erősödését szolgálták. Végére is Wesley munkája volt időtállóbb és nem Whitefield-é. Adam Clarke, Wesley fiatalabb kortársa, a wesley-féle ébredés tartós gyümölcsét közvetlenül az osztályoknak tulajdonította.

Hosszú tapasztalatból ismerem, hogy Mr. Wesley tanácsa mennyire helytálló: „Hozd létre az osztályokat bárhol is prédikálsz, és ha figyelmes hallgatóid vannak; mert bárhol is vagyunk, bárhogyan is prédikálunk, nélkülük olyan, mintha az igemag az útszélre esett volna.” A [kegyelem] ezen eszközével tudunk állandó és szent közösségeket létrehozni szerte a világon. Mr. Wesley a kezdet kezdetétől látta, hogy ez mennyire fontos és szükséges. Mr. Whitefield... azonban ezt az utat nem követte. Mi lett a következménye? Az, hogy Mr. Whitefield halálával munkájának gyümölcse is véget ért. Mr. Wesley munkája maradandó és egyre jobban terjed.¹⁵⁴

Maga Whitefield válaszolta meg a wesley-féle élbredéssel kapcsolatos kérdést, amikor később visszaemlékezett: „Wesley testvérem bölcsen cselekedett; szolgálata nyomán életre kelt lelkek csatlakoztak az osztályokhoz, ez pedig megőrizte munkája gyümölcsét. Ezt én elhanyagoltam és az én embereim olyanná váltak, mint a homokból font kötél.”¹⁵⁵

A tanítványság ugyan személyes, de nem lehet privát ügy. Az elszigetelten élő keresztények veszélyben vannak, mivel a magányos hit ingatag és gyümölcstelen tanítványokat szül. A közös istentisztelet, valamint a keresztény oktatás hasznos és szükséges dolog ugyan, de közösségi, szeretetteljes élet és bensőséges kapcsolatok nélkül – csupán a kapott ismeret alkalmazása által – elkezdünk azért küzdeni, hogy „mi magunk munkáljuk üdvösségünket” (Filippi 2:12). A kegyelemben való egészséges és boldog növekedés titka a Wesley által sokat hangoztatott mondat: „szeretetben figyelünk egymásra.”¹⁵⁶

---

¹⁵⁴ J.W.Etherige, *The Life of the Rev.Adam Clarke* (New York: Carlton and Porter, 1859?) 189.

¹⁵⁵ Etherige, *The Life of the Rev.Adam Clarke*, 189.

¹⁵⁶ John Wesley, „The Nature, Design, and General Rules of the United Societies.” *Works*, 9.69.

Az önuralom kegyelme

Megtanulunk Imádkozni, böjtölni, Szentírást olvasni, elmélkedni, az Igét tanulmányozni, egyszerűen élni, csendességben lenni, engedelmeskedni, szolgálni, bűnbánatot tartani, istentiszteletre járni és késznek lenni elszámolni; ez mind, mind a kegyelem eszköze. Ezek és sok más, hasonló spirituális, lelki tudományág a megtartó kegyelem szerves részei.

Talán most azt mondd magadban: „Én nem vagyok ilyesmire alkalmas”. Nos, épp jó társaságba kerültél, üdv a klubban. Az az igazság, hogy ilyesmire senki sem alkalmas. Ez nem egy vonzó elfoglaltság, ami kemény munkát és folyamatos gyakorlást igényel. Ne felejtjük el, hogy mindez csak a Szentlélek segítségével sikerülhet. Régi természetünk újjá formálódik, amíg az nem válik természetessé, ami korábban nem volt természetes. Ez válik második természetünké „amíg kifformálódik bennetek Krisztus” (Galata 4:19). Talán ezért van az, hogy a Lélek gyümölcse felsorolásában az önfegyelem, az önuralom az utolsóként szerepel. Az önfegyelemre azért van szükség, mert a gyümölcs nem magától terem. A virág a gyümölcs ígéretes jeleit mutatja, de ha nem kap tudatos odafigyelést és nem gondoskodik róla megfelelő módon, akkor nem valószínű, hogy a gyümölcs beérik.

Wright egyértelműen rámutat, hogy a lélek gyümölcse közül néhánynak meg van az utánpótlása: „Minden, Pál által itt említett gyümölcs megtévesztésig hasonló lehet az eredetire - különösen a fiatal, egészséges, boldog emberekben – az önuralom kivételével. Ha egy ember életében nincs meg az önuralom, akkor mindig érdemes feltenni a kérdést, hogy a többi gyümölcs vajon nem csak látszat-e? Valóban a Lélek munkájának megnyilvánulása?”¹⁵⁷ Nem csoda hát, hogy a megszentelt élet fontos jellemzője a következetes önuralom.

Sok parazita és élősködő fenyegeti a termő fát; igyekszik megfojtani vagy tönkre tenni. Sok ragadozó lesi, hogy megrághassa a gyökereket vagy megkárosítsa a gyümölcsöt, mielőtt az még beérne. Az elme, a

---

¹⁵⁷ Wright, *After You Believe*, 196.

szív és az akarat tudatos döntése kell ahhoz, hogy egy ilyen ellenséggel irgalmatlanul le tudjunk számolni. Csak azért, mert „Lélek által élsz”, nem jelenti azt, hogy automatikusan követed is a Lélek vezetését. Tudatosan kell úgy döntened, hogy megteszed. És akkor meg is tudod tenni.”¹⁵⁸

Megtartó kegyelem: lelki és gyakorlati

A megtartó kegyelem lelki és egyben gyakorlati is. Lelki, mivel a Szentlélek ereje nélkül nem működik. Ahogy a fán termő gyümölcs az élő fa természetes terméke, úgy a szellemi gyümölcsöt a Szentlélek termi meg bennünk. Gyakorlati is, mivel egész egyszerűen gyakorlást igényel. Ez a rendszeres napi gyakorlat tölti be a kertészkedés szerepét. Elkezdődött bennünk valami; szeretnénk, ha kibontakozna és „gyümölcsöt teremne”. (Filippi 1,6), és „teremje az igazság aratását” (Filippi 1,11) Nincs egyetlen olyan gazda se, aki hétfőn kukoricát vet, az várhatóan a következő vasárnapon már annak a kukoricának a termését eszi. A vetőmagtól a betakarításig sok-sok művelésre és időre van szükség. Amennyiben szeretnénk munkánk gyümölcsét látni és a vetés növekedésére, valamint a betakarítás hasznára számítunk, akkor víz és napfény kell hozzá, a földet műtrágyázni kell, a gyomot pedig ki kell irtani.

Instant társadalomban élünk. Minden azonnal kell: instant kávé, mikrohullámú sütőben gyorsan kész pattogatott kukorica, nagy sebességű internet. Az emberek türelmetlenkednek már azért is, ha laptopjaik lassabban kapcsolódnak a wifihez, mint ahogy elvárják. Az azonnali megoldásoktól még türelmetlenebbé válnak az emberek. Honnan jön ez belőlünk? Állítom, hogy ezt egy sokkal mélyebben gyökerező vágy táplálja: azonnal elégedettek akarunk lenni. Ez azonban nem csupán modernkori jelenség – ez már nagyon régtől jellemző az emberiségre. Az azonnali kielégülés halálos vírusára már a Szentírásban is találunk példát. Leghíresebb Ézsau története, aki elsőszülöttségi joggal rendelkezett. Szomorú hírnevet szerzett magának: egy hosszú nap végén kezdő-

---

¹⁵⁸ Wright, *After You Believe*, 196-197.

dött az egész, amikor sikertelen vadászból kiéhezve tért haza. Ravasz ikertestvére, Jákób épp valami vöröslencse főzeléket készített a tűzön. Ézsau azonnal megkívánta az ételt és követelte, hogy adjon neki belőle. Mivel Jákób mindig is számító és furfangos ember volt, azonnal alkut kínált: „Először add el nekem az elsőszülöttségi jogodat.” (1.Mózes 25:31). Az elsőszülöttségi jog törvény által biztosított öröklési jog volt, amely a legidősebb fiúgyermeknek anyagi kiváltságokat és családi tekintélyt biztosított. Jákób Ézsauhoz intézett kérése egyszerűen felháborító: egyáltalán, hogy juthatott eszébe, hogy egy ekkora értéket csak úgy, egy tál ételért követel cserébe. Viszont Ézsau válasza legalább ugyanannyira felháborító: „Mindjárt éhen halok; mit számít nekem az az elsőszülöttségi jog?” (1.Mózes 25:32). Kész volt legértékesebb és nagybecsű tulajdonát eladni egy azonnali, étel kínálta élvezetért – szó szerint egy tál ételért, ami vöröslencséből készült.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a helyzet iróniáját. Mennyire impulzív ember lehet az, aki hajlandó elcserélni valami végtelenül becses és felbecsülhetetlen értékű dolgot egy néhány pillanatig tartó élvezetért? Pedig az azonnali kielégülést kínáló kultúránk pont ezt teszi: kereskednek és hitvány dolgokat kínálnak felbecsülhetetlen értékű dologért cserébe, amiről tudják, hogy össze se hasonlítható, mint az igazi érték. Örök érvényű dolgot cserélnék hitvány mulandóságra. „Akarom, amit én akarok és most azonnal akarom! Ki akarom elégiteni az étvágyamat bármibe kerül is - még akkor is, ha közben mindent elveszítek. Nem csoda, hogy a Zsidókhoz írt levél szerzője Ézsau cselekedete és a bűnös erkölcstelenség közé egyenlőségjelet tesz: „Ne legyen senki parázna vagy istentelen, mint Ézsau, aki egyetlen tál ételért eladta elsőszülöttségi jogát. Mert tudjátok, hogy később, amikor örökölni akarta az áldást atyja megtagadta tőle, mivel a megtérés útját nem találta meg, noha könnyek között kereste” (Zsidók 12.16–17). Mennyire tragikus, keserves áron megtanult lecke ez, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagynunk. A fegyelem, az önmegtartóztatás a megszentelt élet elengedhetetlen gyümölcse, és a tanítványság útját nem lehet rövidre zárni azzal, hogy ezt figyelmen kívül hagyjuk.

Tiger Woods-t a történelem egyik legkiválóbb golfozójaként tartják számon. Fiatalemberként én is megpróbáltam utánózni stílusát és golf tudását. Sőt még ugyanolyan sapkát is vettem, amelyet ő viselt. Ezzel csak egyetlen baj volt: minden profi játékos naponta sok-sok órát gyakorol és azóta van edzésben, mióta megtanult járni.¹⁵⁹ Amikor már a világ legjobb golfozója volt, a bennfentesek azt mondták róla, hogy mindenkinél keményebben edzett. Őszintén mondom, hogy szeretnék úgy golfozni, mint Tiger Woods, de ez a vágyam semmit sem jelent, ha ehhez mérten nem számom rá magam a gyakorlásra. Bármennyire is szeretném, ez nem így megy, és golf tudásom egyenes arányban áll a gyakorlásra szánt idővel. Az azonnal megszerzett öröm soha nem elégít meg.

Sokszor azt mondják, hogy olyan szeretnék lenni, mint XY testvérnő. „Látszik rajta, hogy mennyire közel van az Úrhoz. Látom benne Jézust. Ő tényleg szent.” Nincs azzal semmi gond, ha Krisztushoz hasonlónak látjuk, és példaképnek tekintjük. Amiről viszont nem tudunk, az a sok-sok óra, amit az Úr jelenlétében tölt az Igén elmélkedve és imádkozva. A lelki fegyelem összes tárházát alkalmazva jutott el addig, hogy olyan legyen, akinek te őt látod. Nem úgy jutott el eddig, hogy minden vágyát azonnal kielégítette. A lelki fegyelem egész sora formálta benne a jámbor lelkületet, a kiváló jellemet, mely erényes tulajdonságaiban is meglátszik. A Lélek gyümölcseit ápolta, ezért a szeretet, az öröm, a béke, a türelem, a kedvesség, a jóság és a mértékletesség egyértelműen meglátszanak az életén.

A szentség nem egy pillanat műve; nem úgy megy, hogy egyet csetintünk, és hipp-hopp, már meg is van. A kiváló jellem nem kedvünk szerint igényelhető, könnyen megszerezhető tulajdonság. Nekünk ilyenre kell formálódnunk. „A megtérés ajándék, és egyben elért eredmény is. Egy pillanat műve és egy élet munkája.”¹⁶⁰ A kegyelem ván-

---

¹⁵⁹ Woods már kétévesen szerepelt egy közismert TV csatornán. Kivételes tehetsége már ekkor megmutatkozott.

¹⁶⁰ Jones, Conversion, Foster and Smith, *Deveotional Classics*, 281.

dorútján türelemre van szükségünk, még pedig hosszú távon. A gyümölcsöt folyamatosan gondoznunk kell.

Szinte adja magát, hogy ezt a fejezetet azzal az imával zárjuk, melyet sok szent már több ezer éve imádkozik: Isten segítő kegyelmét kéri a tisztaságért:

Mindenható Isten. Te, aki szívünkben kuatasz, aki ismered minden vágyunkat és aki elől semmit sem tudunk eltitkolni; tisztítsd meg szívünk gondolatait Szentlelked által, hogy tökéletesen szeressünk téged, és méltóképpen magasztaljuk a szent neved a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.¹⁶¹

---

¹⁶¹ The Book of Common Prayer (Cambridge: Cambridge University Press, n.d.) 97-98.

6. ELÉGSÉGES EGYELEM

*„Elég neked az én kegyelemem, mert az én
erőm erőtlenség által ér célhoz.”*

2 Korinthus 12:9

Könyvünket azzal kezdtük, hogy a kegyelem személyesen átélhető tapasztalat, melyet Jézus Krisztus személye és munkája tesz lehetővé a Szentlélek bennünk élő valóságos jelenléte által. Thomas Langford megjegyzi: a kegyelem nem elvont fogalom, hanem valóság; „Isten a történelemben valóságosan oda adta önmagát.”¹⁶² Jézus Krisztusban és mindenütt jelenlévő Szentlelke által az ember az újjászületésben átéli Isten kereső, megmentő, megszentelő és gondviselő kegyelmét. Mind

---

¹⁶² Thomas A. Langford, *Reflections on Grace* (Eugene, Or: Cascade Books, 2007), 107.

közül pedig a kegyelem utolsóként tárgyalt formája áll hozzám a legközelebb, és számomra az összes közül ez a legtitokzatosabb.

Gondolkoztál már azon, hogy sokan vidáman élik az életüket, pedig messze vannak Istentől, míg azok, akik hihetetlen megpróbáltatásokon és nagyon komoly személyes küzdelmeken mennek át, mégis ők élik át Isten bensőséges közelségét? Első pillantásra mindkét helyzet ellentmondásosnak tűnik. Számunkra magától értetődő, hogy akinek kevesebb problémája van, az boldogabb, és nagyobb békessége van, mint annak, aki folyamatos szenvedést áll ki. Emberileg logikus lenne, mégis ennek pont az ellenkezője igaz. Mivel magyarázható ez az ellentmondás?

Imában sokszor mondjuk: „Mi Atyánk, ... legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is”. Amikor ezt kimondjuk, akkor elismerjük, hogy a földön nem minden Isten akarata szerint történik. Gonoszt soha nem tulajdonítunk Istennek, mert tőle nem származik rossz dolog. Amikor pedig ezt mégis meg tesszük, akkor megkérdőjelezzük Isten valódi jellemét. A harmadik parancsolat azt mondja, hogy „Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd”. Ez nem azt jelenti, hogy ne szidjük, hanem inkább azt, hogy Isten nevét hitelesen kell képviselnünk a világban és ne saját félreértelmezett felfogásunk szerint beszéljünk róla. Komolyan kell vennünk, hogy gonosz dolgokra ne mondjuk, hogy Istentől vannak, és Istentől jövő dolgokat ne tartsunk rossznak. Sőt, meg kell említeni azt is, hogy bár a földön nem minden Isten akarata szerint történik, mégis, mivel ő a mi leghatalmasabb és szerető Istenünk, ezért mindennel kapcsolatban meg van a saját akarat, különösen azok életében, akiket ő magáénak vall és akik Krisztusban maradnak. A Szentírás pedig emlékeztet bennünket Isten különleges képességére: ő még azt is jóra tudja fordítani, amit eredetileg gonoszra terveztek. József így szólt irigy testvéreihez: „Ti rosszat tervezetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogy az ma van, és sok nép életét megtartsa.” (1.Mózes 50:20). Pál apostol pedig ezt mondja: „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket örök elhatározása szerint elhívott.” (Róma 8:28). József nem azt mondta, hogy Isten biztatta

testvéreit arra, hogy adják el egyiptomi rabszolgának. Úgy fogalmaz, hogy Isten volt az, aki nem hagyta, hogy gonosz tervük megvalósuljon és övék legyen az utolsó szó. Pál sem azt mondta, hogy Isten okozza a rossz dolgokat az övéi életében, hanem azt, hogy Isten mind a jó, mind pedig a rossz dolgokban hűségesen kimunkálja, hogy még a rombolónak tűnő helyzeteket is építővé formálja, hogy gyógyulás és szentség származzon belőle. Ezek az ígék megértetik velünk, hogy akik Krisztusban vannak és akik a legnagyobb szenvedéseket élik át, azok tapasztalják meg a legnagyobb békességet. Valami titokzatos dolog történik a Krisztusnak teljesen odaszánt életű emberek életében, aki a kegyelem vándorútján nehéz körülményeken mennek át és embert próbáló helyzetben vannak. Ők megtapasztalják Isten minden körülmények között elégséges kegyelmét, aki gyengeségeikben megtartja őket és legnagyobb küzdelmeik közepette is minden szükségést megad nekik.

Az erőtlenségben megnyilvánuló erő

Pál apostol a Korinthusban élő első századi keresztény gyülekezetnek beszél arról a kegyelemről, mely minden körülmények között „elég”. Pál a következőket írja: „tizennégy évvel ezelőtt (ha testben-é, nem tudom; ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja) elragadtatott a harmadik égig.” (2. Korinthus 12:2). Legtöbb bibliaudós egyetért abban, hogy szerintük Pál ezzel nem azt akarta mondani, hogy a mennynek több különböző szintje van, sokkal inkább azt szerette volna érzékeltetni, hogy látomása minden általános emberi tapasztalatot felül múlt, és a Szentlélek által inspirált olyan dolgokat láthatott, mely a fizikai világ határain messze túlmutat. Szerette volna közölni az akkor élő és a ma élő emberekkel is, hogy hatalmasan átélte Isten jelenlétét, látta a feltámadott Krisztust, ezért többé már nem ugyanaz az ember, mint aki előtte volt – ez a találkozás megváltoztatta az életét.¹⁶³

---

¹⁶³ Douglas Ward, „The Third Heaven,” *The Voice: Biblical and Theological Resources for Growing Christians*, 2018. <https://www.crivoice.org/thridheaven.html>. Sok tudós ragaszkodik ahhoz, hogy Pál 2.Korinthusi levélben leírt látomása a

Egy ekkora eufórikus átélés sokakban szellemi büszkeséget és dicsekvést váltana ki. Ezt a lehetséges veszélyt Pál is felismerte, és hozzá is teszi „... tövis adatott a testembe...” (12.7), hogy el ne bizakodjon és önteltté ne váljon. Számunkra azonban sem a tövis eredete, sem pedig konkrét természete nem világos. Nem tudjuk, hogy a probléma testi, érzelmi van kapcsolati jellegű volt-e.¹⁶⁴ Az viszont világos, hogy ez anynyira nehéz teher volt Pál számára, hogy szerinte Sátán angyala gyötörte őt (12:7). Könyörgött Istenhez, hogy vegye el tőle ezt a fogyatékhosságot, hogy így erősebb és jobb vezető lehessen a gyülekezetekben. Mielőtt a tövis természetét tovább tárgyalnánk, ne feledjük, hogy Pál erős ember volt. Szellemi értelemben nem volt egy gyengélkedő alak. Más helyen Pál részletesen le is írja, hogy apostolként milyen szenvedéseken ment keresztül:

„... hiszen sokkal keményebben dolgoztam, többet fáradoztam, többször börtönöztek be, megszámlolni sem tudom mennyi verést szenvedtem el, sokszor forogtam halálos veszedelemben a sír szélén állva. Zsidóktól ötször kaptam egy híján negyven római botütést, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hanyódtam a tenger hullámain. Gyakran voltam úton évről évre utazva veszedelmes folyókon, veszedelmes rablók között, veszedelemben voltam népem, a barátaim között, veszedelemben voltam a pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztaságban, veszedelemben a tengeren, veszedelemben áltestvérek között, akik elárultak, pedig a barátaimnak gondoltam őket. Fáradoztam és vesződtem, gyakran hosszú és magányos éjszakákon át semmit nem aludtam, sokszor nem volt élelmem, sokszor szomjaztam, nélkülöztem és böjtöltem,

---

Damaszkuszi úton vele történeteket mondja el, amikor a feltámadott Krisztussal találkozott.

¹⁶⁴ Többen azt vélik, hogy Pál testében hordott tövise testi betegség lehetett: valamilyen bőrbetegség, állandó látászavarok vagy epilepszia. Mások azt gondolják, hogy ez a tövis a múlt emlékeiből fakadó gyötrellem volt, amikor még a gyülekezetet üldözte; lehetséges, hogy ebből komoly problémái akadtak a zsidó keresztényekkel való kapcsolataiban.

hidegben dideregtem és még csak időjárásnak megfelelő ruházatom sem volt, sokszor mezítelen voltam.”¹⁶⁵

Nem is beszélve arról a folyamatosan ránehezedő nyomásról és arról a hatalmas feszültségről, ami a gyülekezetek problémáival és az elviselhetetlen gyülekezeti tagok kezelésével járt!

Olvassuk el újra Pál megpróbáltatásait. Kétségkívül ettől még sokkal többet is átvészelt (a kígyómarás jut épp eszembe). Ezek meggyőzőnek arról, hogy Pál nem egy törekeny virágszál volt és nem egy panaszkodó nyápic. Ez arra enged következtetni, hogy bármi is volt az a tövis, az nagy horderejű dolog lehetett Pál számára és nem jelentéktelen semmiség. Pál elárulja, hogy nem kevesebb, mint háromszor könyörgött Istenhez, hogy vegye el tőle a tövist (biblikusan fogalmazva „folyton csak kértem”). Pál felnyitja a szemünket arra, hogy nagy mélységeket járt meg. Olyan terhet cipelt, ami összetörte, és érezte, hogy összeroskad a súly alatt. Ez Pál életében nagyon nagy dolog volt és gyógyulásért könyörgött. Az Úr válaszolt Pál imáira, de nem úgy, ahogy várta volna. Nem, Pál: nem veszem el tőled a tövist, de tudnod kell a következőt: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2.Korinthus 1:12:9). Erősebb vagy még a leggyengébb pillanataidban is, amikor veled vagyok, mint a legerősebb pillanataidban amikor nélkülem. Az én erőm a te gyengeséged által válik tökéletessé.

Isten karjain hordoz

Az „elégséges kegyelem” az Úr módszere arra, hogy közölje velünk: „Ha eljutsz emberi erőd végső határáig, akkor én adok neked emberfeletti erőt. Ha minden erőd és energiád elfogy, akkor az én erőm életre kelt. Ha már egy lépést sem tudsz megtenni, akkor ölbé veszek és úgy viszlek tovább. Pihenj meg egy időre a karjaimban.”

---

¹⁶⁵ Peterson, The Message Biblia 2.Korinthus 11:23-27. (magyarul nem jelent meg, nem pontosan átvett idézet)

Elég közismert az a verses példázat, melynek címe: „Lányomok a homokban”.

Egyik éjszaka egy férfinak volt egy különös álma. Azt álmodta, hogy a tengerparton együtt sétál Jézussal. A lányomok a férfi életútját ábrázolták. Az egyik pár lányom az övé, a másik Jézusé volt.

Mikor a férfi életének az utolsó szakaszához ért, visszatekintett az egész életére. Azt vette észre, hogy életének legnehezebb időszakainál, csak egy pár lányom van a homokban, nem pedig kettő.

A férfit nagyon nyugtalanította a dolog, így Jézushoz fordult és ezt kérdezte: "Uram! Te azt ígérted, hogyha melletted döntök, akkor egész életemen át velem leszel. De ahogy végig nézem az életemet, a legnehezebb időszakoknál csak egy pár lányomot látok. Én ezt nem értem! Miért éppen akkor hagynál magamra, amikor a legnagyobb szükségem van rád!"

Jézus szelíd hangon így válaszolt: „Drága, gyermekem, Én szeretlek téged, és soha nem hagynálak magadra! A legnagyobb megpróbáltatások és szenvedések ideje alatt valóban csak egy pár lányomot láthatsz. De ez csak azért van, mert akkor a karjaimba hordoztalak.”

Ha a kereső, megelőző kegyelmet kép formájában szeretné valaki elképzelni, akkor egy juhát kereső pásztor, egy fiát váró apa, vagy egy életre lehelő csók jutna eszébe. Ha a megmentő kegyelmet látnánk képi ábrázolással, akkor ölelő karokat, örökbefogadási jelenetet és megbékélést látnánk. Ha a minden körülmények között elégséges kegyelmet látnánk képen, akkor azt látnánk, hogy Isten karjaiban tart egy embert.

A „Lányomok a homokban” nem csupán egy példabeszéd; ez egy valós élettörténet, melyet hol itt, hol ott rendszeresen hallok. Lelkipásztori éveim alatt voltak olyan tagok a gyülekezetemben, akiket hirtelen nagy szenvedés ért vagy maró gyászban voltak. Az járt a fejemben, hogy vajon honnan volt erejük reggel felkelni az ágyból; voltak olyanok is, akik teherbíró képességük végső határáig jutottak. Eugene Peterson szóhasználatával élve „keservük a csontjaimig elhatott”.

Voltak olyanok, aki azt mondták: „Pásztor, nem tudom megmagyarázni. Számomra is szinte érthetetlen. Tudom, hogy már rég össze

kellett volna rogyynom a teher alatt, de még bírom” – és a versben szereplő szavakkal folytatták – „olyan, mintha valaki a karjain hordozna. Lesújtó ugyan számomra ez a mérhetetlen veszteség, ez a betegség, ez a haláleset, az, hogy elárultak, és tudom, hogy már rég a darabjaimra kellett volna esnem, de a gondolataimban valami különös békesség van és megmagyarázhatatlan nyugalom árasztja el a lelkemet. Egyetlen magyarázatot találok: olyan, mintha örökkévaló karok gyöngéden vinnének tovább.” Egy pár lábnym: ez a gondviselő kegyelem, mely minden körülmények között elég nekünk.

Felfedeztem, hogy különösen szenvedéssel teli időszakokban a gondviselő kegyelem mindaddig „minden értelmet meghaladó békeséggel” áraszt el bennünket, amíg csak szükségünk van rá. Tudhatunk mi valamit az értelmünkkel úgy, hogy az soha nem jut el a szívünkig, a szívbeli megértéshez. Emberileg tényleg megmagyarázhatatlan, amikor nehézségek közepette átéljük, hogy valaki tényleg a karjain hordoz. Ez a gondviselő kegyelem, mely elég nekünk. Nemrégiben egyik barátommal beszélgettem, aki a következőket mondta: „Fogalmam sincs, hogy mit tennék, ha valamelyik gyermekemet elveszteném. Egyszerűen erőm nem lenne, hogy kibírjam.”

„Igazad van.” – válaszoltam. Most úgy érzed, hogy nem lenne rá erőd, mert még soha nem jártál ilyen cipőben. Bízom benne, hogy nem is fogsz. De ha be is következne, akkor a gondviselő kegyelem abban a helyzetben is elég lesz a számodra.”

„Elégséges” kegyelem

Mára is megkapod a szükséges kegyelmet – ez az a kegyelem, mely ma is elég a számodra. Ez a „napi „adagunk”; Istentől kapott ajándékunk: ez az „elégséges kegyelem”. Ez épp olyan, mint a manna volt a pusztában. Isten népe a pusztában vándorolt. Kevés volt az élelem, és Isten gondoskodása nélkül éhen haltak volna. Isten tudta és megajándékozta őket. Esőként hullott alá a kenyér az égből. Minden reggel, amikor az emberek felébredtek a sátraik körüli mező már frissen volt terítve. Nem küzdöttek érte, nem dolgoztak meg érte, még csak fizet-

niük sem kellett érte. Ott volt előttük, mint Isten kezéből jött ajándék. Mindössze annyit kellett tenniük, hogy összegyűjtötték és ételt készítettek belőle. Egyetlen megszorítás volt: nem halmozhatták fel. Nem süthettek belőle kekszet, melyet sütis fémdobozban eltehettek volna esős napokra. Nem is rejthették a mannát a matracuk alá arra az esetre, ha Isten másnap netán cserben hagyná őket. Ha mégis megpróbálták, akkor az másnapra megromlott. Megfégeseedett, tönkrement az állaga és gusztustalan hal csalivá változott. Egyszerűen el kellett hinniük, hogy Isten másnap is gondoskodni fog mindenről, amire szükségük lesz. Kegyelme naponként megújul.

Ilyen a gondviselő kegyelem. Nem tehetjük el holnapra. Csak mára elegendő. Isten a mai napra adja meg mindazt amire ma van szükségünk és pont annyit, amennyi ma kell. Holnap is pont ez fog történni, megkapjuk a holnapra való gondoskodást. Ez az a kegyelem, amikor Isten kijelenti: „bármire is van szükséged: Én Vagyok”; ez az a kegyelem, ami akkor is hordoz bennünket, amikor mi már nem tudunk tovább menni. Nem csoda, hogy Pál meggyőződéssel kijelenti: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért Krisztusért öröömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban, mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős” (2.Korinthus 12:9-10).

Kegyelem, amely megtart

Néhány éve történt Pennsylvániában. Egy lelkipásztor az istentisztelet után meglátott egy embert, aki bulldog kitűzőt viselt a kabáthajtókáján. Nem tudta, hogy egy olyan szállítmányozási cégnél dolgozik, ahol a bulldog volt a céges logo, ezért naivan megkérdezte: „Mit szimbolizál a bulldog kitűzője?” Az ember kacintott egyet, majd huncut mosollyal a szemében így válaszolt: „Nos, pásztor, a bulldog azt a macskacs kitaratást jelzi, amivel én Jézus Krisztushoz ragaszkodom.”

„Nagyszerű szimbólum...” – válaszolt a pásztor – „viszont teológiai értelemben véve kicsit sántít; elég hamis doktrína.” Az ember meglepődve kérdezte: „Mit akar ezzel mondani?”

„Nem éppen a legjobb, ha az ön makacs kitartását jelenti, amivel Jézus Krisztushoz ragaszkodik. Sokkal találóbb lenne, ha azt a makacs kitartást jelezné, amivel Jézus Krisztus önhöz ragaszkodik.” – válaszolta a pásztor.

Nehéz időkben a hit legfontosabb kérdése nem az, hogy mi mennyire vagyunk erősek, vagy mennyi hitünk van. A legsötétebb pillanatokban a hit legfontosabb kérdése valójában az, hogy mennyire erős Istenünk van. Nem számít, hogy vándorutunkon mi mindenre kell átmenünk, a lényeg, hogy Isten kegyelme elégséges arra, hogy megtartsa bennünket és szeretete elég erős ahhoz, hogy átvigyen rajta. Soha ne feledjük, hogy „bármilyen történik is az életben” Jézus Krisztus egy bulldog makacs kitartásával ragaszkodik hozzánk. (Akit egyszer megragadott, azt semmi áron el nem engedi.)

A gyülekezetemben az egyik hölgy hirtelen nagyon megbetegedett. Az orvosok tesztelték hosszú sorát végezték el, hogy megtudják mi baja lehet. Felfedezték, hogy egy olyan ritka állapottól szenved, amikor az általa elfogyasztott élelmiszerek súlyos allergiás reakciókat váltanak ki a szervezetében. Állapota nagyon komoly volt olyannyira, hogy életveszélybe került. Férje pont ebben az időszakban teljesített katonai szolgálatot Afganisztánban. Végül kórházba került és egy olyan tesztnek vetették alá, amitől súlyos allergiás rohamot is kaphatott volna vagy átmenetileg leállhatott volna a légzése is. Egy ilyen súlyos reakcióval járó vizsgálatot senki se vállalt szívesen. Azt mondta: „Pásztor, nagyon rettegettem és szinte pánik rohamot kaptam. Ott feküdtem a kórházi ágyon és önsajnálathoz süppedve vártam, hogy mit kell majd kiállnom és azon gondolkodtam, hogy vajon miért történik mindez velem. Ráadásul még azért is dühös voltam, hogy a férjem több ezer kilométer távolságra van tőlem. Nagyon féltem és nagyon elhagyatottnak éreztem magam.”

Eljött a teszt napja. A rémület teljesen eluralt. „Most már tudom, mit jelent az a kifejezés, hogy 'halálra rémült'. Szó szerint megbénultam és rájöttem, hogy már imádkozni sem tudok. Korábban még soha nem

fordult elő velem, hogy ne tudtam volna imádkozni. Egyetlen imát tudtam magamból kipréselni: „Istenem, kérlek, segíts”

Odafordult a tesztet végző nővérhez és megkérdezte:

– Ön keresztény?

– Igen, az vagyok – választott a nővér.

– Megkérhetem, hogy imádkozzon értem? – A nővér habozás nélkül válaszolt.

– Természetesen – és elmondott egy nagyon egyszerű vigasztalást és gyógyulást kérő imát.

A hölgy később a következőket mondta:

– Ahogy a nővér imádkozott, valami hihetetlen békesség szállt rám.

Olyan volt, mintha Isten a tenyerére vett volna és beemelt volna a jelenlétébe” – pontosan ezeket a szavakat mondta.

– Azonnal tudtam, hogy Isten velem van és minden félelmem elillant.

Elvégezték a tesztet, és mindenki legnagyobb ámulatára az semmi-féle heves reakciót nem váltott ki. „Pásztor, én hirtelen úgy éreztem, hogy csodás öröm fakad fel bennem. Túláradó öröm volt. Ha körbe tudtam volna táncolni a szobát, akkor bizony megtettem volna!”

Abban a pillanatban a nővér levette a röntgenben használt védőmellényt, és megláttam a nyakában lógó kereszt alakú medált.

Élénk emlékei könnyet csaltak a szemébe, majd így folytatta: „Ekkor döbbsentem rá, hogy Isten mindig is velem volt – egyszerűen nem láttam. Nem tudtam érzékelni a jelenlétét, de ott volt. Végig ott volt. Igaz ugyan, hogy a férjem külföldön szolgált, én viszont még mindig Krisztus menyasszonya vagyok. Jézus volt abban a helyzetben a férjem, aki mellettem állt és hordozott.”

A kegyelem vándorútján Isten gondoskodó, minden körülmények között elégséges kegyelme különböző módokon tart meg bennünket, de az egyik legfontosabb Krisztus Testének megtartó ereje. Nem kellene meglepődnünk azon, hogy amikor Istent kérjük, hogy mutassa meg magát fájdalmaink közepette, akkor valaki váratlanul üzenetet küld vagy felhív vagy éppen a gyülekezetben jön oda valaki hozzánk és azt mondja: „Szeretlek, imádkozom érted. Az Úr veled van.” Isten sokszor

ebben a formában hallgatja meg kérésünket. Időnként elviselhetetlen teherrel megyünk gyülekezetbe, és akkor valaki oda jön hozzánk, átka-rolja a vállunkat és azt mondja: „Mostanában nagyon sokat gondoltam rád szeretettel és sokszor imádkoztam érted”. Ilyenkor pedig csodák csodája, Jézus kézzel fogható jelenléte körülvesz minket. Olyan, mintha tényleg egy bulldog makacs kitartásával vinne át bennünket életünk legnehezebb óráin.

Amikor az egyik lányom kicsi volt, félt a sötétben. Feleségemmel esténként ágyba tettük, majd azt mondtuk neki: „Ne félj. Jézus itt van veled.”

„Rendben van, Anya, Apa, nem fogok félni.” Ennek ellenére kis-vártatva halk kopogás hallatszott hálósobánk ajtaján. „Apuci, Anyuci, tudom, hogy Jézus velem van, de nekem olyan valaki kell, aki olyan, mint ti vagytok.”

Igaza volt. Néha pont olyan emberekre van szükségünk, mint amilyenek mi magunk vagyunk. Pont ezért a Krisztus Teste, a hívők közössége Jézus jelenléte emberi testben. Az emberek kitárt karjai, együttérző és kitartó szeretete átölel bennünket és mi Isten megtartó erejét érezzük általa.

Kitartás, jellem és reménység

A fájdalom és a szenvedés általában olyan dolgok, melyeket szeret-nénk kerülni. Egyáltalán nem rossz az, ha kényelemre vágyunk és egészségesek akarunk lenni. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy még fájdalmas és súlyos körülményekben is találhatunk örömet, sőt reményt, mivel gyengeségeink közepette Jézus ereje elég nekünk. Pál apostol egy másik levelében szintén így ír az első századi keresztényeknek: „Sőt, dicsek-szünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által.” (Róma 5:3-5). Pál itt is az erényes tulajdonságokról és a jellemformálódásról beszél, amíg Krisztushoz hasonlóvá nem válunk.

Először is, a szenvedés állhatatosságot, kitartást eredményez. A problémák, a feszültségek és a megpróbáltatások nem véletlen balesetek, melyek nincsenek kihatással arra a végső, magasztos célra (telos), hogy Krisztusra hasonlítsunk. Az Újszövetség az állhatatosságra a hypomone szót használja, ami azt jelenti, hogy bármilyen ránk törő, nehéz életkörülmények közepette is szilárdan meg tudunk állni. A nehézségek kitartóvá tesznek, a kitartás pedig olyan jellemvonás, mely szilárd eltökéltséggel megáll és nem hajlandó feladni a küzdelmet. Majdnem olyan, mint a hosszú távfutás. A lábaidat nehéznek érzed, a tüdőöd levegőért kapkod, a szíved majd kiugrik és úgy érzed, hogy rögtön feladod az egészet. Ugyanakkor tudod, hogy nem adhatod fel, mert pont abban a pillanatban nyered meg mindazt, ami az igazi erőnléthez kell. Ez a hypomone lényege - nagy nyomás ellenére is kitartani. Még a problémáink és próbáink közepette is örülhetünk, mert tudjuk, hogy a ránk nehezedő nyomás, sőt szenvedés eredményez kitartás és állhatatosság.

Másodszor, a kitartás jellemformáló erő. A görög dokime szó eredetileg olyan finomított fémet jelent, melyből eltávolították az összes szennyeződést. A problémák és a próbák kitartást eredményeznek, a kitartás pedig erősíti a jellemet. Napjaink társadalmában nagyon nagy szükség van jellemes emberekre. Richard John Neuhaus megfogalmazza a lényegét: „Az, hogy új teremtmények vagyunk Krisztusban, Isten ajándéka; a jellemformálódás pedig ennek az ajándéknak az aktualizálása, a megvalósítása. Krisztusban vagyunk, de fáradságos folyamat valóban azzá is válni, akivé őbenne lettünk. Ebben a folyamatban természetben kell tartanunk a hétköznapi tapasztalatokat és a keresztény zarándokút mindennapos küzdelmeit.”¹⁶⁶ Neuhaus szilárd következtetésre jut: „A jellem magában foglalja azt a bátorságot és kegyelmet, mely egy olyan világban is jó életet él, ahol a szükségletek nagy része kielégítetlen marad.”¹⁶⁷ Szilárd jellemre senki sem tud közvetett módon szert tenni. Erre csak az élet valódi próbáiban tehetünk szert,

---

¹⁶⁶ Richard John Neuhaus, *Freedom from Ministry* (Grand Rapids: Eerdmans, 1979). 90

¹⁶⁷ Neuhaus, *Freedom from Ministry*, 88.

amikor a kemény élethelyzetek kitartást eredményeznek, az igazi kitartás pedig becsülettel párosulva kiformalja bennünk a szilárd jellemet.

Harmadszor pedig a szilárd jellem reményteljessé tesz. A reménység nyugodt, biztos hitet jelent abban, hogy Isten velünk van. A reménység az a magabiztos várakozás, hogy bármit hozzon is a jövő, a kegyelem vándorútján van társunk, aki kezében tartja a jövőt. Korunk legfőbb problémája nem is annyira a sok stressz, hanem a kevés remény. Thomas Langford jól fogalmaz: „A remény nem késlelteti a jövőt; a remény újra értelmezi bennünk a múltat és meghatározza a jelenben élt életünket. A reményben és a remény által átformalva éljük az életünket.”¹⁶⁸

Egy példa talán segít jobban megérteni.¹⁶⁹ Képzeld el egy osztálytermet tele végzős középiskolásokkal. Odafordulsz a bal oldaladon ülő diákhoz és megkérdezed:

– Hogy vagy most a középiskola utolsó évében?

A diák válaszol:

– Hát nem valami jól. Több tantárgyból megbuktam, és ha még egyből bukok, akkor évet kell ismételnem és nem érettségizhetek.

Ismét felteszel egy kérdést:

– Milyennek látod a jövőd?

– Remélem, hogy májusban végzek, majd ősszel folytatom az állami főiskolán.

Aztán oda fordulsz a jobb oldaladon ülő diákhoz és őt is ugyanúgy megkérdezed:

– Hogy vagy most a középiskola utolsó évében?

– Egész jól vagyok” – mondja.

– Gondolkozol a továbbtanuláson?

– Hát persze! Már fel is vettek a legjobb Egyetemre. Még választ várok néhány másik egyetemről is, de bizakodó vagyok.

– Biztosan nagyon jó tanuló vagy. Elárulnád, hogy hányadik vagy a középiskolások közötti tanulmányi sorrendben?

---

¹⁶⁸ Langford, *Reflections on Grace*, 107.

¹⁶⁹ Ezt a példát Rev.Dr.Thomas Tewell prédikációjában hallottam az 1990-es években „A bulldog makacs kitartása.” címmel.

- A hatszáz diák közül 4.3 átlaggal én vagyok az osztályban a második.”
- Hát ez bizony lenyűgöző teljesítmény! Ha nem bánod, elmondanád részletesen?
- 780 pontot értem el matematikából, és 760 pontot nyelvből, összesen 1540.” (Minden tárgyból 800 a maximális pontszám).
- Hát majdnem olyan jó vagy, mint én.” – teszed hozzá fanyar mosollyal.
- És milyennek látod a jövőd?”
- Remélem, hogy májusban érettségizek, majd továbbtanulok valamelyik egyetemen. Tudós szeretnék lenni és kutatással akarok foglalkozni.

Azt mondja: „reméli, hogy leérettségizik”? Már rég készen áll – ez nem kérdés!

Látjátok a kettő közötti különbséget? Az első diák Reménykedett a reménytelen helyzetében, a második diák pedig reménykedett abban ami biztos volt. Ez a fajta remény nem vonta kétségbe a jövőt. Inkább értelmezte a múltban történeteket, amely már a jelenét is meghatározza. Minket ez a fajta reménység formál. Sokszor mondanak ilyeneket az emberek: „Remélem, hogy Isten szeret engem. Remélem, hogy Isten nem fordul el tőlem. Remélem, hogy Isten nem hagy el akkor sem, ha én szorult helyzetbe kerülök. Remélem, hogy Isten megtart és megerősít még a legsötétebb órákban is.” A keresztények reménysége a múltban gyökerezik, meghatározza a jelenüket és a jövőjüket Jézus Krisztus kereszten elvégzett szeretete és feltámadásának életadó hatalma. Ez a reménység pedig nem okoz csalódást és nem szégyenít meg. (Róma 5:5). Isten gondoskodó, minden körülmények között erősen tartó kegyelmében élünk. Ő egy bulldog makacs ragaszkodásával viszonyul hozzánk.

Kezedbe teszem az én lelkemet

Nem véletlen, hogy ezt a fejezetet a COVID-19 világjárvány időszakában írom. Ez a bizonytalanság és a mérhetetlen szenvedések ideje. Húsvét előtti napon, Nagyszombaton el akartam csendesedni és Jézus haláláról, valamint a sírban töltött sötét órákról akartam megemlé-

kezni. Az alapige a Zsoltárok 31. volt, melyben Jézus szavai szerepelnek, amit halála előtt mondott a kereszten: „Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet!” (Lukács 23:46). Jézus pontosan idézte a Zsoltárok 31:5. verset egy szót azonban hozzátett: Abba; Atyám.

Ebből az imából nagyon sokat tanulhatunk. A COVID-19 magányos pusztaságában egy dolog azonban világossá vált számomra: hatalmas különbség van aközött, ha valakinek elveszik az életét vagy ha valaki önként odaadja. Jézus világosan megmondja a János Evangéliuma 10:18-ban: „Senki sem veheti el tőlem: én magamtól adom oda. Szabadon és saját akaratából adja oda az életét. Jézus kereszthalála nem egy fiatal, ígéretes tehetség tragikus végét jelentette, vagy kudarcba fulladt küldetésének kiábrándult végjátékát. Ez mindig is az isteni terv lényege volt. A keresztt Isten kozmikus terve volt, hogy kimentsen bennünket a sötétség és a halál fejedelmének fogságából és hatalmából. Ezért Jézus nem olyan áldozatot hozott, amit ráerőltettek. Ő miattunk tudatosan elfogadta. Tudta, hogy Isten kezében van, ezért ki tudta mondani: „... én odaadom az életemet, hogy azután újra visszavegyem ...” (János 10:17).

Ez megállásra kell, hogy kényszerítsen bennünket: a mi életünket odaadjuk vagy elveszik tőlünk? A kettő nem ugyanaz, főként a bizalom szemszögéből nézve. „Atyám, kezébe teszem a lelkemet.” annyit jelent, hogy bízunk benne, hogy az életünk odaadása által valami sokkal nagyobb és sokkal szebbet tudunk létrehozni, ami az Atya nélkül lehetetlen lenne a számunkra. Vitathatatlan, hogy Jézus életének ez volt a legnehezebb pillanata. Ekkor elmondott imája arra utal, hogy ő ezt az imát már régóta imádkozta – beleértve azokat a gyötrelmes, könnyörgő imákat is, amelyeket a Gecsemáné kertben mondott. „A te kezébe” a teljes önátadás imája volt, mert lényegében ezzel azt mondta, hogy önszántából, tudatosan kiveszi magát mások, és a körülmények kezéből. Mi is megtehetjük ezt, beleértve a saját terveinket és céljainkat is –, és elhatározzuk, hogy életünket készségesen Isten kezébe helyezzük. Nagy ereje van ennek a kijelentésnek: újra definiálja és újra gondolja életünk minden megtapasztalását. Vagy engedjük, hogy csak úgy megtörténjenek velünk a dolgok, vagy pedig Isten gondviselő kezébe tesszük, hogy

szabja meg a lépteinket. Az egyik esetben hagyjuk, hogy valamit elvegyenek tőlünk, a másik esetben viszont önként letesszük, és kiengedjük a kezünkéből. Két lehetőségünk van: elveszteni vagy átadni.

Jézus bemutatja számunkra azt a megrendítő hatalmat, amit áldozata jelent. Megmutatja számunkra is, hogy az Istennek való átadással mi is megváltóztathatunk dolgokat; ami a világ szemében veszteségnek látszik azt átadhatjuk azért, hogy olyasmit nyerjünk, ami az egész világ számára nyereség lesz. Frederick Buechner mondja a következőket: „Feláldozni valamit annyit jelent, hogy az a dolog szent lesz azáltal, hogy szeretetből adjuk.” Ez alatt azt érti, hogy ha valaki valamit prédaként akar is elmarni a kezünkéből, még akkor is, ha tehetetlennek érezzük magunkat, akkor is meghozhatjuk azt a döntés, hogy elengedjük és átengedjük Istennek.”¹⁷⁰ Még az utolsó pillanatban is kinyithatjuk a kezünket és oda adhatjuk azt, amit mások erőszakkal vesznek el tőlünk és még olyan körülmények között is, amikor úgy látszik, hogy megfosztanak bennünket. Megszenteltté tehetjük a helyzetet azzal, ha szeretettel elengedjük és a kimenetelt Isten kezébe tesszük.

A COVID-19 szürreális tapasztalat volt. A napok hetekké duzzadtak, a hetek hónapokká. Könnyű volt azt érezni, hogy meg vagyunk fosztva és elraboltak tőlünk valamit. Bennünk volt a félelem, mérgesek voltunk, bizonytalanok és komfort zónán kívül éltünk. Döntenünk kellett. Játszhattuk az áldozatot és mondhattuk, hogy valamit csúnyán elvettek tőlünk, vagy Istennek megadva magunkat mondhattuk, hogy „Atyám, kezedbe teszem a lelkemet. Megadjuk magunkat, elfogadjuk a terveidet és a céljaidat. Az életünk nem a miénk. Letesszük a kezedbe, mert hozzád tartozunk. A szeretetért feladjuk, így te tedd azt szentté.” Ez a részünkről bizalmat feltételez, de a jutalma mély békesség, amikor tudjuk, hogy életünk Istent dicsőíti és az életünk nem véletlenszerű történés vagy félresikerült idegműködés eredménye, hanem az életünk a kezében van. Még a szenvedéseink közepette is te a karodon hordozol. Még egy világjárvány se tudja a velünk kapcsolatos céljaidat és életünk

---

¹⁷⁰ Frederick Buechner, *Wishful Thinking: A Seeker's ABC* (New York: HarperOne, 1973), 10

értelmét megmászítani. Az életünket senki sem tudja tőlünk elvenni – mi tesszük le a kezedbe. Ez az élő reménység, ez az igazi reményt.

A panaszkodás kegyelme

A gondviselő, minden körülmények között elégséges kegyelem nem szünteti meg a félelmeinket és a kétségeinket. Nem tudjuk megkezdni: még a reménység közepette is vannak kérdéseink. Könnyen előfordul, hogy van ugyan hitünk, mégis több kérdésünk van, mint ahány válaszunk. Előfordul, hogy gyászolunk ugyan, de ugyanakkor él bennünk a remény is. Ez azonban nemcsak lehetséges, hanem biblikus is. Panaszkodásnak vagy siralomnak is nevezhetjük. A 150 zsoltárból álló imagyűjteményt Zsoltároknak hívjuk. Több különböző zsoltár létezik, amit a zsoltárirodalom műfajoknak nevez. Vannak hálaadó zsoltárok, himnuszok vagy dicsőítő énekek, király-zsoltárok, panasz zsoltárok vagy könyörgések, sőt vannak átok zsoltárok is (imák, amelyeket akkor imádkozunk, amikor nagyon dühösek vagyunk). A Zsoltárok könyve Isten ihletett szava, amely példát ad, hogy különböző élethelyzetekben hogyan imádkozzunk.

A hálaadó zsoltárok (hallel – ebből a szóból származik a „hallelujah” szavunk) olyan dicsőítő imák, melyeket akkor mondunk, amikor az életben minden rendben megy és Isten jelenléte kézzel fogható, magunkat pedig közel érezzük hozzá. A panasz zsoltárok (lamentáló, síró) ellenben pont ellenkező élethelyzetekben születnek bennünk, amikor Istenhez könyörgünk fájdalmunkban, amikor nehéz élethelyzetben vagyunk és a történet kimenetelét sem látjuk előre. A könyörgő zsoltárokban két fontos kérdés merül fel: „Miért történik mindez?” és „Meddig tart még?” Isten nem csak hogy megengedi az ilyen típusú kérdéseket, hanem érdekes megfigyelni azt is, hogy a bibliai zsoltárok 70 %-a fájdalmas nem dicsőítő ima. A 22. Zsoltárban Jézus kereszten történt szenvedései közepette elmondott panaszait és könyörgő imáját olvashatjuk.

A panasz zsoltárokat nem a kétségkedés fémjelzi, hanem Isten hűségébe vetett, mélyen gyökerező bizalom. Ezek az imák mélységes

elkeseredésből fakadnak, legfőbb jellemzőjük mégis az Isten tulajdonságaiba, természetébe, jellemébe és hatalmába vetett mélységes bizalom, aki jelen van, részese az élet legsötétebb pillanatainak, a gyengeségeknek és a szenvedéseknek; akinek a figyelmét semmi sem kerüli el. A lamentáló siralmak a teljes és maradéktalan Istentől való függést és rátámaszkodást fogalmazzák meg, aki távolinak tűnik ugyan, de mindig jelen van.

Egyik barátomat a rák betegségek egyik nagyon ritkán előforduló fajtájával diagnosztizálták. Mivel annyira ritka, ezért az orvosok több különféle terápiával próbálják kezelni, amelyek némelyike csupán kísérleti jellegű. Sajnos, az orvosok legjobb tudása és kezelése ellenére is a rák szétterjedt a testében. Egy napon az újabb rossz eredményeket mutató lelet után a felesége a következő bizonyosságot tette ki a Facebookra: „Igaz ugyan, hogy az orvosi kezelések hiábavalónak bizonyulnak, a valóság mégis az, hogy Isten jelenléte egyre kézzelfoghatóbb a számunkra.” Micsoda gyönyörű megfogalmazás: Isten gondviselő kegyelmébe vetett panasz és a reménység együttes kifejezése.

A legerőtlenebb pillanatainkban erősebbek vagyunk az Úrral, mint a legerősebb pillanatainkban Nélküle. A kegyelem vándorútján egy dologban egészen bizonyosak lehetünk: az erőtlenségeink közepette az ő ereje tökéletes. Ez a reménység, az, amiben nem csalódunk. A gondviselő kegyelemről szóló részt Péter apostol szavaival zárjuk: „A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni.” (1.Péter 5:10)

UTÓSZÓ: JÉZUS KRISZTUS ÚR!

*Egyetlen Istennek teljesen odaszánt élet
sokkal értékesebb számára, mint sok száz,
akiket csupán megérintett a Szentlélek
(Oswald Chambers)*

Az utóbbi száz évben annyi minden változott. Gondold csak el, ha az 1920-as években születnél volna és még 2020-ban is élsz. Egyetlen évszázad alatt a kulturális közeg a világ minden táján megváltozott: az ipari forradalomtól eljutottunk az információs forradalomig. Társadalmunk információs társadalom lett (Gutenbergtől eljutottunk a Google-ig), a vidéki életmód nagyvárosi lett, a modern gondolkodást pedig felváltotta a posztmodern felfogás. A földrengésszerű kulturális változások előtt ötszáz éven át minden változatlan volt. A gyors környezeti változások előtt fél évezreden át szinte minden ugyanolyan tempóban haladt (a fejlődés kiszámítható, megjósolható, és kezelhető volt).

Ez a fejlődési ütem azonban hirtelen felgyorsult, változások szakadatlan sodrává duzzadt, mely zavaros és kiszámíthatatlan életet eredményezett.”¹⁷¹ Szinte teljesen feltérképezetlen, idegen vizeken hajózunk.

A változások alapjaiban rázták meg a világot és olyan új helyzeteket teremtettek, melyek a világ működésével kapcsolatban mindent megkérdőjeleztek és minden feltevést kétségbe vontak. Ennek az lett az eredménye, hogy az ekkleziológia (az egyház természetéről és struktúrájáról szóló tanítás) és a missziológia (az egyház Istentől kapott küldetéséről szóló tanítás) kénytelen volt rugalmasan alkalmazkodni anélkül, hogy kompromisszumot kötve csorbát szenvedne. Gyorsan változó, szakadatlanul átalakuló világunkban ugyanakkor nagyon fontos szempont, hogy valami soha nem változik; az az örök igazság, hogy Jézus az Út, az Igazság és az Élet – a korai keresztények hitvallásával élve: „Jézus Krisztus Úr.”

Akit mi „ÚRnak” vallunk, ő a kegyelem vándorútjának alapköve, ő a fundamentum. Ha kijelentjük, hogy valaki „úr” (valójában mindegy, hogy egy másik emberről, valami másról vagy önmagunkról állítjuk-e), az egészen más megvilágításba helyezi az egész történetet; teljesen más lesz a végső célja és a kimenetele is. Amennyiben viszont valóságosan elhiszük, hogy Jézus Krisztus Úr, akit öröktől fogva mindörökké úrrá tett az Isten, akkor csak egyetlen helyes választ adhatunk: tanítványává kell válnunk. Richard John Neuhaus emlékeztet bennünket arra, hogy ha úrrá tesszük őt, akkor nem csupán ténymegállapítást teszünk, hanem személyesen is és közösségi szinten is szövetségre lépünk vele és hűséget esküszünk neki.”¹⁷² Mivel Jézus Krisztus Úr, ezért olyanok szeretnénk lenni, mint ő. Azt akarjuk tenni, amit ő tett, és úgy akarunk élni, ahogyan ő élt. Ez a keresztény tanítványság definíciója és ez soha nem változik: Jézus ezen az úton lép be az Egyházba és az ő Gyülekezetébe.

---

¹⁷¹ Alan J. Roxburgh, *The Missional Leader: Equipping Your Church to Reach a Changing World* (San Francisco: Josey Bass, 2006), 7.

¹⁷² Neuhaus, *Freedom for Ministry*, 98.

Dallas Willard hatásosan érvel, amikor azt mondja, hogy az Újszövetség a tanítványok által, a tanítványokról szóló és Jézus Krisztus tanítványai számára íródott könyvek gyűjteménye.¹⁷³ Épp ezért a tanítványság célja nem az önmegvalósítás („Meg kell találnom az igazi éneket és azt, hogy számomra mi a legjobb ahhoz, hogy kibontakozhassak.”) és nem is a sorsnak való közömbös megadás („Nem tehetek róla; én már csak ilyen vagyok és kész, ilyen is maradok”). Tény, hogy a kereszténység szemszögéből, ha hűek vagyunk önmagunkhoz, akkor az azt jelenti, az Atya Isten hívott el önmagának, hogy Fia hasonlatosságára újjáteremtsen bennünket. A kegyelem nem titkolt célja, hogy Jézust kövessük és az, hogy hozzá hasonlóvá váljunk. János, az evangélium szerzője konkrétan megfogalmazza számunkra, hogy Jézus úgy néz ki és úgy viselkedik, mint az Atyja: „Aki engem lát, látja az Atyát.” (János 14:9), és „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (János 1:14). Jézus személye és Jézus tettei ugyanannak az éremnek a két oldala, az a valóság, mely rámutat tanítványságunk valódi lényegére.

Ellentétben a közgondolkodásban elterjedt elképzeléssel, Isten nem egy szentimentális, hosszú szakállú ősz öreg ember, aki közönyösen legyint egyet és azt mondja: „Nem számít, mit csinálnak; azt akarom csupán, hogy a gyerekek érezzék jól magukat és önfeledten szórakozzanak.” Isten sem nem haragos, sem nem dühös, durva apa, aki alig várja, hogy gyermekei valamit elrontsanak, hogy utána aztán rájuk zúdítsa haragját és jól megbüntesse őket. Az első elképzelés szerint az Isten kegyelmes, de nem igazságos – lágy szívű, engedelkeny és nem lán-gol benne a szentség tüze, ezért teljesen következtelen. A második elképzelés szerint az Isten igazságos, de nem kegyelmes – ez a könnyörtelen vallásosság, amely rideg törvénykezésben, ítélkezésben nyilvánul meg és

---

¹⁷³ Willard, *The Great Omission*, 3. Willard többször ismétli, hogy a „tanítvány” szó 269 alkalommal szerepel az Újszövetségben, míg a „keresztény” szó mindössze három alkalommal, amikor konkrétan Jézus Antiókhiaiában élő tanítványait mutatja be (ApCsel.11:26).

nincs benne szeretet. Az biztos, hogy nem könnyű egyensúlyt tartani a kegyelem és az igazság között. Mindig ott a kettő között feszülő dinamizmus: az isteni szeretet szent, de ugyanakkor igazságos is.

Tény, hogy a gyülekezetekben nagyon sok keresztény csupán névleges keresztény és nem Jézus Krisztus tanítványa, aki valóban ura is lenne az életüknek. Ez napjaink gyülekezetének nagy problémája. A megszentelt tanítványság mára már opcionálissá vált (az az élet, amikor a hívők folyamatosan tanulják, hogy hogyan kell Jézus szerint élni Isten országában – ahogy Jézus is tette) persze vannak még radikálisak közöttünk. Ez azért is katasztrofális, mert nem csak fenntartja azt az elképzelést, hogy Jézus lehet Megváltód anélkül is, hogy Urad lenne, de ami talán még komolyabb probléma az a tévképzet, hogy a kegyelmet arra kaptuk, hogy olyanak fogadjon el bennünket, amilyenek vagyunk, de nincs hatással arra, hogy kivé váljunk.

C.S.Lewis megfigyelte, hogy „a keresztény ember nem gondolja, hogy Isten azért szeret, mert mi jók vagyunk, hanem tudja, hogy Isten tesz bennünket jóvá, mivel szeret.” Tulajdonképpen ugyanazt fogalmazza meg, amit általában úgy mondunk, hogy Isten pont olyanak szeret minket, amilyenek éppen vagyunk, de szeret annyira, hogy ne hagyjon abban az állapotban. Isten szeretete tökéletes, szent isteni szeretet, ezért igenis számít neki, hogy milyenné válunk. A szent, isteni szeretet telve van kegyelemmel és igazsággal. A megszentelt szeretet eloszlatja az olcsó kegyelem fogalmát. A szent, isteni szeretet a tanítványság feltétele és egyben eszköze is. Ez a szeretet megkívánja, hogy felvegyük keresztünköt és úgy kövessük Jézust.

Ha korunkban a kereszt hordozása túl nehéz üzenetnek tűnik, akkor fontolóra kell vennünk ennek alternatíváját, ami egy vérszegény és érzéketlen, önmaga körül forgó létezés, egy kapcsolat nélküli vallás. Nem tudom megkerülni Dallas Willard szavait, melyet arról ír, hogy mekkora ára van annak, ha nem vagyunk tanítványok:

Sokkal többbe kerül nekünk, ha nem tanítványként éljük az életünket, mint az az ár, amit Jézussal járva fizetünk ... Ha nem élünk tanítványként, akkor elvesztjük mindazt a jót, amit tanítványként

megélhetünk: a tartós békességet; azt a szeretetet, mely mindent átjár; azt a hitet, mely mindenre úgy tekint, hogy Isten mindenható kormányzása alatt áll és mindenben a legjobbat munkálja; elveszítjük azt a bizakodást, amely a legcsüggesztőbb körülmények között is kitart; és azt az erőt, hogy tegyük, ami helyes, és ellenálljunk a gonosz erőinek. Röviden pont azt a bővelkedő életet veszítjük el, amit Jézus megígért, amiért el is jött (János 10:10). Krisztus kereszts alakú igája valójában a felszabadulásunk eszköze és hatalma azoknak, akik vele együtt élnek, és megtanulják azt a szelídséget és alázatot, mely a szív legmélyén elhozza a lélek nyugalmát.¹⁷⁴

A tanítványság a kegyelem vándorútja, amely Jézussal kezdődik és vele végződik, mivel Jézus az Út, az Igazság és az Élet. A tanítványság végső célja az, hogy Jézust követve kegyelem által egyre jobban hasonlítsunk rá. Ha Jézus az Urunk és fenntartások nélkül együttműködünk vele, akkor ezt a vándorutat kegyelme által ő kezdi bennünk, és vándorlásunk során ő teszi bennünk valóságossá önmagát.

A keresztyének születnek, a tanítványok formálódnak. A végső célunk, hogy egyre inkább hasonlítsunk Krisztusra.

---

¹⁷⁴ Dallas Willard, *The Great Omission*, 8.

